

România literară

Săptăminal editat de
Uniunea Scriitorilor din
Republica Socialistă România

47

CEAUȘESCU — ROMÂNIA — PACE

SUB PREȘEDINȚIA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU
își desfășoară lucrările
CONGRESUL AL XIV-LEA AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN
Congresul marilor victorii socialiste

RAPORTUL

cu privire la stadiul actual al societății
socialiste românești, la activitatea
Comitetului Central între Congresele
al XIII-lea și al XIV-lea, la realizarea
Programului-Directivă de dezvoltare
economico-socială în cincinalul al IX-lea
și în perspectivă pînă în anii 2000-2010,
în vederea îndeplinirii neabătute a
programului de făurire a societății
socialiste multilateral dezvoltate și
înnaintare a României spre comunism
prezentat de

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU

I. Congresul al XIV-lea al Partidului Comunist Român,

eveniment epocal în istoria milenară a poporului român

Stimați tovarăși,

Congresul al XIV-lea al Partidului Comunist Român reprezintă un eveniment epocal în istoria milenară, și în mod deosebit în istoria modernă a României, în activitatea mișcării muncitorești-revoluționare și a partidului nostru, în întreaga dezvoltare economico-socială și ridicarea patriei noastre pe noi culmi de progres și civilizație, în

făurirea cu succes a societății socialiste multilateral dezvoltate și înnaintarea fermă spre visul de aur al omenirii — spre comunism! (Aplauze puternice și urale prelungite; se scandează „Ceașescu — P.C.R. !”, „Ceașescu — eroism, România — comunism !”).

Congresul are loc în împrejurări internaționale deosebite, cînd în fața țărilor socialiste, a tuturor popoarelor se pun noi și noi întrebări și probleme cu

privire la calea progresului economico-social, a lichidării inegalităților și asupririi, a înnăturării pericolului războiului nuclear, care ar duce la distrugerea a însăși vieții pe pămînt, cu privire la căile de transformare revoluționară a lumii, de realizare a unor noi relații sociale și noi relații între state și popoare în vederea asigurării și făuririi unei lumi mai drepte și mai bune pe planeta noastră. (Aplauze puternice).

Iată de ce actualul Congres al partidului nostru comunist trebuie — pornind de la drumul parcurs de poporul român pe calea socialismului — să facă bilanțul general al stadiului actual al societății socialiste românești, să ela-

boreze programele de dezvoltare în următorul cincinal și pînă în anii 2000—2010, în vederea dezvoltării continue a forțelor de producție, a științei, învățămîntului, culturii, creșterii nivelului de trai material și spiritual al poporului, înnăptuirii neabătute a principiilor socialismului științific și comunismului în toate domeniile de activitate, a ridicării României pe noi culmi de progres și civilizație și întăririi independenței și suveranității sale. (Aplauze și urale puternice, prelungite; se scandează îndelung „Ceașescu și poporul !”, „Ceașescu reales, la al XIV-lea Congres !”).

(Continuare în pagina 2)

II. Dezbaterea documentelor pentru Congres, cea mai largă dezbateră democratică din întreaga istorie modernă a României

(Urmare din pagina 1)

După cum este bine cunoscut, pe baza Tezelor din aprilie 1988, a documentelor înaltului forum democratic din noiembrie 1988 și a Tezelor și Programului-Directivă pentru Congresul al XIV-lea al partidului, timp de un an și jumătate, în întregul partid, împreună cu întregul popor, în toate organismele democrației revoluționare, a avut loc o largă dezbateră democratică, fără precedent în întreaga perioadă de construcție socialistă și — se poate spune — în întreaga istorie modernă a patriei noastre.

În cadrul acestei largi dezbateri democratice s-a analizat, pe baza principiilor socialismului științific, a concepției revoluționare despre lume și viață — materialismul dialectic și istoric — în spirit critic și autocritic, întreaga activitate desfășurată de poporul nostru în anii construcției socialiste. Concluzia generală a acestei îndelungate dezbateri democratice din partid, cu întregul popor, este aceea că România a parcurs, într-o perioadă istorică scurtă, mai multe etape istorice de dezvoltare — de la orinduirea burghezo-moșierească, în care continuau să existe încă puternice forme feudale, pînă la etapa făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, lichidind cu desăvîrșire exploatarea și asuprirea, clasele exploatare și înfăptuind cea mai dreaptă orinduire cunoscută de omenire pînă în prezent — orinduirea socialistă — în care poporul este pe deplin stăpîn asupra mijloacelor de producție și își făurește, în mod liber, propriul destin liber și independent, destinul de bunăstare și fericire — socialismul și comunismul! (Urale și aplauze puternice, prelungite; se scandează îndelung „Ceașescu — eroism, România — comunism!”).

Ampla și îndelungată dezbateră democratică a problemelor actuale ale construcției socialismului, a documentelor pentru Congresul al XIV-lea a demonstrat cu putere unitatea de ne-

zdruncinat dintre partid și popor, hotărîrea întregii noastre națiuni de a acționa și în viitor, în strînsă unitate, sub conducerea gloriosului nostru partid, pentru înfăptuirea Programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și crearea condițiilor pentru înaintarea neabătută spre comunism, pentru asigurarea unui loc demn al poporului român în rîndul națiunilor libere și independente ale lumii. (Aplauze și urale puternice; se scandează „Ceașescu — P.C.R.!", „Ceașescu — România, stîmna noastră și mindria!”).

Numai la conferințele județene de partid au participat peste 23 000 de delegați și 6 000 de invitați.

La discuții au participat peste 1 000 de delegați și s-au făcut 1 480 de propuneri.

În general, la adunările generale ale organizațiilor de bază, la care au participat practic toți membrii partidului, precum și la conferințele de partid din întreprinderi, instituții, comune și orașe au luat cuvîntul peste 615 000 membri de partid și s-au făcut 462 160 propuneri cu privire la documentele pentru Congres și în vederea perfecționării întregii activități economico-sociale și politico-educative.

Iată de ce se poate afirma, încă de la începutul lucrărilor Congresului nostru, că documentele ce se dezbate și urmează să fie aprobate reprezintă voința unanimă a comuniștilor, a întregii noastre națiuni, care privesc cu deplină încredere lucrările celui de-al XIV-lea Congres al partidului, avînd ferma convingere că hotărîrile și orientările ce vor fi adoptate vor da o nouă perspectivă revoluționară pentru întreaga dezvoltare economico-socială, pentru ridicarea patriei noastre pe noi culmi de civilizație și progres, creșterea nivelului de bunăstare materială și spirituală, întărirea continuă a independenței și suveranității României! (Aplauze puternice, urale prelungite; se scandează îndelung „Ceașescu și poporul!”).

III. Edificarea orinduirii socialiste — continuare logică a precesului istoric de formare și afirmare a poporului român

Stimați tovarăși,

Edificarea cu succes a noii orinduirii socialiste în patria noastră constituie o continuare logică a procesului istoric de formare a poporului român, a națiunii, a statului național unitar român, a luptei împotriva dominației străine, a asupririi, pentru libertate și independență, pentru progres economic și social.

Datele științifice, arheologice, demonstrează cu puterea faptelor de netăgăduit că înaintașii noștri s-au născut și s-au dezvoltat, cu mii și mii de ani înainte, pe aceste meleaguri, trecînd prin diferite forme de dezvoltare economico-socială.

Constituirea primului stat centralizat al dacilor, cu mai bine de 2600 de ani în urmă, a reprezentat un moment hotărîtor pentru dezvoltarea civilizației pe aceste meleaguri, pentru dezvoltarea ulterioară a poporului român.

Sînt bine cunoscute luptele desfășurate de traco-daci și de statul dac centralizat pentru apărarea și păstrarea ființei independente a poporului.

Conviețuirea împreună cu statele și civilizațiile din acele timpuri, cu marile imperii romană și bizantină, fără îndoială, o influență puternică asupra dacilor, dar nu a întrerupt existența și dezvoltarea lor. Însăși conviețuirea îndelungată a dacilor cu romanii a reprezentat un moment de importanță deosebită în formarea caracterului și în dezvoltarea poporului român, care a păstrat cele mai minunate virtuți și caracteristici ale dacilor, însușindu-și tot ceea ce a reprezentat mai bun ca rezultat al conviețuirii cu romanii.

Așa s-a format și dezvoltat — spune istoria — poporul român, care — moștenind de milenii cele mai înalte virtuți ale înaintașilor acestor meleaguri — le-a apărut întotdeauna, a făcut totul pentru a-și asigura viața liberă și independentă. (Aplauze puternice, prelungite).

Într-o perioadă de cîteva sute de ani a avut loc — după cum este bine cunoscut — migrația multor popoare, care au sosit și pe plaiurile Daciei, ale strămoșilor strămoșilor noștri.

Este adevărat, mulți au rămas pe a-

ceste meleaguri, și-au însușit cultura și modul de viață al locuitorilor acestor pămînturi străvechi. Toate acestea nu au întrerupt în nici un fel procesul logic, istoric al formării poporului român. S-ar putea spune că tocmai aceste împrejurări grele i-au determinat pe înaintașii noștri să acționeze sub diferite forme și în deplină solidaritate pentru a-și apăra obiceiurile, viața liberă și, chiar dacă toate aceste migrații, iar mai tîrziu imperiile străine, au încetinit pentru un timp procesul de formare a poporului și națiunii române, aceasta nu a putut să oprească înfăptuirea legilor obiective ale dezvoltării societății omenesci, deci și ale poporului român. (Aplauze puternice).

Poporul nostru, înaintașii noștri, organizați în diferite voievodate, apoi în principate, au dus lupte cu arma în mînă, și-au dat viața pentru a asigura existența și ființa poporului, pentru a asigura dezvoltarea societății românești pe pămînturile străvechi ale dacilor.

Nu doresc să mă refer la diferite momente eroice din luptele poporului nostru — ele sînt bine cunoscute și trebuie să fie întotdeauna în mintea și în inima întregii națiuni.

Ceea ce trebuie să subliniem este faptul că formarea poporului român, a națiunii române și a statului național român, într-o perioadă lungă, este rezultatul luptei grele, eroice a poporului român, a celor mai înaintate forțe din rîndurile sale.

Dar întotdeauna trebuie să subliniem că adevăratul făuritor al istoriei, al vieții, al națiunii și al independenței este poporul însuși; el a fost acela care în nici o împrejurare nu a capitulat, a ținut sus steagul luptei, citeodată cu grele pierderi, dar a făcut totul pentru a asigura viitorul urmașilor lui, viitorul poporului nostru! (Aplauze puternice, prelungite; se scandează îndelung „Ceașescu și poporul!”).

Nu mai înțelegînd bine toate acestea vom putea să tragem concluzii corecte pentru activitatea de făurire a socialismului, de dezvoltare viitoare a patriei noastre pe calea socialismului, pentru întărirea independenței și suveranității României! (Aplauze puternice).

IV. Făurirea orinduirii socialiste — cerință obiectivă a dezvoltării societății românești, a asigurării viitorului luminos al popoarelor

Stimați tovarăși,

Avînd în vedere problemele complexe ale vieții mondiale, discuțiile care au loc în lume cu privire la calea de dezvoltare a societății omenesci, este necesar să reamintim foarte succint că omenirea a cunoscut — într-o perioadă de milenii, de la nașterea sa pînă în prezent — mai multe orinduirii sociale, care au răspuns nivelului forțelor de producție, de cunoaștere, ale societății omenesci, dar care s-au dezvoltat în strînsă legătură cu legile obiective care guvernează întreaga dezvoltare economico-socială a omenirii.

În acest cadru s-a dezvoltat, de altfel, și poporul român.

Istoria atestă existența în dezvoltarea societății omenesci a comunei primitive, a sclavagismului, a feudalismului și apoi a capitalismului, iar în prezent a socialismului.

Este bine cunoscut că toate acestea au existat într-o perioadă îndelungată și în forme diferite de la un continent la altul și chiar de la o zonă la alta a lumii, dar că, o dată cu dezvoltarea forțelor de producție, vechile orinduirii au trebuit să dispară, să facă loc unor orinduirii noi, care și-au propus întotdeauna să asigure progresul economico-social al popoarelor.

De la sclavagism pînă la capitalism, însă în forme diferite, orinduirile care s-au succedat au păstrat inegalitățile sociale, asuprirea socială și națională, exploatarea omului de către om.

O dată cu apariția pe scena istoriei a clasei muncitoare, ca urmare a dezvoltării societății capitaliste, apoi a formei superioare, imperialismului, în fața clasei muncitoare s-a pus misiunea istorică de a lichida orinduirea împărțită în clase antagoniste, în asupritori și asupritori și să realizeze o nouă orinduire, fără clase exploatare, fără asupritori, în care popoarele să devină cu adevărat egale și libere, să fie lichidate asuprirea și inegalitățile de orice fel, să se asigure o conviețuire nouă, bazată pe egalitate, pe dreptate socială, pe libertatea deplină a popoarelor, a oamenilor. (Aplauze puternice, prelungite).

Trebuie să avem permanent în vedere faptul că lichidarea orinduirii capitaliste și făurirea orinduirii sociale socialiste constituie o cerință logică a dezvoltării societății omenesci, că — mai devreme sau mai tîrziu — aceasta se va realiza, așa cum s-a întîmplat, de altfel, cu toate orinduirile sociale de pînă acum.

Este bine cunoscut că nici o clasă socială, nici stăpînii de sclavi, nici feudalii nu au cedat locul de bunăvoie, ci au trebuit să fie izgoniți de la putere, pentru a asigura progresul societății omenesci.

De aceea, trebuie să avem deplină în-

credere în capacitatea clasei muncitoare, a popoarelor de a înfăptui cerințele legice ale dezvoltării economico-sociale istorice, de a făuri o orinduire a drăgăstății și egalității, a libertății oamenilor și popoarelor. (Aplauze și urale puternice, prelungite; se scandează îndelung „Ceașescu și poporul!”).

Realizarea acestei misiuni istorice l-a revenit clasei muncitoare, partidelor muncitorești-revoluționare ale clasei muncitoare, care și-au propus drept obiectiv strategic organizarea clasei muncitoare, a popoarelor pe baza principiilor socialismului științific, a materialismului dialectic și istoric, în vederea făuririi noii orinduirii sociale socialiste.

Și trebuie să spunem că istoria a demonstrat forța și capacitatea clasei muncitoare — în unitate cu toate clasele și forțele muncitoare, cu țărănimea, cu intelectualitatea, sub conducerea partidelor revoluționare — de a răsturna vechea orinduire socială și de a înfăptui societatea socialistă. (Aplauze puternice, prelungite).

Stimați tovarăși,

Au trecut 72 de ani de la victoria Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, de la făurirea primului stat al muncitorilor și țărănilor și trecerea la construirea socialismului în Uniunea Sovietică. După cel de-al doilea război mondial, cu 45 de ani în urmă, alte popoare, între care și poporul român, răsturnînd clasele exploatare, au trecut la făurirea societății socialiste. Pe calea socialismului au trecut apoi marea popor chinez, poporul coreean și alte popoare și este bine cunoscut că noi și noi popoare din țările în curs de dezvoltare se pronunță ferm pentru a trece treptat la organizarea dezvoltării lor pe calea socialistă.

Țările socialiste reprezintă astăzi o puternică forță economico-socială.

Marile realizări în dezvoltarea economico-socială au făcut ca ele să reprezinte astăzi peste 35 la sută din întreaga producție industrială a omenirii.

Toate acestea demonstrează cu putere marea forță a socialismului, capacitatea creatoare a popoarelor de a-și făuri o viață nouă, liberă, fără asupritori, în care popoarele să fie cu adevărat libere și independente, să-și asigure o viață demnă, de bunăstare și fericire!

Putem și trebuie să afirmăm cu toată tăria faptul că socialismul și-a demonstrat forța și capacitatea sa creatoare, că el reprezintă viitorul întregii omeniri și trebuie să facem totul pentru asigurarea unei lumi fără exploatare, fără asupritori, în care popoarele să trăiască în deplină libertate și independență, să-și asigure bunăstarea și fericirea! (Urale și aplauze prelungite; se scandează îndelung „Ceașescu — eroism, România — comunism!”).

V. Principalele etape ale procesului revoluționar de făurire a socialismului în România

Stimați tovarăși,

Victoria revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, cu 45 de ani în urmă, a lichidat pentru totdeauna dominația străină și a deschis calea marilor transformări revoluționare, înfăptuirii socialismului și ridicării, pe această bază, a nivelului de trai, material și spiritual, al întregului popor, întăririi independenței și suveranității României.

Pentru a înțelege mai bine drumul parcurs în această perioadă de poporul român și stadiul actual al dezvoltării societății socialiste românești este necesar să reamintim, chiar foarte succint, care era situația României în trecut și acum 45 de ani. După cum este bine cunoscut, timp de sute de ani poporul nostru a cunoscut, sub o formă sau alta, dominația imperiilor străine, a dus lupte grele pentru a-și apăra, menține și cuceri adevărată independență națională, pentru formarea statului național unitar român. Multă vreme, o parte din teritoriile patriei noastre au fost sub dominația unor imperii străine. A trebuit să plătim zeci și zeci de miliarde de lei aur tribut, iar după formarea statului național român, în 1859, aproape o sută de ani cele mai importante bogății ale României s-au aflat în mîna capitalului și monopolurilor străine, astfel că numai între primul și al doilea război mondial acestea au acumu-

lat pe seama bogățiilor României și a muncii poporului român aproape o sută de miliarde dolari, care au ajuns în țările capitaliste dezvoltate.

Toate acestea au făcut ca România să rămînă o țară săracă, slab dezvoltată. Astfel, în 1944—1945 România era o țară slab dezvoltată, secătuită și distrusă de război. În aceste împrejurări, le-a revenit partidului nostru comunist, clasei muncitoare, țărănimii, intelectualității, întregului nostru popor misiunea de a asigura dezvoltarea forțelor de producție și ridicarea nivelului de civilizație al întregii țări.

Într-o perioadă istorică scurtă, de numai 45 de ani, România a lichidat starea de înapoiere la care dominația străină, de sute de ani, a condamnat-o — și patria noastră, dintr-o țară agrar-industrială slab dezvoltată, a devenit o țară industrial-agrară, cu o industrie modernă, organizată pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, cu o agricultură socialistă înfloritoare.

În această perioadă, România a parcurs mai multe etape istorice de dezvoltare — de la orinduirea burghezo-moșierească, în care existau încă puternice forme feudale în viața economică, socială și politică, la etapa făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate. În anul 1948, o dată cu răsturnarea monarhiei și naționalizarea principalelor mijloace de pro-

ducție, au fost lichidate pentru totdeauna proprietatea burghezo-moșierească, exploatarea omului de către om și s-au pus bazele dezvoltării industriei socialiste și a celorlalte domenii de activitate.

A trebuit o perioadă îndelungată, până în 1962, pentru înfăptuirea cooperativizării agriculturii, care a marcat trecerea întregii țărâni și a agriculturii românești pe calea socialistă. O dată cu aceasta, s-a încheiat în linii generale procesul de organizare pe baze socialiste a întregii economii naționale. Dar aceasta a pus numai bazele dezvoltării pe calea socialistă a patriei noastre.

România continua, și după încheierea procesului de organizare pe baze socialiste a economiei, să rămână o țară slab dezvoltată.

VI. Congresul al IX-lea al partidului — eveniment de importanță istorică în activitatea partidului și poporului nostru

Stimați tovarăși,

În aceste împrejurări a avut loc Congresul al IX-lea al partidului, care — pe baza analizei critice, autocritice a activității de 20 de ani de construcție socialistă — a pus cu desăvârșire capăt stărilor negative, abuzurilor, ilegalităților și a restabilit încrederea în forțele partidului, ale clasei muncitoare, ale întregului nostru popor, redând întregii națiuni încrederea în forțele proprii, sentimentul demnității, al hotărârii de a înfăptui neabătut, pe baza principiilor socialismului științific, ale materialismului dialectic și istoric, noua orînduire socială, în care poporul constituie factorul fundamental, de a realiza socialismul cu poporul și pentru popor! (**Urale și aplauze puternice, prelungite; se scandează îndelung „Ceașescu și poporul!”**).

Este meritul istoric al Congresului al IX-lea de a fi pus capăt concepțiilor și practicilor străine socialismului, de copiere și ploconire în fața a tot ce era străin, de a fi renunțat cu hotărâre la așa-zisul „model unic” obligatoriu pentru construcția societății socialiste și a fi proclamat principiul realizării socialismului pe baza legilor obiective și a principiilor socialismului științific, corespunzător voinței și realităților din patria noastră, pornind de la faptul că noua orînduire se realizează în mod diferit de la o țară la alta, de la o etapă la alta. (**Aplauze puternice**).

În același timp, Congresul a pus capăt cu hotărâre dogmatismului, conservatorismului, închistării în gândire și activitate, stabilind obiectivul per-

Este bine cunoscut că în această perioadă s-au manifestat cu putere o serie de concepții greșite, subaprecierea forței și capacității clasei muncitoare, a poporului român, s-au comis o serie de greșeli grave și încălcări ale legalității socialiste care, fără nici o îndoială, au adus mari prejudicii socialismului în patria noastră.

Partidul a avut însă forța necesară și a lichidat aceste stări de lucruri negative, a asigurat trecerea la făurirea noii orînduiri sociale, în concordanță cu realitățile patriei noastre, asigurând astfel marile transformări pe care le-a cunoscut România și ridicarea ei la actualul nivel de dezvoltare economico-socială. (**Aplauze puternice, prelungite**).

fecționării conducerii procesului de construire a noii orînduiri, așezării clare a întregii activități pe baza autoconducerii, autogestiuunii, autofinanțării, asigurând aplicarea fermă a cuceririlor științei și tehnicii în toate domeniile, ca o cerință logică a făuririi cu succes a socialismului.

Încă la Congresul al IX-lea s-a subliniat cu toată fermitatea necesitatea dezvoltării largi a democrației muncitorești-revoluționare, de a găsi noi și noi forme democratice de participare a clasei muncitoare, a țărânimii, a intelectualității, a tuturor categoriilor sociale, a întregului popor la conducerea tuturor sectoarelor de activitate.

Se poate afirma cu deplin temei, fără teama de a greși, că Congresul al IX-lea al partidului a constituit un eveniment de importanță epocală în activitatea partidului, a poporului nostru, în dezvoltarea și perfecționarea construcției socialiste, corespunzător cu realitățile din România. (**Aplauze și urale puternice; se scandează îndelung „Ceașescu — P.C.R.!”**).

Fără hotărârile Congresului al IX-lea al partidului, fără această nouă orientare revoluționară, care presupune aplicarea fermă a principiilor socialismului în toate domeniile de activitate, nu am fi putut obține marile realizări pe care le avem astăzi, nu am fi putut înfăptui cu succes socialismul și trece la făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate! (**Urale și aplauze puternice; se scandează îndelung „Ceașescu și poporul!”**, „Ceașescu reales la al XIV-lea Congres!”).

VII. Stadiul actual al dezvoltării societății socialiste românești

Pentru a înțelege bine acest ade-văr și realitatea de astăzi, mă voi referi la indicatorii sintetici ai dezvoltării economico-sociale a României, în perioada 1945—1990.

Din datele cuprinse în acest tabel

relese cu toată claritatea care era situația României în 1945 — iar pentru unele domenii — din 1950, de când avem datele necesare — și cum s-a dezvoltat în toată această perioadă, țara noastră.

— prețuri comparabile —

	Date absolute				1945 1	
	1945	1965	1988	1990 (plan)	1965	1990 (plan)
Populația — mii locuitori	15 740	19 027	23 054	23 345 ¹⁾	1,21	1,48
Populația activă — mii persoane	7 900	9 974	11 070	11 500	1,26	1,46
Numărul de personal muncitor — mii	1 300	4 305,3	7 842,6	7 990	3,31	6,15
Produsul social — miliarde lei	64,6	452,2	2 084,6	2 500 —	7	38,7—
Venitul național — miliarde lei	23,2	162,8	794,7	2 520 1 015 —	7	39,0 43,8—
Producția industrială — miliarde lei	11,7	198,2	1 411,6	1 042 1 700 —	17	44,9 145—
Producția globală agricolă — miliarde lei	25,4	91,2	245,6	1 712 274 —	3,6	146 10,8—
Avuția națională acumulată — miliarde lei	252	810	5 178	277 5 667	3,2	10,9 22,5
Fonduri fixe — miliarde lei	166,3	509	3 367,7	3 750	3,1	22,5

¹⁾La sfîrșitul anului

— prețuri comparabile —

	Date absolute				1950 1	
	1950	1965	1988	1990 (plan)	1965	1990 (plan)
Productivitatea muncii în industria republicană calculată pe baza producției-marfă — mii lei pe o persoană	27,5	92,7	370	450—	3,4	16,4
Volumul comerțului exterior — miliarde lei	9,2	44 4	376,2	452 485,3	4,8	53
Export — miliarde lei	4,7	24,6	243,1	340	5,2	72
Desfaceri de mărfuri cu amănuntul — miliarde lei	17	78,7	308	319,8—	4,6	18,8—
Fondul de retribuire — miliarde lei	10,1	57,2	293,2	320,8 341,7	5,7	18,9 34
Retribuția medie netă a personalului muncitor — lei lunar	337	1 028	2 946—	3 300	3,1	9,8
Veniturile totale ale țărânimii cooperatiste — miliarde lei	—	28,4	59,5	3 135 ¹⁾ 61,6	—	2,17 ²⁾
Cheltuielile social-culturale finanțate de la bugetul de stat	3,4	20,9	100,6	110,8	6,1	32,6
— total — miliarde lei	211	1 100	4 362	4 745	5,2	22,8
— pe locuitor — lei	760	3 530	13 600	14 900	4,6	19,6
— pe familie — lei						

¹⁾ La sfîrșitul anului
²⁾ Față de 1965

Dacă ne referim la situația din 1965 se poate constata că, într-adevăr, s-au obținut unele realizări importante, care însă nu erau în concordanță cu necesitățile progresului economico-social și ridicării nivelului general de dezvoltare al patriei.

Această situație s-a datorat și faptului că fondul de dezvoltare a fost, în-

VIII. Marile realizări obținute de poporul român în construcția socialistă, îndeosebi în perioada de după Congresul al IX-lea

Datele de mai sus pun cu putere în evidență justetea hotărârilor și orientărilor Congresului al IX-lea al partidului privind fondul de dezvoltare și acumularea, de cel puțin 30—33 la sută din venitul național, care a constituit factorul determinant al progresului realizat de România după Congresul al IX-lea.

Este necesar să subliniem că în 20 de ani, din 1945 până în 1965, s-au alocat pentru fondul de dezvoltare circa 400 miliarde lei, în timp ce în perioada 1966—1990, având în vedere și prevederile de investiții pentru anul viitor, s-au alocat peste 5 000 miliarde lei.

Din totalul fondului național de dezvoltare, investițiile au reprezentat în cei 20 de ani — 1945—1965 — circa 340 miliarde de lei, iar din 1966 până în 1990 acestea se ridică la peste 4 300 miliarde lei.

Din totalul investițiilor, circa 2 300 miliarde lei au fost alocate pentru realizarea unei puternice industrii socialiste, moderne.

Ca urmare a acestei puternice dezvoltări, se poate spune că nu există domeniu mai important în care industria românească să nu realizeze produse de înaltă tehnicitate și complexitate, competitive cu cele mai bune pe plan mondial. Numai pe această bază s-a asigurat ca la sfârșitul actualului cincinal industria patriei noastre să fie de peste 145 de ori mai mare decât în 1945, din care de 128 de ori realizată după cel de-al IX-lea Congres al partidului. **(Aplauze puternice).**

Putem declara cu toată hotărârea că numai datorită dezvoltării puternice a forțelor de producție, a industriei și agriculturii, a celorlalte ramuri de activitate s-a lichidat rămânerea în urmă în care se găsea țara noastră acum 45 de ani și s-au asigurat ridicarea nivelului de dezvoltare economică generală, a gradului de civilizație materială și spirituală a întregului popor, întărirea forței, independenței și suveranității României. **(Aplauze și urale puternice, prelungite; se scandează îndelung „Ceaușescu și poporul”, „Ceaușescu — eroism, România — comunism!”).**

Realitatea, viața — adevăratul judecător — au infirmat concepția din trecut, dar care și-a găsit anumiți susținători și în anii construcției socialismului, după care România trebuia să rămână o țară eminamente agrară, precum și concepția înapoiată, reacționară care afirma că poporul român nu va fi în stare să realizeze o industrie modernă, dezvoltată.

Acum putem afirma cu îndreptățită mândrie că viața, realitatea au demonstrat forța clasei muncitoare, a poporului nostru, devenit stăpîn pe destinele sale, de a realiza o industrie superioară, de a-și asigura dezvoltarea economico-socială și de a făuri cea mai dreaptă societate din lume.

În același timp, după cum este bine cunoscut, Congresul al IX-lea a combătut concepția de subapreciere a agriculturii și a restabilit rolul și importanța agriculturii ca una din ramurile de bază ale economiei naționale, pornind de la faptul că atât dezvoltarea industriei, cât și a agriculturii reprezintă cerințe legitime ale dezvoltării economico-sociale a oricărei societăți, și cu atât mai mult a socialismului, că nu se poate realiza făurirea cu succes a socialismului fără a asigura dezvoltarea puternică atât a industriei, cât și a agriculturii, a unei agriculturi socialiste de înaltă productivitate și eficiență. **(Aplauze puternice).**

Pornind de la această concepție științifică, din fondul de dezvoltare economico-socială s-au alocat agriculturii mijloace foarte importante.

În primii 20 de ani — 1945—1965 — s-au alocat circa 56 miliarde lei pentru agricultură, iar din 1965 până în 1990, peste 650 miliarde lei. Pe această bază s-au realizat programul de irigații, de amenajări funciare, puternica dotare cu tractoare și mașini agricole, cu tot

tr-o perioadă, în general, redus, ajungând chiar la 17 la sută din venitul național, ceea ce nu a asigurat mijloacele necesare pentru dezvoltarea generală a patriei noastre. Se poate constata ușor că, dacă am fi continuat în același ritm, am fi obținut o dublare sau cel mult o creștere de 1,5 ori față de 1965 — ceea ce ar fi determinat ca România să rămână, practic, și astăzi o țară slab dezvoltată.

ce este necesar, asigurând baza tehnico-materială pentru înfăptuirea cu succes a obiectivelor noii revoluții agrare. Cu această bază tehnico-materială puternică, agricultura noastră socialistă, de stat și cooperativă, a putut să realizeze o creștere însemnată a producției — de peste 10 ori față de 1945 — din care de peste 6 ori după Congresul al IX-lea, iar în acest an, înfăptuind obiectivele noii revoluții agrare, s-a putut realiza cea mai mare producție de cereale din istoria României, de peste 60 milioane tone, ceea ce face ca țara noastră să se numere printre primele țări din lume în ce privește producția de cereale pe hectar și locuitor. **(Aplauze puternice).**

În același timp, s-au alocat investiții importante pentru transporturi, telecomunicații, silvicultură, construcții, circulația mărfurilor și altele, care au reprezentat, pe întreaga perioadă, 885 miliarde lei, din care peste 828 miliarde lei după 1965.

O atenție deosebită s-a acordat construcției de locuințe, extinderii și modernizării bazei materiale a învățămîntului, culturii, ocrotirii sănătății și altor activități sociale, alocându-se, în perioada 1945—1990, circa 772 miliarde lei, din care peste 706 miliarde lei în perioada de după Congresul al IX-lea al partidului.

Ca rezultat al dezvoltării generale a forțelor de producție, al alocării unui procent important, de peste 30 la sută, din venitul național pentru fondul de dezvoltare și acumularea, după Congresul al IX-lea al partidului, averea națională va fi, în 1990, de circa 5 660 miliarde lei, față de numai 252 miliarde lei în 1945 și de 810 miliarde lei în 1965.

În cadrul acestor, fondurile fixe înregistrează o creștere de 22 de ori pe întreaga perioadă, din care de 19 ori după 1965.

Dezvoltarea puternică a forțelor de producție, a industriei, agriculturii și celorlalte ramuri de activitate, pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, s-a putut realiza datorită existenței proprietății întregului popor și proprietății cooperatiste asupra mijloacelor de producție.

Este suficient să comparăm ce reprezentau fondurile fixe în 1945, ca rezultat al întregii dezvoltări anterioare, și ce reprezintă acestea astăzi, după o perioadă de numai 40 de ani de construcție socialistă, din care cea mai mare parte sînt realizate după Congresul al IX-lea al partidului, cînd s-a acționat cu fermitate pentru asigurarea condițiilor necesare dezvoltării puternice a bazei tehnico-materiale a societății noastre socialiste.

Pe baza realităților, se poate afirma cu toată tăria că numai și numai proprietatea socialistă a întregului popor și cooperativă a asigurat ridicarea României la stadiul actual de dezvoltare economico-socială, de bunăstare materială și spirituală a poporului. **(Aplauze puternice, prelungite).**

Aceasta a asigurat, totodată, realizarea unei concordanțe cit mai depline între forțele de producție și relațiile sociale — factori hotărîtori în procesul construcției cu succes a noii orînduirii sociale.

Odată cu dezvoltarea generală a forțelor de producție, s-a acordat o atenție deosebită repartiției raționale a industriei și celorlalte ramuri în toate județele și zonele patriei noastre.

În perioada 1945—1990 se realizează circa 11 mii de capacități de producție importante, din care 9 650 după cel de-al IX-lea Congres al partidului. În amplasarea acestora s-a urmărit ca, odată cu dezvoltarea tuturor zonelor, să se acorde o atenție și un ritm mai accelerat celor rămase în urmă, ceea ce a determinat ridicarea nivelului economico-social al tuturor județelor.

Ca rezultat al dezvoltării industriei, a celorlalte domenii și ramuri pe întreg teritoriul țării, gruparea județelor după

volumul activității economice totale pe un locuitor s-a modificat astfel:

Volumul activității economice totale pe un locuitor	Număr de județe	
	1968	1990
Pînă la 20 mii lei	7	—
Între 20—40 mii lei	27	—
Între 40—60 mii lei	6	—
Între 60—80 mii lei	1	—
Între 80—100 mii lei	—	12
Între 100—150 mii lei	—	21
Peste 150 mii lei	—	8

Oricine vizitează România se poate convinge cu ușurință cit de profunde au fost transformările în dezvoltarea tuturor județelor, a întregii țări. Repartizarea judicioasă a forțelor de producție pe întregul teritoriu constituie, astăzi, fundamentul trainic al asigurării construcției socialiste în țara noastră, al manifestării deplinei egalități în drepturi pentru toți cetățenii, fără nici o deosebire, al ridicării gradului de civilizație al tuturor județelor și localităților patriei noastre — cerință obiectivă pentru făurirea cu succes a socialismului. **(Aplauze puternice, prelungite).**

Stimați tovarăși,

Puternica dezvoltare a forțelor de producție, creșterea producției industriale, agricole și a celorlalte sectoare au dus la profunde schimbări în structura socială.

Astăzi, clasa muncitoare, țărînimia și intelectualitatea reprezintă forțele fundamentale ale societății socialiste românești, care, în deplină unitate, înfăptuiesc programele de dezvoltare economico-socială și asigură înaintarea fermă a patriei noastre pe noi culmi de progres și civilizație.

Este necesar de subliniat că în această perioadă a avut loc o puternică creștere a productivității muncii, ceea ce a asigurat sporirea continuă a eficienței și rentabilității în toate domeniile de activitate. Însuși faptul că, în timp ce numărul personalului muncitor a sporit de peste 6 ori, producția industrială a crescut de peste 145 de ori demonstrează cu putere înalta creștere a productivității muncii, ca rezultat al organizării moderne, științifice a producției, al mecanizării și automatizării, al ridicării gradului de calificare al oamenilor muncii, din toate domeniile de activitate.

Succese importante au fost obținute, în toată această perioadă, în dezvoltarea puternică a învățămîntului de toate gradele, lichidîndu-se de mult analfabetismul, moștenit de la regimul burghez-moșieresc și dezvoltîndu-se puternic învățămîntul obligatoriu de 10 ani, iar din acest an se va generaliza învățămîntul de 12 ani, pentru întregul tineret.

În același timp, a cunoscut o puternică dezvoltare învățămîntul superior, care asigură cadrele de specialitate pentru toate ramurile moderne. Legarea strînsă a învățămîntului cu producția, cu cercetarea, preocuparea continuă de ridicare a nivelului învățămîntului pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii moderne, ale cunoașterii umane în general au avut un rol de importanță hotărîtoare în întreaga dezvoltare a patriei noastre, în construcția cu succes a socialismului.

De asemenea, trebuie să subliniem marile realizări obținute în această perioadă, îndeosebi după Congresul al IX-lea al partidului, în dezvoltarea puternică a științei, a cercetării științifice în toate domeniile de activitate.

Trebuie să subliniem că marile realizări în dezvoltarea generală a patriei noastre — a industriei, agriculturii, a celorlalte ramuri — sînt strîns legate de intensă activitate de cercetare, de promovare cu îndrăzneală a noilor cuceriri ale științei și tehnicii în toate domeniile, de ridicare generală a nivelului de cultură și educație al tuturor oamenilor muncii, al întregului nostru popor. **(Aplauze puternice, prelungite).**

Stimați tovarăși,

Acordînd o atenție deosebită realizării fondului de dezvoltare și acumularea ca una din condițiile hotărîtoare pentru progresul puternic și ridicarea nivelului de civilizație și al bunăstării generale a poporului, partidul și guvernul nostru au asigurat, în întreaga perioadă de după Congresul al IX-lea al partidului, alocarea a circa 67—70 la sută din venitul național pentru fondul de consum.

Aceasta a asigurat majorarea fondului de retribuire de 34 de ori față de 1950. Pe această bază s-a asigurat creșterea retribuției medii de aproape 10 ori, s-a acționat cu toată hotărîrea pentru aplicarea fermă a principiilor socialiste de retribuție, s-a asigurat un raport echitabil pentru etapa actuală dintre retribuțiile mici și retribuțiile mari, reducîndu-se raportul între retribuțiile

mari și cele mici de la aproape 1 la 23 în 1950 la 1 la 4,7 în prezent.

Au crescut, de asemenea, veniturile țărînimii, care numai din sectorul cooperatist reprezintă astăzi circa 62 miliarde lei.

Am introdus ferm principiul acordului global, al participării la beneficii, pornind de la asigurarea veniturilor tuturor categoriilor oamenilor muncii în raport de muncă și activitatea depusă, pe baza principiului socialist „nici piine fără muncă, dar nici muncă fără piine”.

Putem afirma că principiile de retribuire în industrie, în celelalte sectoare, precum și în agricultură corespund pe deplin perioadei de construcție socialistă din țara noastră, principiilor echității și elicii socialiste, asigurării unor condiții de muncă și de viață cit mai bune pentru toți cetățenii patriei noastre. **(Aplauze puternice, prelungite).**

Este adevărat că la noi nimeni nu se mai poate îmbogăți fără muncă, și au dreptate cei care ne critică că nu dăm libertate pentru bogați, dar nu o vom da niciodată, însă nu mai avem nici săraci, și nici nu mai vrem să avem săraci în România! Să avem un popor liber, cu o viață bună, egală! **(Aplauze și urale puternice, prelungite; se scandează îndelung „Ceaușescu și poporul!”).**

Totodată, desfacerea de mărfuri cu amănuntul prin comerțul socialist se ridică în acest an la circa 315 miliarde lei, fiind de 18,5 ori mai mare decît în 1950. Consumul alimentară a crescut de la 1 800 de calorii zilnic pe locuitor în 1950, la circa 3 300 calorii în prezent, România înscriindu-se între țările cu un bun consum din punctul de vedere al necesităților fiziologice.

În același timp, au crescut puternic cheltuielile social-culturale, finanțate de la bugetul de stat, de la 3,4 miliarde lei în 1950 la 20,9 miliarde în 1965 și la circa 111 miliarde în 1990, ceea ce reprezintă o creștere de aproape 33 de ori.

Totodată, partidul nostru a acordat o atenție deosebită construcțiilor de locuințe, alocînd mijloacele necesare care au asigurat construirea a circa 3 milioane de apartamente, din care 2,6 milioane după 1965.

S-au alocat, de asemenea, mijloacele necesare pentru dezvoltarea de spitale, dispensare, școli, centre de educație și cultură, baze sportive și altele, care asigură condiții tot mai bune de viață pentru toți locuitorii patriei noastre.

Practic, astăzi peste 82 la sută din populația orașelor locuiește în case noi, iar din București — circa 90 la sută.

Ponderea populației urbane a crescut de la 22 la sută în 1945 la peste 53 la sută în acest an.

În mod sintetic, îmbunătățirea nivelului de trai al întregului popor se reflectă în faptul că durata medie a vieții s-a mărit de la 42 de ani în perioada antebelică, la circa 70 de ani în prezent.

Putem afirma cu îndreptățită mîndrie că, în anii construcției socialismului, îndeosebi după Congresul al IX-lea al partidului, a avut loc o creștere puternică a nivelului de trai material și spiritual al poporului — ceea ce demonstrează cu putere că partidul nostru acționează cu toate forțele pentru a realiza țelul suprem al politicii sale, esența societății socialiste multilateral dezvoltate, de ridicare a bunăstării materiale și spirituale a poporului, de a-l asigura o viață demnă, fericită, în deplină libertate și independență. **(Aplauze și urale puternice, prelungite; se scandează îndelung „Ceaușescu și poporul!” „Ceaușescu reales, la al XIV-lea Congres!”).**

Dezvoltarea puternică a economiei naționale a creat condițiile participării active a României la diviziunea internațională a muncii, la schimbul de valori materiale și spirituale cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială.

Merită să subliniem faptul că, față de 1950, volumul total al comerțului exterior a fost, în 1965, de 5 ori mai mare și va fi de circa 53 de ori mai mare în 1990, din care exportul de 72 de ori.

Toate acestea demonstrează cu putere forța economiei românești, participarea sa activă la colaborarea internațională, cu țările socialiste, cu țările în curs de dezvoltare, precum și cu statele capitaliste dezvoltate, cu toate țările, fără deosebire de orînduire socială.

Ca rezultat al întregii activități economico-sociale, venitul național a crescut, față de 1945, de 7 ori în 1965, și va fi de 43—44 de ori mai mare în 1990.

Pe această bază am asigurat atât creșterea fondului de consum, cit și a fondului de acumulare și dezvoltare, progresul general al patriei noastre, făurirea cu succes a socialismului în România. **(Aplauze și urale puternice; se scandează îndelung „Ceaușescu — P.C.R.!” „Ceaușescu și poporul!” „Ceaușescu — România, stîma noastră și mîndria!”).**

IX. Cincinalul 1986-1990 — parte integrantă a bilanțului
înfăptuirilor istorice din anii construcției socialiste

Stimați tovarăși,

În bilanțul prezentat se cuprind și realizările cincinalului 1986—1990.

În, înfăptuirea obiectivelor stabilite de Congresul al XIII-lea al partidului, în cincinalul al 8-lea au avut loc profunde transformări în întreaga dezvoltare a țării, punindu-se în centrul activității dezvoltarea intensivă, înfăptuirea obiectivelor noii revoluții tehnico-științifice și noli revoluții agrare, aplicarea fermă a programelor de modernizare și organizare științifică a producției, a principiilor autoconducerii, autogestiu-nii, autofinanțării, pe baza programelor, a normelor privind întreaga activitate economico-financiară.

Sînt cunoscute prevederile și realiza-
rile de pînă acum în acest cincinal, care, împreună cu planul pe 1990, vor asigura creșterea producției industriale cu circa 40 la sută.

Se realizează cu succes programele de dezvoltare ale celorlalte sectoare și ramuri, precum și obiectivele noli revoluții agrare, care au dus la obține-rea în acest an a celor mai mari produ-
cției la cereale, la plante tehnice, la întreaga producție vegetală, asigurînd astfel cele mai bune condiții pentru o bună aprovizionare a populației.

Se poate aprecia că realizările din primii 4 ani ai cincinalului și din 1990 — ultimul an al celui de-al 8-lea cin-
cinal — vor asigura realizarea obiecti-
velor fundamentale ale celui de-al 8-lea cincinal, ridicarea patriei noastre la un nou nivel de dezvoltare economi-
co-socială.

Este bine cunoscut că, și în acest cin-
cinal, s-au realizat prevederile privind creșterea retribuției, a pensiilor, a veni-
turilor generale ale oamenilor mun-
cii.

Toate acestea se regăsesc — așa cum
am menționat — în bilanțul general al dezvoltării patriei noastre și al ridicării nivelului de viață, materială și spiri-
tuală, în anii construcției socialiste.

Întreaga dezvoltare economico-so-
cială a creat condițiile necesare pentru îmbunătățirea întregii activități econo-
mico-financiare, pentru stabilitatea mo-
nedei, a determinat, în ultimii ani, un
buget excedentar și a creat posibilita-
tea lichidării, la sfîrșitul lunii martie
a acestui an, a datoriei externe.

Lichidarea datoriei externe repre-
zintă o mare realizare a politicii statu-
lui nostru și pune capăt dependenței
îndelungate a țării noastre față de mo-
nopolurile și capitalul financiar străin.

Pentru prima dată în istoria sa Româ-
nia nu mai plătește nici tribut, nici
dobînzii ! Tot ceea ce se produce apar-
ține pe deplin poporului român, care
devenit astfel — se poate spune —
într-o primă oară, cu adevărat inde-
pendent, și economic, și politic ! (A-
plauze și urale puternice, prelungite ;
se scandează îndelung „Ceașescu și
poporul !”, „Ceașescu — România,
stima noastră și mîndria !”).

Acum, cînd facem bilanțul general
al stadiului societății noastre socialiste,
al realizărilor din cel de-al 8-lea cin-
cinal, putem afirma cu îndreptățită mîn-
drie că principalele prevederi ale Pro-
gramului partidului pentru această pe-
rioadă, obiectivele strategice stabilite
de Congresul al XIII-lea al partidului
se înfăptuiesc cu succes și că la începu-
tul anilor '90 România se va prezenta
cu realizarea obiectivului strategic de
trecere într-o nouă etapă, de țară me-
diu dezvoltată — ceea ce creează noi
și noi condiții pentru ridicarea conti-
nuă a nivelului de dezvoltare a civi-
lizației și bunăstării generale a poporu-
lui nostru. (Urale și aplauze puternice,
prelungite ; se scandează îndelung
„Ceașescu și poporul !”, „Ceașescu
reales, la al XIV-lea Congres !”).

Putem afirma cu îndreptățită mîn-
drie că, sub conducerea gloriosului
nostru partid comunist, care își înde-
plinește cu cînst misiunea istorică,
clasa muncitoare, țărănimea, intelec-
tualitatea, întregul nostru popor, în
deplină unitate, au dobîndit realizări
epocale pe calea noli orînduirii sociale,
demonstrînd cu puterea faptelor de ne-
tăgăduit forța unui popor care a lichidat
pentru totdeauna aspirarea și ine-
galitățile, a devenit pe deplin stăpîn
pe destinele sale și își făurește în mod
liber și independent viitorul său de aur.

(Urale și aplauze puternice, prelungite ;
se scandează îndelung „Ceașescu și
poporul — România, viitorul !”).

Viața, realitatea demonstrează cu pu-
tere că numai și numai în condițiile
socialismului poporul nostru a putut
lichida înapoierea moștenită de la ve-
chile orînduirii sociale și ca rezultat al
dominației străine, că socialismul re-
prezintă garanția prezentului și viito-
rului luminos al întregii noastre na-
țiuni. (Aplauze puternice, prelungite).

Pentru toate aceste mărețe realizări,
acum, la al XIV-lea Congres al parti-
dului, la acest minunat bilanț de mă-
rețe înfăptuirii, doresc să adresez clasei
muncitoare, țărănimii, intelectualității,
tuturor oamenilor muncii, fără deosebi-
re de naționalitate, întregului nostru
popor, în numele Congresului — ma-
rele forum al comuniștilor — cele mai
calde felicitări și urarea de a obține noi
și noi împliniri și realizări pe calea ri-
dicării României pe noi trepte de pro-
gres și civilizație ! (Aplauze puternice,
prelungite ; se scandează îndelung
„Ceașescu reales, la al XIV-lea Con-
gres !”).

Bilanțul marilor realizări obținute de
poporul nostru, sub conducerea parti-
dului, în dezvoltarea economico-socială,
în ridicarea nivelului general de civi-
lizație, demonstrează cu puterea fapte-
lor de netăgăduit că România a stră-
bătut mai multe etape de dezvoltare
economico-socială, înfăptuind cu suc-
ces noua orînduire socială socialistă, și
se află într-o etapă nouă, superioară.

Iată de ce al XIV-lea Congres al
partidului va fi caracterizat drept
Congresul marilor victorii, al triumfu-
lui socialismului, al afirmării depline a
independenței și suveranității Româ-
niei, al înaintării ferme a României
spre visul de aur, spre comunism ! (A-
plauze puternice, prelungite ; se scan-
dează îndelung „Ceașescu — eroism,
România — comunism !”).

Stimați tovarăși,

Privind cu îndreptățită mîndrie la
marile realizări în edificarea socialis-
mului și în dezvoltarea generală a pa-
triei noastre, trebuie să spunem des-
chis că drumul acestor mărețe realizări
nu a fost deloc ușor.

A trebuit să străbatem un drum lung,
să mergem de multe ori pe căi ne-
cunoscute, să învingem multe și multe
greutăți, unele stări de înapoiere, ine-
rente, de la care a pornit țara noastră.

Într-o anumită perioadă au avut loc
abuzuri și ilegalități, încălcarea princi-
piilor de bază ale socialismului, dar
partidul nostru a știut să lichideze toa-
te aceste stări de lucruri negative și
să asigure mersul ferm înainte, străbă-
tînd multe căi necunoscute pînă atunci,
găsînd formele cele mai bune, cores-
punzătoare realităților și năzuințelor
poporului român de asigurare a făuri-
rii cu succes a socialismului.

Am obținut realizări istorice, dar
mai avem de străbătut încă un drum
lung pînă la înfăptuirea deplină a so-
cietății socialiste multilateral dezvoltate,
pînă la triumful deplin al princi-
piilor socialismului și, în perspectivă,
al principiilor comuniste în întreaga
viață a societății noastre.

Este necesar să tragem toate conclu-
ziile, atît din tot ceea ce am realizat,
cît și din stările negative, din lipsuri, să
asigurăm perfecționarea continuă a ac-
tivistății noastre de construcție socia-
listă, acționînd întotdeauna pentru a
aplicarea neabătută a principiilor socia-
lismului științific, a legităților gene-
ral-obiective la realitățile patriei noas-
tre, avînd permanent în vedere că so-
cialismul trebuie să-l realizăm cu po-
porul și pentru popor, că tot ceea ce se
înfăptuiește în patria noastră trebuie
să asigure dezvoltarea generală a na-
țiunii, ridicarea continuă a bunăstării
materiale și spirituale a întregului po-
por, întărirea continuă a independenței
și suveranității României.

Numai pe această cale și numai ac-
ționînd întotdeauna ca adevărați revo-
luționari comuniști vom asigura mersul
ferm înainte, înfăptuirea Programului
partidului, victoria socialismului și co-
munismului în România ! (Aplauze și
urale puternice, prelungite ; se scan-
dează îndelung „Ceașescu și poporul
— România, viitorul !”).

cinal și, în perspectivă, pînă în anii
2000—2010 asigură dezvoltarea continuă
a forțelor de producție, perfecționarea

relațiilor sociale și ridicarea patriei
noastre pe noi culmi de progres și civi-
lizație.

Congresul al XIV-lea al partidului
marchează trecerea României la o nouă
etapă de dezvoltare, la realizarea fazei
superioare a programului de făurire a
societății socialiste multilateral dezvoltate
și crearea condițiilor necesare înfăptuirii
în viață a principiilor de mun-
că și viață comuniste.

Pornind de la nivelul actual al indus-
triei, agriculturii și celorlalte sectoare,
în cincinalul viitor și în perspectiva ani-
lor 2000—2010 se va pune accentul pe
dezvoltarea intensivă a tuturor sectoa-
relor de activitate, pe realizarea unei
noi calități a muncii și vieții, a unui ni-
vel tehnic tot mai ridicat al întregii pro-
ducții, pe baza aplicării ferme a celor
mai noi cuceriri ale științei și tehnicii.

În întreaga perioadă a deceniului ur-
mător, și în primul rînd în cincinalul
1991—1995, trebuie să se concentreze
toate forțele pentru înfăptuirea progra-
melor de organizare științifică și de mo-
dernizare a activității în toate sectoa-
rele.

În acest sens va trebui să se porneas-
că de la faptul că actualul nivel de dez-
voltare a economiei românești, cît și
orientările pe plan mondial impun o in-
tensificare a activității de cercetare ști-
ințifică și tehnică, asigurînd astfel în
toate sectoarele aplicarea în viață și or-
ganizarea producției pe baza celor mai
noi cuceriri ale științei și tehnicii. Aceas-
ta constituie una din cerințele legice ale
dezvoltării societății omenești, ale con-
struirii cu succes a socialismului și co-
munismului.

De asemenea, va trebui să se acorde o
atenție deosebită problemelor creșterii
mai puternice a productivității muncii,
sporirii eficienței și rentabilității în
toate sectoarele. O atenție deosebită va
trebui acordată, în cincinalul următor și
în perspectivă pînă în anul 2000, repar-
tizării juste a forțelor de producție pe
întreg teritoriul țării, dezvoltării econo-
mico-sociale a tuturor județelor, orașe-
lor și comunelor patriei noastre.

Înfăptuirea prevederilor Programului-

Directivă pentru cincinalul al 9-lea, în
deceniul următor și pînă în anul 2010
trebuie să asigure ridicarea României la
un nivel înalt de dezvoltare economico-
socială, crearea bazei tehnico-materiale
a societății socialiste multilateral dez-
voltate și pentru trecerea la etapa supe-
rioară de dezvoltare, spre comunism.
(Urale și aplauze puternice, prelungite ;
se scandează îndelung „Ceașescu —
P.C.R. !”, „Ceașescu — eroism, Româ-
nia — comunism !”).

Așa cum se subliniază în Programul-
Directivă, producția-marfă industrială
urmează să crească cu 30—35 la sută,
dar este necesar să avem în vedere că,
în cadrul dezbaterilor în partid și cu în-
tregul popor, s-a subliniat că este ne-
cesar să considerăm acest spor ca minim
— și trebuie să acționăm pentru o creș-
tere mai accentuată a producției indus-
triale pe baza dezvoltării intensive și a
valorificării superioare a materiilor pri-
me și materialelor, a muncii poporului
nostru.

Pe această bază va trebui să asigurăm
o creștere mai accentuată a produsului
social, a venitului național — condiție
fundamentală pentru a asigura mijloa-
cele necesare realizării dezvoltării conti-
nue a patriei noastre și ridicării continue
a nivelului de trai material și spiritual al
poporului — țelul suprem al politicii
partidului nostru, esența societății socia-
liste multilateral dezvoltate pe care o
edificăm cu succes în România.

În cincinalul 1991—1995 se vor asigura
dezvoltarea armonioasă a tuturor ramu-
rilor economiei naționale, eliminarea
unor contradicții care au apărut în dez-
voltarea diferitelor ramuri și lichidarea
unor rămîineri în urmă, asigurînd o ase-
menea creștere a economiei naționale
care să satisfacă în condiții tot mai bune
necesitățile economico-sociale de bună
aprovizionare și de export — cerință fun-
damentală a înaintării ferme a Româ-
niei spre noi culmi de progres și civili-
zație.

Principalii indicatori ai dezvoltării
României în cincinalul al 9-lea sînt
următorii :

1995	1995 1990 — %		
	Dinamica	Ritm	mediu anual
Produsul social			
— miliarde lei	3 110 — 3 245	125 —130	4,5—5,5
Venitul național			
— miliarde lei	1 395 — 1 450	135 —140	6 —7
Produsul național brut			
— miliarde lei	1 635 — 1 695	135 —140	6 —7
Producția industrială			
— miliarde lei			
— globală	2 375 — 2 470	125 —130	4,5—5,5
— marfă	2 225 — 2 310	130 —135	5,5—6
— netă	870 — 900	140 —145	7 —7,5
Producția agricolă *)			
— miliarde lei			
— globală	284 — 302	120 —125	4 —4,5
— marfă	210 — 223	125 —130	4,5—5,5
— netă	154 — 162	130 —135	5,5—6
Volumul investițiilor în economia națională *) (pe perioada de 5 ani)			
— miliarde lei	1 600 — 1 700	120 —129	4 —5
Volumul comerțului exterior *)			
— miliarde lei, prețuri de livrare	680 — 700	154 —158	9 —9,5
din care :			
— volumul exportului	505 — 525	158 —162	9,5— 10
Numărul de personal muncitor			
— mii persoane	8 180 — 8 240	102,4—103	0,5—0,6
Productivitatea muncii în indus- tria republicană (calculată pe baza producției-marfă)			
— mii lei/persoană	565 — 585	125 —130	4,5—5,5
Reducerea cheltuielilor la 1 000 lei producție-marfă în industria republicană, în 1995 față de 1990	140		
Desfacerea de mărfuri cu amă- nuntul			
— miliarde lei	334 — 342	105 —108	1 —1,5
Prestările de servicii pentru popu- lație			
— miliarde lei	96 — 105	160 —175	10 —12
Retribuția medie reală			
— lei lunar	3 500 — 3 600	105 —108	1 —1,5
Veniturile totale ale țărănimii co- operatiste			
— miliarde lei	64,7 — 66,5	105 —108	1 —1,5
Construcții de locuințe din fon- dulele statului pe cincinal			
— mii apartamente	700		
Cheltuieli social-culturale de la bugetul de stat pentru o familie			
— lei	15 000 — 16 000	105 —108	1 —1,5

*) La producția agricolă, investiții și comerț exterior, dinamicile și ritmurile
medii sînt calculate pe perioade de 5 ani.

După cum reiese din datele de mai
sus, dezvoltarea intensivă a industriei
va reprezenta în continuare un obiectiv
central al întregii noastre activități. Se
va pune accentul, așa cum am mențio-
nat, nu atît pe latura extensivă, cît pe
dezvoltarea intensivă și valorificarea
superioară a produselor, a nivelului
tehnic și calitativ.

O atenție deosebită va trebui să se
acorde lărgirii mai puternice a bazei

propriei de materii prime și resurselor
energetice, exploatării cu randamente
sporite a substanțelor utile din zăcă-
minte.

Este necesar să intensificăm activita-
tea de prospecțiuni geologice în ve-
derea punerii în evidență a noi rezerve
de materii prime, materiale și surse
energetice.

(Continuare în pagina 6)

X. Programul-Directivă privind dezvoltarea economico-socială
a României în cincinalul 1991-1995
și în perspectiva anilor 2000-2010

Stimați tovarăși,

Programul-Directivă privind dezvoltarea
economico-socială în al 9-lea cin-

Avind în vedere rezervele existente, până în 1995, producția de lignit și cărbune va trebui să ajungă la circa 80 milioane tone, iar cea de huiă cocificabilă la peste 20 milioane tone, asigurându-se cel puțin 90 la sută din necesarul economiei naționale.

În mod corespunzător, va trebui să crească producția de metale neferoase, care trebuie să asigure, în întregime, necesarul economiei naționale.

O atenție deosebită se va acorda sporirii rezervelor de țiței, factorului de recuperare și — pe această bază — se va obține o creștere mai accentuată a producției de țiței.

Se va asigura, totodată, o dimensionare judicioasă a extracției de gaze naturale, astfel încât să se asigure rezervele necesare pe o perioadă mai îndelungată.

De asemenea, este necesar să se acorde, în toate ramurile de activitate, o atenție maximă recuperării și valorificării materialelor refolosibile, care urmează să acopere, în unele sectoare, peste 50 la sută din necesarul economiei naționale.

În cincinalul al 9-lea va trebui să rezolvăm în mod radical problema energiei prin extinderea și amenajarea hidroenergetică, funcționarea la întreaga capacitate a termocentralelor pe cărbune, valorificarea surselor energetice recuperabile și a surselor neconvenționale.

Avind în vedere rămănerile în urmă la intrarea în producție a centralelor nucleare-electrice, este necesar să concentrăm toate forțele, astfel ca până în 1995 să asigurăm darea în funcțiune a tuturor grupurilor de energie nucleară, ceea ce va asigura circa 50 la sută din necesarul de energie al țării noastre.

În același timp, trebuie să se asigure realizarea programelor de dezvoltare a surselor de energie neconvențională — microhidrocentralelor, biogazului, energiei vântului și energiei solare — care trebuie să permită, în unele localități mici, asigurarea deplinei autonomii energetice.

Totodată, este necesar să se acționeze cu mai multă hotărâre pentru elaborarea de noi tehnologii, care să ducă la reducerea substanțială a consumului de combustibil în toate sectoarele, inclusiv în producția de energie electrică și termică, în iluminat și distribuție, la creșterea mai puternică a randamentelor în toate ramurile economiei.

Programul-Directivă prevede dezvoltarea puternică a metalurgiei, chimiei și petrochimiei, a construcțiilor de mașini, a materialelor de construcții, precum și a industriei ușoare și alimentare.

Este necesar ca în toate ramurile și în toate sectoarele să se acționeze pentru realizarea în cele mai bune condiții a prevederilor din Programul-Directivă pentru ridicarea industriei noastre socialiste la un înalt nivel calitativ și tehnic, care să realizeze producții competitive cu cele mai bune produse similare pe plan mondial și să facem astfel ca, în unele domenii, industria românească să se afle pe primele locuri și chiar pe primul loc în lume. **(Aplauze puternice).**

Disponem pentru aceasta de tot ce este necesar, de o industrie modernă, de minunați muncitori, tehnicieni, ingineri. De aceea, putem avea deplina încredere că oamenii muncii din industrie vor înfăptui cu succes obiectivele cincinalului al 9-lea, de realizare a unei industrii puternice, de mare randament, de înalt nivel tehnic și calitativ. **(Aplauze puternice, prelungite ; se scandează „Vom munci și vom lupta, țara o vom înălța !“).**

Stimați tovarăși,

Agricultura reprezintă o ramură de bază a economiei naționale, care trebuie să asigure satisfacerea în cele mai bune condiții a necesităților bunei aprovizionări a populației, a întregii economii, ridicarea continuă a nivelului de viață al poporului.

Pornind de la această cerință obiectivă, și în cincinalul al 9-lea și în perspectivă se vor pune în centrul întregii activități dezvoltarea și modernizarea agriculturii, realizarea în continuare a obiectivelor noii revoluții agrare, pe baza dezvoltării intensive în toate domeniile.

Trebuie să avem permanent în vedere că pământul reprezintă cel mai important bun național al întregului popor — factor hotărâtor pentru dezvoltarea națiunii noastre. De aceea, conservarea, ridicarea potențialului productiv al fondului funciar constituie o obligație fundamentală a întregii politici de făurire a socialismului și comunismului.

Este necesar să asigurăm înfăptuirea în cele mai bune condiții a programului de irigații și amenajări funciare, astfel încât până în 1995 să se realizeze irigarea a cel puțin 6 milioane hectare, urmînd ca până în anii 2000 să încheiem organizarea întregului sistem național de irigații, care va ajunge la circa 7—7,5 milioane de hectare teren agricol,

din care cel puțin 5,5 milioane hectare teren arabil.

În același timp, va trebui să intensificăm lucrările de combaterea eroziunii solului, a excesului de umiditate, încheind până în 1995, în linii generale, întreaga această activitate.

Producția de cereale trebuie să se afle și în continuare în centrul activității, asigurându-se obținerea unor producții stabile, în orice condiții de climă. Avind în vedere recolta de cereale record din acest an, de peste 60 milioane tone, este necesar să ne propunem să asigurăm, în anii viitori, o producție permanentă, de cel puțin 50 milioane tone. Cu o asemenea producție de cereale vom asigura satisfacerea pe deplin a necesităților interne și vom dispune și de o anumită cantitate pentru export. Mă refer la 50 de milioane, urmînd să asigurăm o folosire a pămîntului, pe care astăzi obținem cereale, pentru alte sectoare de activitate din agricultură.

Va trebui să asigurăm obținerea unor producții mai mari de plante tehnice și, îndeosebi, la floarea-soarelui, soia și sfeclă de zahăr, care să fie cel puțin la nivelul celor realizate în acest an.

O atenție deosebită va trebui să acordăm legumiculturii, care — atît în ceea ce privește creșterea producțiilor, dar și diversificarea acestora — va duce la o bună aprovizionare a populației, în tot timpul anului.

În mod corespunzător, este necesar să modernizăm plantațiile pomicele și viticole, să asigurăm producții stabile, la nivelul cerințelor noii revoluții agrare.

Practic, se poate spune că în domeniul producțiilor vegetale avem toate condițiile pentru a asigura, încă din cincinalul viitor, cerințele din Programul partidului de a realiza o agricultură de înalt randament, de înaltă productivitate, care să poată să fie comparabile și competitive cu cele mai bune din lume. **(Aplauze puternice).**

O atenție deosebită este necesar să acordăm, în continuare, zootehniei. Am realizat prevederile privind efectivele de porcine, de păsări. Continuă să se manifeste o rămîneri în urmă în ce privește creșterea efectivelor de bovine și ovine, deși avem și la acestea creșteri importante, dar trebuie să ne propunem ca în viitorul cincinal să realizăm în întregime obiectivele privind creșterea efectivelor de bovine la cel puțin 11 milioane, din care 5 milioane vaci cu lapte, și la cel puțin 30—35 milioane de oi, din care cel puțin 25 milioane de oi-mame. În același timp, trebuie să asigurăm creșterea corespunzătoare a producției de carne, lapte, lînă, ouă, asigurînd o bună aprovizionare a populației, în conformitate cu cele mai exigente cerințe ale științei privind o bună alimentație a întregului popor.

În vederea realizării obiectivelor din sectorul zootehnic se impun măsuri hotărîte pentru asigurarea unei puternice dezvoltări a bazei furajere, pentru valorificarea în mai bune condiții a celor peste 4 milioane hectare de pășuni și fînețe, precum și a circa 2—3 milioane hectare din fondul forestier, ceea ce va asigura o bază bună dezvoltării zootehniei.

De asemenea, sînt necesare măsuri hotărîte pentru realizarea bunei mecanizări și chimizării a întregii agriculturi, pentru aplicarea celor mai noi tehnologii și cuceriri ale științei — factori hotărîtori în realizarea obiectivelor noii revoluții agrare, a unei agriculturi de înaltă productivitate !

Trebuie să spunem că și în domeniul agriculturii realizările de pînă acum demonstrează capacitatea pe care o avem și, mai cu seamă, activitatea țăranimii cooperatiste, a specialiștilor, a tuturor oamenilor muncii, care ne dau garanția că vom realiza și în acest domeniu, în întregime, prevederile cincinalului viitor. **(Aplauze puternice, îndelungate).**

În silvicultură este necesar să se asigure realizarea, în următorul cincinal, a programului de reîmpădurire, asigurîndu-se păstrarea în cele mai bune condiții a suprafeței împădurite, acordînd, în același timp, atenția necesară speciilor autohtone și realizării unui raport optim între diferitele specii, corespunzător condițiilor din țara noastră.

Este necesar, de asemenea, să se acționeze cu toată fermitatea în vederea realizării Programului național de amenajare complexă a bazinelor hidrografice, de folosire rațională a apei, de păstrare a ei cît mai curată.

În general, trebuie să se acorde o atenție deosebită problemelor mediului înconjurător, considerîndu-se că una din problemele fundamentale ale construcției socialiste și asigurării viitorului patriei noastre.

Avind însă în vedere că problema mediului înconjurător devine tot mai complexă și că ea nu se poate soluționa decît printr-o largă cooperare cu toate statele, este necesar ca țara noastră să participe mult mai activ și să acționeze pentru a se înlătura unele cauze ale poluării mediului înconjurător, care de-

vin un pericol pentru planeta noastră, printre care se numără și experiențele nucleare, și zborurile în Cosmos, care însă nu sînt menționate de cei care sînt vinovați pentru actuala situație a mediului înconjurător.

Iată de ce România consideră că este necesar ca în cadrul Națiunilor Unite să se acționeze în mod organizat pentru a se pune capăt atitudinii de distrugere a mediului înconjurător, pentru a salva planeta noastră, pentru asigurarea vieții pe Pămînt ! **(Aplauze și urale puternice, prelungite ; se scandează îndelung „Ceașescu — pace !“).**

În același timp, este necesar să asigurăm dezvoltarea bazelor de păstrare a produselor agricole și alimentare, să perfecționăm sistemul de contractări și achiziții, astfel încît să avem permanent asigurate rezervele necesare pentru buna aprovizionare a populației și acoperirea altor cerințe ale economiei naționale cu materii prime și materiale din domeniul agriculturii.

Consider că este necesar ca, în cincinalul viitor, peste consumul normal de produse agricole și alimentare, să se asigure rezerve pentru buna aprovizionare pe cel puțin 6 luni de zile.

În domeniul transporturilor, este necesar să se acționeze pentru buna folosire a mijloacelor de transport, creșterea vitezei de circulație, reducerea consumului de combustibil și energie electrică, realizîndu-se o raționare cît mai bună a transportului, evitîndu-se încrucișările și distanțele mari, inutile.

În mod corespunzător se va dezvolta activitatea de telecomunicații, a poștei, introducînd noile cuceriri ale științei și tehnicii, perfecționînd, pe această bază, întregul sistem de telecomunicații.

În toate sectoarele economico-sociale trebuie să acționăm cu toată fermitatea și hotărîrea în vederea modernizării și perfecționării întregii activități pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii. Avem tot ceea ce este necesar pentru a asigura ca, în cincinalul următor, să încheiem, în linii generale, programele de perfecționare și modernizare a tuturor sectoarelor și ramurilor, ceea ce va ridica pe o treaptă superioară nivelul întregii noastre activități și va face ca România să se afle printre țările cu o economie avansată și modernă, competitivă în toate domeniile. **(Aplauze).** Aceasta constituie una din cerințele vitale ale realizării Programului partidului, ale ridicării patriei noastre pe noi culmi de progres și civilizație. **(Aplauze puternice, prelungite).**

Stimați tovarăși,

Înfăptuirea programelor de dezvoltare economico-socială impune ca o necesitate obiectivă alocarea și în viitor a 28—30 la sută din venitul național pentru fondul de acumulare și dezvoltare. Pe această bază, în următorul deceniu, se vor realiza investiții de 3 200—3 500 miliarde lei, din care 1 600—1 700 miliarde lei în cincinalul al 9-lea.

În cincinalul următor, investițiile vor fi orientate în primul rînd spre dezvoltarea mai puternică a bazei de materii prime, realizarea programului energetic și înfăptuirea obiectivelor de dezvoltare intensivă a industriei și celorlalte ramuri de activitate, de înfăptuire a programelor de organizare și modernizare a acestora, pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii.

Se vor alocă, de asemenea, mijloace importante pentru realizarea programului de irigații și de amenajări funciare, de modernizare a agriculturii, precum și pentru înfăptuirea programelor de construcții de locuințe, social-culturale, de ridicare a nivelului general de civilizație al tuturor localităților patriei.

Înfăptuirea programului de investiții în toate sectoarele impune măsuri hotărîte pentru perfecționarea activității de construcții, pentru realizarea de noi tehnologii moderne, precum și pentru reducerea consumurilor materiale și, în general, a cheltuielilor în domeniul construcțiilor.

O atenție deosebită va trebui să fie acordată scurtării termenelor de execuție a lucrărilor și punerii la timp în funcțiune a noilor obiective economico-sociale, a locuințelor, asigurînd astfel creșterea eficienței și rentabilității în acest sector important al economiei naționale.

În realizarea obiectivelor de dezvoltare economico-socială se va acorda și în continuare o atenție deosebită repar-tizării juste, echilibrate a forțelor de producție în toate județele și zonele țării, urmărindu-se modernizarea continuă a tuturor localităților.

Pornind de la prevederile Programului-Directivă, în toate județele, orașele și comunele s-au elaborat, cu participarea directă a tuturor cetățenilor, programe de dezvoltare economico-socială care, după definitivarea lor, vor constitui părți integrante ale celui de-al 9-lea cincinal.

În toate județele, în centrul preocupărilor se va situa dezvoltarea echilibrată, armonioasă a tuturor activită-

ților economico-sociale, utilizarea cît mai eficientă a potențialului productiv creat pînă acum și amplasarea judicioasă a noilor obiective economico-sociale.

Pe această bază se vor crea condițiile ca, în 1995, toate județele să realizeze un volum de activitate economică pe locuitor de cel puțin 100 mii lei, iar în peste 20 de județe să se depășească 150 mii lei.

O atenție deosebită se va acorda dezvoltării noilor centre agroindustria, a tuturor comunelor, pornind de la necesitatea obținerii unei producții agricole de cel puțin 35—40 mii lei pe hectar de teren agricol, precum și creșterea mai puternică a producției industriei mici și a serviciilor, realizîndu-se pe această cale cel puțin 6 000—8 000 lei pe locuitor.

În același timp, vor trebui luate măsuri ferme pentru utilizarea deplină a tuturor mijloacelor de producție, a pămîntului, a capacităților de producție industriale și de dezvoltare a serviciilor, de organizare rațională a construcțiilor de locuințe, a lucrărilor edilitare, transporturilor, precum și pentru funcționarea cît mai bună a unităților comerciale și de alimentație publică, de învățămînt, sănătate și cultură.

Toate acestea vor asigura dezvoltarea puternică a tuturor localităților patriei noastre, înfăptuirea în viață a principiului autoconducerii și autogestii și desfășurarea întregii activități pe baza autofinanțării.

Pe această bază se va asigura ridicarea nivelului general, economic și social, al tuturor localităților, realizarea în viață a politicii partidului de adevărată egalitate între toți cetățenii țării. Se vor apropia continuu condițiile de muncă și de viață ale oamenilor muncii de la sate de ale celor de la orase, se va ridica gradul general de civilizație al tuturor localităților patrii noastre, una din cerințele fundamentale ale făuririi cu succes a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintării spre comunism. **(Urale și aplauze puternice, prelungite. Se scandează îndelung „Ceașescu și poporul !“ „Ceașescu — erolsm, România — comunism !“).**

Stimați tovarăși,

Înfăptuirea marilor obiective ale construcției socialiste din patria noastră impune dezvoltarea și mai puternică a învățămîntului, științei și culturii, ridicarea nivelului general de pregătire profesională, tehnico-științifică și de cultură generală a întregului popor.

Este necesar să perfecționăm în continuare învățămîntul de toate gradele, să realizăm o legătură și mai strînsă a învățămîntului cu producția și cercetarea. Învățămîntul de toate gradele și, îndeosebi, cel liceal și învățămîntul superior trebuie să asigure înarmarea tineretului cu cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, ale cunoașterii umane în general.

Dezvoltarea intensivă, modernizarea și organizarea științifică a tuturor sectoarelor economico-sociale cer oamenii cu înalte cunoștințe, cu o bună pregătire în toate domeniile de activitate.

O dată cu generalizarea învățămîntului de 12 ani sînt create condițiile necesare de creștere a nivelului de cunoștințe al tuturor oamenilor muncii, de formare a unei clase muncitoare și țăranimii cooperatiste cu un nivel ridicat de pregătire tehnico-științifică, de realizare a unei muncitorimii și țăranimii intelectuale și de sporire a cunoștințelor întregii noastre națiuni, care — în deceniul următor — trebuie să devină un popor cu înalte cunoștințe, cu o înaltă cultură, cu un înalt spirit revoluționar, un popor cu un nivel intelectual ridicat, aceasta reprezentînd garanția înaintării cu succes a patriei noastre pe drumul socialismului și comunismului, al bunăstării și fericirii întregii națiuni. **(Aplauze puternice, prelungite).**

Un rol tot mai important revine cercetării științifice și tehnologice, care trebuie să asigure un înalt nivel tehnic, calitativ al tuturor produselor românești, care să fie, repet, competitive cu cele mai bune produse similare pe plan mondial și, în unele domenii, să fie cele mai bune.

Trebuie concentrată atenția spre realizarea programelor de modernizare și ridicare a nivelului tehnic al tuturor produselor românești, de elaborare a noi tehnologii care să contribuie la extinderea bazei de materii prime și energetice, la creșterea randamentelor și reducerea consumurilor materiale și energetice.

Este necesar să se asigure realizarea de noi materiale cu caracteristici superioare în chimie, în metalurgie, în materiale de construcții și în alte domenii.

Să se realizeze noi utilaje, instalații tehnologice, noi mașini cu caracteristici superioare, care să asigure creșterea puternică a productivității muncii, a randamentelor și eficienței economice.

Să se acorde în continuare o atenție deosebită științelor agricole, biologiei, geneticii, problemelor înfăptuirii obiectivelor noii revoluții agrare.

În același timp, va trebui să se dea o atenție mai mare cercetărilor fundamentale, acordându-se o atenție deosebită matematicii, fizicii, chimiei, biologiei, în vederea unei mai bune înțelegeri a fenomenelor vieții, naturii, a dezvoltării generale a omenirii.

Trebuie să pornim întotdeauna de la faptul că tot ceea ce s-a realizat în lume, tot ceea ce am realizat în patria noastră este rezultatul lărgirii continue a cunoașterii, a înțelegerii legilor care guvernează materia, lumea, dezvoltarea societății omenești, că marile descoperiri ale științei, tehnicii, ale cunoașterii generale nu s-au încheiat, că sînt încă multe, multe lucruri ce trebuie mai bine înțelese pentru a ajuta la dezvoltarea generală a omenirii.

Să pornim permanent de la teza materialist-dialectică după care nu există probleme care nu pot fi înțelese. Există numai probleme care nu sînt încă înțelese și trebuie să facem totul pentru ca știința românească să-și aducă și în viitor o contribuție și mai mare la înțelegerea legilor generale ale omenirii, la dezvoltarea patriei noastre, la făurirea cu succes a noii orînduirii sociale — a comunismului. **(Aplauze puternice, prelungite).**

Să avem permanent în vedere că socialismul și comunismul presupun un nivel tot mai înalt de cunoștințe tehnico-științifice, economice, sociale, comunismul nu poate fi decît rezultatul organizării întregii activități pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, ale cunoașterii umane în general.

Însuși socialismul și comunismul înseamnă cunoaștere, știință, progres. Și trebuie să facem totul — repet — încît știința românească să aibă un rol activ în dezvoltarea generală a patriei noastre, un aport tot mai însemnat la știința și cunoașterea universală. **(Aplauze puternice, prelungite).**

Stimați tovarăși,

Dezvoltarea generală a patriei noastre, realizarea programelor de dezvoltare economico-socială în următorul deceniu impun să acționăm cu și mai multă hotărîre pentru extinderea relațiilor economice internaționale, a cooperării în producție, a colaborării tehnico-științifice cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială.

Va trebui să pornim de la faptul că este necesar să asigurăm participarea și mai activă a României la diviziunea internațională a muncii, la schimbul de valori materiale și spirituale.

În cincinalul al 9-lea volumul comerțului exterior va trebui să cunoască o creștere puternică, de circa 55—60 la sută față de cincinalul al 8-lea. În acest cadru este necesar să se asigure o creștere mai puternică a exportului, și îndeosebi a exportului produselor cu un nivel tehnic și calitativ ridicat.

Trebuie să avem permanent în vedere că România importă și va importa și în viitor cantități însemnate de materii prime și materiale, necesare dezvoltării economiei noastre naționale.

Va trebui să acordăm o mai mare atenție cooperării în producție, în activitatea de cercetare tehnico-științifică cu alte state.

Și în viitor țara noastră va pune în centrul activității sale relațiile, de co-

laborare economică, tehnico-științifică cu toate țările socialiste.

Apreciind rolul important al C.A.E.R., ne propunem să participăm activ la perfecționarea activității sale, la realizarea programelor de lungă durată pînă în anul 2000, inclusiv în domeniul științei și tehnicii.

Considerăm că țările socialiste, C.A.E.R. dispun de largi posibilități pentru extinderea colaborării și soluționarea în comun a diferitelor probleme ale progresului economico-social.

De asemenea, este necesar ca țările din C.A.E.R. și, în general, toate țările socialiste să analizeze mai temeinic problemele depășirii unor greutăți actuale și, printr-o conlucrare mai strînsă, să asigure progresul pe calea socialismului, a ridicării nivelului de trai material și spiritual al popoarelor lor.

După părerea partidului nostru, aceasta se poate realiza pornind de la perfecționarea și întărirea conlucrării în cadrul C.A.E.R., care să nu afecteze independența națională a fiecărei țări, ci, dimpotrivă, să asigure dezvoltarea mai puternică a fiecărei economii naționale, realizarea unei dezvoltări armonioase a tuturor țărilor, asigurînd astfel afirmarea cu succes a socialismului în toate țările, care presupune un nivel înalt al forțelor de producție, al științei, culturii, al nivelului de trai, material și spiritual al popoarelor.

Vom intensifica, de asemenea, colaborarea cu țările în curs de dezvoltare, prin lărgirea cooperării și realizarea unor obiective economice care să asigure progresul economico-social al țărilor noastre. Considerăm că țările în curs de dezvoltare pot, cu eforturi comune, să obțină mari progrese în deceniul următor în dezvoltarea economiilor lor naționale independente, iar România este hotărîtă să promoveze larg această colaborare cu toate țările în curs de dezvoltare.

De asemenea, vom continua să extindem relațiile economice, tehnico-științifice și cu țările capitaliste dezvoltate, cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială, în spiritul principiilor coexistenței pașnice, ale egalității și avantajului reciproc.

Considerăm că este în interesul tuturor țărilor, fără deosebire de orînduire socială, să realizeze o largă colaborare economică, care să înlăture orice restricții și bariere vamale sau de altă natură, renunțîndu-se la orice condiții și presiuni economice, politice, de amestec în treburile interne. Numai pe baza unor relații economice între state cu adevărat libere și egale în drepturi se vor putea asigura progresul economico-social al tuturor popoarelor, depășirea problemelor grave ale actualei situații economice mondiale, progresul economic-social al tuturor națiunilor lumii. **(Aplauze puternice, prelungite).**

Stimați tovarăși,

Înfăptuirea cu succes a obiectivelor noului plan cincinal și în perspectivă pînă în anii 2000—2010 impune creșterea mai puternică a eficienței și rentabilității economice în toate domeniile. Va trebui să se acționeze cu mai multă hotărîre decît pînă acum în vederea reducerii consumurilor materiale, energetice, a creșterii puternice a productivității muncii, în toate sectoarele de activitate. Înfăptuirea neabătută a principiilor autoconducerii, autogestiei și autofinanțării trebuie să asigure perfecționarea întregului sistem economi-

co-finanțiar, întărirea rolului factorilor economici, pe baza legilor obiective, inclusiv a legii valorii, în întreaga activitate.

După cum este cunoscut din Programul-Directivă, în al 9-lea cincinal trebuie să obținem o creștere a venitului național cu cel puțin 6—7 la sută anual, dar doresc să subliniez că avem posibilitatea — pornind de la propunerile făcute de diferite colective de oameni ai muncii și în conferințele de partid — să facem totul pentru o creștere mai mare a venitului național, deoarece numai pe această bază vom putea asigura mijloacele necesare atît pentru dezvoltarea generală a patriei, cît și pentru ridicarea nivelului de trai, material și spiritual, al poporului. **(Aplauze puternice, prelungite).**

Avînd în vedere nivelul actual de dezvoltare a economiei românești și necesitatea înaintării ferme a României spre noi trepte de dezvoltare economico-socială, Programul-Directivă prevede ca, pentru următorul cincinal și pentru întreaga perioadă din următorii 20 de ani, să se asigure o repartizare cît mai judicioasă a venitului național, astfel încît să se aloce 70—72 la sută pentru fondul de consum și 28—30 la sută pentru fondul de dezvoltare și acumulare.

XI. Ridicarea nivelului de trai material și spiritual al poporului — țelul suprem al politicii partidului, esența societății socialiste multilateral dezvoltate

Stimați tovarăși,

Realizarea programelor de dezvoltare, ridicarea patriei noastre la un nou nivel economico-social asigură înfăptuirea neabătută a politicii partidului de creștere continuă a nivelului de trai material și spiritual al poporului, țelul suprem al politicii partidului, esența însăși a societății socialiste multilateral dezvoltate pe care o edificăm cu succes în România.

Trebuie să avem permanent în vedere că tot ceea ce realizăm în România aparține poporului și trebuie să asigurăm dezvoltarea țării și, totodată, bunăstarea poporului! **(Aplauze și urale puternice, prelungite ; se scandează îndelung „Ceașescu și poporul !”).**

În cincinalul viitor, Programul-Directivă prevede creșterea retribuției medii reale, în 1995, față de 1990, cu 5—8 la sută, iar a veniturilor totale ale țărănimii cooperatiste tot cu 5—8 la sută.

Nu trebuie să uităm că orice creștere a veniturilor oamenilor muncii este strîns legată de dezvoltarea continuă a forțelor de producție, a nivelului general al societății, că nu putem și nu vom putea niciodată să consumăm mai mult decît ne permite dezvoltarea economiei naționale, că dacă am comite marea greșală să consumăm peste posibilități am ajunge într-o scurtă perioadă la oprirea procesului de dezvoltare economico-socială, am condamna de fapt patria noastră la înapoiere, cu consecințe grave pentru întreaga dezvoltare economico-socială și construcția socialismului, pentru generațiile viitoare. Și trebuie să facem totul să asigurăm viitorul patriei, al generațiilor viitoare, de bunăstare și independență! **(Aplauze și urale puternice, prelungite ;**

Pe această bază se vor asigura atît resursele necesare programelor de dezvoltare a patriei noastre, cît și de ridicare continuă a nivelului de trai, material și spiritual, al poporului.

Este necesar să se acorde o atenție deosebită menținerii stabilității prețurilor de producție și de livrare cu amănuntul, să se asigure accelerarea vitezei de rotație a banilor și realizarea unei circulații monetare sănătoase, întărirea finanțelor țării — condiție hotărîtoare pentru înfăptuirea obiectivelor de dezvoltare economico-socială a patriei noastre.

Toate acestea impun perfecționarea întregului sistem financiar, aplicarea neabătută a legilor privind sistemul de formare a prețurilor, de finanțare a activității economico-sociale, respectarea neabătută a normativelor economico-financiare, reducerea stocurilor și creșterea vitezei de rotație a mijloacelor circulante, ridicarea rentabilității producției, întărirea disciplinei financiare.

Aceasta impune ca întregul sistem bancar, sistemul nostru financiar, organele de control financiar să-și perfecționeze și mai mult activitatea, să-și îndeplinească rolul important pe care îl au în întreaga activitate economico-financiară a țării.

se scandează îndelung „Ceașescu și poporul — România, viitorul !”, „Stima noastră și mindria, Ceașescu — România !”).

Trebuie să facem întotdeauna totul pentru a asigura creșterea tot mai puternică a producției nete, a productivității muncii, a venitului național, să asigurăm o repartizare justă a mijloacelor de care dispune societatea noastră la un moment dat, atît pentru dezvoltare, cît și pentru consum. Să nu uităm nici un moment că avem marea răspundere, atît pentru nivelul actual de viață, precum și pentru viitorul patriei, și trebuie să punem întotdeauna pe primul plan asigurarea dezvoltării continue a țării noastre — garanția progresului, a făuririi cu succes a socialismului și comunismului, a adevăratei independențe și suveranități a României. **(Aplauze puternice, prelungite).**

Vom promova neabătut principiile socialiste de retribuție, de echitate și dreptate socială. În acest spirit, vom asigura și în continuare ca raportul între retribuțiile mici și mari să fie de circa 1 la 4,5. Considerăm că această corespunde — pentru o lungă perioadă de timp — realităților și cerințelor dezvoltării patriei noastre. Și vreau să fie bine înțeles : cînd afirm că el corespunde pentru o perioadă îndelungată de timp, am în vedere nu mărirea raportului de 1 la 4,5, ci reducerea lui în perspectivă. În nici un caz nu se pune problema — și societatea noastră nu trebuie să admită — ca raportul între veniturile mari și mici să atingă un asemenea nivel încît să se acumuleze la un pol bogății și la altul săracii. Raportul de 1 la 4,5 răspunde în bune condiții și în viitor ; poate se va pune problema unei anumite reduceri, dar numai pentru

(Continuare în pagina 8)

că aceasta înseamnă dreptate socială, reprezintă preocuparea pentru bunăstarea generală a poporului! (**Aplauze puternice; se scandează „Ceașescu și poporul!”**). De ce mă refer la toate acestea? Pentru că în unele țări socialiste se adoptă măsuri în direcția măririi raportului între veniturile mari și mici, se vorbește chiar de o creștere a bogățiilor — a unui număr mic de bogați — și de o mare creștere a numărului de săraci. Unii se întreabă: ce este rău dacă o să avem și noi șomeri, cum există în țările capitaliste? Aceasta îmi reamintește ce spunea, desigur, în secolul trecut, Caragiale — de ce să nu avem și noi falitii noștri! (**Aplauze puternice**).

Sigur, o asemenea abordare nu este socialistă! Și nu putem să admitem, în nici un fel, ca în societatea noastră să se ajungă, într-o formă sau alta, la o concentrare a bogăției în mîna citorva și la creșterea numărului săracilor.

Subliniez aceasta în fața Congresului, a partidului, a poporului nostru pentru că trebuie să constituie una din hotărârile fundamentale ale Congresului nostru, de a face totul ca nicidecum în România să nu mai existe bogați pe seama exploatarea muncii altora! Să avem un popor al bunăstării și fericirii, un popor al oamenilor muncii îmbelșugați prin munca lor! Acesta este socialismul! (**Aplauze puternice; se scandează „Ceașescu și poporul!”**).

Sigur, revine forțelor revoluționare, popoarelor din țările respective să rezolve această problemă. În ce ne privește însă, noi vom fi întotdeauna alături de aceia care vor lupta pentru socialism, care să asigure dreptatea socială și bunăstarea poporului! Și le vom acorda întotdeauna sprijin, întărind solidaritatea și colaborarea cu toți cei de pretutindeni care luptă pentru socialism. (**Urale și aplauze puternice, prelungite; se scandează îndelung „Ceașescu și poporul!”**).

Este necesar să se aplice ferm acordul global, acționându-se pentru realizarea unei strînse legături între veniturile fiecăruia și rezultatele activității sale personale, precum și ale întregului colectiv.

Vom aplica ferm principiul socialist „de la fiecare după capacitatea sa, fiecăruia după munca sa”. Vom face astfel încît principiul socialist „nici muncă fără pline, dar nici pline fără muncă” să stea la baza întregului sistem de retribuții și de venituri în țara noastră.

Trebuie să avem permanent în vedere că în societatea noastră singura sursă de venituri este munca, activitatea creatoare în diferite sectoare, pentru progresul și dezvoltarea patriei. Nimeni, în România, nu trebuie să realizeze venituri fără muncă, nimeni nu trebuie să trăiască asuprind și exploatarea muncii altuia! (**Aplauze puternice, prelungite**). Trebuie să aplicăm ferm principiul de bază al socialismului, al echității și dreptății sociale. Orice abatere de la acesta înseamnă a încălca legile obiective ale societății socialiste, înseamnă a ridica obstacole în calea dezvoltării patriei noastre.

Vor fi asigurate măsurile necesare în vederea îndeplinirii programelor de autoaprovizionare, creșterea desfacerii de mărfuri cu amănuntul prin comerțul socialist, cu 5—8 la sută în 1995, față de 1990.

O atenție deosebită se va acorda bunei aprovizionări a populației cu produse agroalimentare, corespunzător programelor de autoaprovizionare, care asigură un nivel bun de consum pentru întregul popor, precum și cu mărfurile industriale necesare, într-o structură sortimentală diversificată și de un nivel calitativ tot mai ridicat.

Se vor dezvolta, în continuare, prestările de servicii, al căror volum va spori, în cincinalul viitor, cu 60—75 la sută.

Se poate spune că, în cel de-al 9-lea cincinal, se vor asigura un nivel bun de consum, o satisfacere în condiții cit mai bune a cerințelor privind nivelul de trai, material și spiritual, al întregului popor, corespunzător cerințelor exigente ale științei.

În același timp, așa cum se prevede în Programul-Directivă, în cincinalul 1991—1995 se vor realiza încă 700 de mii de apartamente în fondurile statului în municipii, orașe, în viitoarele centre agroindustriale și pentru muncitorii și specialiștii din toate comunele patriei noastre.

Se poate spune că vom rezolva în cincinalul viitor, în linii generale, problema locuințelor, asigurându-se în orașe o suprafață locuibilă de circa 12 mp pe locuitor, plus dependențele.

Se va asigura îmbunătățirea, în continuare, a ocrotirii sănătății, inclusiv prin folosirea cit mai bună a bazei materiale existente, prin asigurarea în toate comunele patriei noastre de dispensare și tot ce este necesar pentru o bună îngrijire a sănătății întregului popor.

O atenție deosebită se va acorda dezvoltării bazei materiale pentru învățămîntul de 12 ani, pentru intensificarea activității cultural-artistice — factori importanți ai ridicării nivelului general de cunoștințe al întregii națiuni.

Realizarea prevederilor cincinalului 1991—1995 va asigura înaintarea fermă a României spre noi culmi de progres și civilizație. Îndeplinirea neabătută a Programului partidului, ridicarea la un nivel mai înalt a gradului de civilizație, de progres și bunăstare al poporului nostru va constitui o etapă hotărîtoare pentru înaintarea fermă a patriei noastre spre visul de aur, spre comunism. (**Urale și aplauze puternice, prelungite; se scandează îndelung „Ceașescu și poporul!”**, „Ceașescu — eroism, România — comunism!”).

Programul-Directivă prevede orientările de perspectivă pînă în anii 2000—2010, în care România urmează să realizeze un înalt nivel de dezvoltare economico-socială, astfel încît la începutul celui de-al treilea mileniu să realizăm obiectivul strategic de transformare a României într-un stat socialist multilateral dezvoltat, cu o înaltă civilizație materială și spirituală.

În domeniul agriculturii, asigurînd producții stabile de 50—60 milioane de tone de cereale anual și, în mod corespunzător, producții stabile la întreaga producție vegetală, vom avea asigurată dezvoltarea corespunzătoare a întregii zootehnii, astfel încît și agricultura românească să se numere printre agriculturile cu producții ridicate, cu eficiență și rentabilitate dintre cele mai bune din lume.

Să ridicăm puternic nivelul general de dezvoltare al tuturor sectoarelor, asigurînd un progres echilibrat, armonios, înlăturînd orice neconcordanțe sau contradicții între diferite ramuri de activitate.

La sfîrșitul mileniului al doilea și începutul celui de-al treilea mileniu, știința, învățămîntul, cultura românească trebuie să ajungă la un asemenea grad de dezvoltare care să ridice nivelul general al întregului nostru popor, ca întreaga noastră națiune să fie înarmată cu cele mai noi cunoștințe ale tehnicii și științei, ale cunoașterii, cu un înalt nivel de cunoștințe intelectuale, cu un spirit revoluționar de combativitate.

Nivelul general de dezvoltare al patriei noastre va asigura satisfacerea în bune condiții a cerințelor de viață, inclusiv de locuit, ale tuturor locuitorilor țării.

În același timp, va trebui să avem permanent în vedere de a asigura o asemenea dezvoltare a economiei naționale și, totodată, de organizare a producției și a muncii, încît toți cetățenii patriei, întregul tineret să poată să aibă asigurat locul de muncă, să participe — într-un sector sau altul, în cadrul diviziunii muncii din cadrul societății — la realizarea programelor de dezvoltare a patriei noastre.

Totodată, în acest cadru vom acorda o atenție deosebită extinderii activităților sociale, suportării unor cheltuieli sociale generale de către societate, asigurînd astfel condiții optime și egale pentru toți fiii patriei. În mod deosebit, aș sublinia suportarea în întregime de către stat a tuturor cheltuielilor — pentru tineret, pentru învățămînt, cultură, sănătate.

De altfel, trebuie să avem permanent în vedere că suportarea de către stat a cheltuielilor pentru diferite activități sociale constituie o necesitate obiectivă a ridicării generale a nivelului de trai și a adevăratei egalități în drepturi pentru toți fiii patriei.

Vor fi create astfel condițiile necesare — materiale, tehnico-științifice și din punctul de vedere al nivelului de pregătire generală al oamenilor muncii, al întregului popor —, încît societatea noastră să poată să treacă treptat la etapa superioară a socialismului, la îndeplinirea în viață a principiilor de muncă și viață comuniste.

Să acționăm în așa fel încît la începutul celui de-al treilea mileniu patria noastră să ofere condițiile necesare înaintării ferme a României spre înaltele piscuri de aur — spre societatea comunistă!

Toate aceste orientări de perspectivă nu sînt dorințe și visuri abstracte sau teoretice. Ele au la bază marile realizări obținute de poporul român în îndeplinirea cu succes a socialismului, vor fi rezultatul îndeplinirii neabătute a hotărîrilor Congresului al XIV-lea, a Programului partidului. Vor fi rezultatul muncii unite a poporului nostru! (**Aplauze și urale puternice; se scandează îndelung „Ceașescu — eroism, România — comunism!”**).

Garanția realizării lor o constituie politica justă a partidului nostru comunist — forța politică conducătoare a întregii societăți — munca creatoare, înflăcărată, entuziasmată a muncitorilor, țărănilor, intelectualilor, a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de națio-

nalitate, a întregului nostru popor, care au îndeplinit și îndeplinesc neabătut politica generală de dezvoltare a patriei noastre!

În deplină unitate, sub conducerea partidului nostru comunist, să ne angajăm în fața partidului, a poporului nostru că vom face totul pentru realizarea acestor minunate obiective, că vom asigura triumful societății socialiste multi-

XII. Perfecționarea continuă a activității statului de conducere și planificare a dezvoltării economico-sociale, pe baza planului național unic

Stimați tovarăși,

Avem un program de dezvoltare economico-socială și perspective minunate pentru înaintarea patriei noastre spre noi culmi de progres și civilizație.

Pentru realizarea lor este necesar să acționăm cu întreaga răspundere, în spirit revoluționar, în vederea perfecționării continue a activității de conducere, de planificare, pe baza democrației muncitorești-revoluționare.

Pornind de la menținerea și chiar creșterea rolului statului în organizarea și conducerea unitară a operei de construcție socialistă, va trebui să acționăm cu hotărîre pentru perfecționarea și îmbunătățirea muncii organelor de stat din toate sectoarele de activitate.

Trebuie să se pună capăt cu hotărîre birocratismului, formalismului, să se mute centrul de activitate în unități, în întreprinderi, în județe, orașe și comune, acolo unde se hotărîște, de fapt, realizarea tuturor planurilor și programelor de dezvoltare economico-socială.

Este necesar să perfecționăm elaborarea planurilor de dezvoltare economico-socială, prin îmbinarea dialectică a rolului organelor centrale și al unităților economico-sociale, al maselor populare în elaborarea tuturor planurilor și programelor de dezvoltare.

La baza întregii activități viitoare trebuie să stea planul național unic de dezvoltare economico-socială, care asi-

gurală îmbinarea intereselor generale de dezvoltare pe calea socialismului a întregii țări, cu folosirea experienței și forței unităților economice și teritoriale-administrative.

Să acționăm cu toată hotărîrea pentru creșterea și perfecționarea activității consiliilor populare ca organe ale autoconducerii și autoaprovizionării, în vederea îndeplinirii neabătute a obiectivelor dezvoltării tuturor zonelor și localităților patriei noastre.

În întreaga activitate trebuie să pornim consecvent de la orientările stabilite încă de Congresul al IX-lea al partidului, privind aplicarea legilor obiective, a principiilor socialismului științific la condițiile și realitățile României.

Să avem permanent în vedere că, pe această bază, socialismul se realizează în mod diferit, în raport de condițiile concrete de la o țară la alta, de la o etapă la alta de dezvoltare.

Să nu uităm nici un moment că trebuie să avem o atitudine revoluționară în stabilirea căilor de dezvoltare socialistă a patriei, pornind de la necesitatea de a înlătura permanent tot ceea ce este vechi și nu mai corespunde noilor realități, de a promova cu îndrăzneală noul, în toate domeniile de activitate.

În acest spirit trebuie să acționăm continuu pentru perfecționarea întregii activități economico-sociale, de făurire a socialismului.

XIII. Dezvoltarea democrației muncitorești-revoluționare — necesitate logică a făuririi cu succes a socialismului. Îndeplinirea consecventă a principiului construirii socialismului cu poporul și pentru popor

Dar, subliniez încă o dată, că — luptînd ferm împotriva vechiului, a ceea ce nu mai corespunde — trebuie să prețuim și să dezvoltăm continuu socialismul. Sub nici o formă nu trebuie să admitem — și în nici o împrejurare — ca cineva să atenteze la cuceririle socialiste ale poporului român, ca cineva, indiferent sub ce formă, să pună piedici în înaintarea României spre comunism! (**Aplauze și urale puternice; se scandează îndelung „Ceașescu, eroism — România, comunism!”**).

După cum știți, în popor se spune așa: să nu arunci, odată cu apa mîndră, și copilul. Și nu mai este, însă, vorba de un simplu copil! Socialismul a devenit un voinic puternic, un Făt-Frumos, care a crescut într-o lună cit alții într-un an — cum se spune în poveste — și a devenit un flăcău puternic, voinic, care se va afirma în întreaga lume, pentru că numai socialismul reprezintă viitorul! (**Aplauze și urale îndelungate**).

Iată de ce, criticînd ce e rău, nu trebuie să aruncăm socialismul, ci pe cei care au făcut în așa fel încît să aducă daune socialismului!

Ce se poate spune despre cei care declară astăzi că nu mai vor socialismul, că vor să meargă spre capitalism, deși au avut funcții de conducere într-o țară sau alta? Au lucrat oare pentru socialism? Oricine își pune această întrebare.

Se pare că răspunsul logic este că au folosit funcțiile pe care le-au avut pentru a împiedica dezvoltarea socialismului, că n-au servit poporul și nu se gîndesc să-l servească.

Iată de ce pun cu toată seriozitatea în fața partidului și poporului că trebuie să avem permanent în vedere de a face totul pentru ca acest minunat voinic, socialismul — acest Făt-Frumos al omenirii — să triumfe nu numai în România, ci și în întreaga lume! Așa ne vom face datoria de comunisti, de adevărați cetățeni ai României socialiste! (**Aplauze și urale puternice, prelungite; se scandează îndelung**

„Ceașescu — eroism, România — comunism!”).

Stimați tovarăși,

Pornind de la principiul științific, revoluționar, al făuririi socialismului cu poporul și pentru popor, este necesar să dezvoltăm și să perfecționăm continuu sistemul democrației noastre muncitorești.

Să facem astfel încît adunările generale ale proprietarilor și producătorilor, consiliile oamenilor muncii — în care muncitorii reprezintă cel puțin 30 la sută — să aibă un rol tot mai important în administrarea cu rezultate cit mai bune a mijloacelor fixe, a părții din averea națională încredințate fiecărui colectiv, să participe la elaborarea și îndeplinirea programelor de dezvoltare economico-socială a fiecărei unități, a întregii țări.

Să asigurăm buna funcționare a organismelor județene ale democrației muncitorești-revoluționare, o bună desfășurare a activității în toate sectoarele.

Un rol tot mai important trebuie să aibă Congresul oamenilor muncii, care are loc o dată la 5 ani și la lucrările căruia participă circa 11 000 de oameni ai muncii, Congresul agriculturii, la care, de asemenea, participă 11 000 de cooperatori și oameni ai muncii din agricultură, Congresul științei și învățămîntului, la lucrările căruia iau parte 7 000 de oameni ai muncii din aceste domenii de activitate, Congresul educației și culturii socialiste, la care participă circa 6 000 de oameni din acest important sector de activitate, Congresul consiliilor populare, care dezbate activitatea organelor locale de stat, alege Camera Legislativă și care asigură dezbaterile tuturor legilor și programelor privind dezvoltarea economico-socială a județelor și localităților patriei noastre.

Toate acestea își aleg consiliile de conducere între congrese, care asigură participarea permanentă, organizată a tuturor categoriilor sociale la elaborarea

rea politicii interne și externe a patriei noastre.

Trebuie să facem astfel încât congresele, consiliile de conducere, toate organismele democrației muncitorești-revoluționare să realizeze o conlucrare tot mai strinsă cu organisme statului și să asigurăm cea mai largă democrație în întreaga dezvoltare a societății noastre socialiste.

După cum este cunoscut, am perfecționat activitatea Marii Adunări Naționale, a Consiliului de Stat, Consiliului Suprem al Dezvoltării și a altor organisme, care asigură ca toate legile privind activitatea statului nostru să fie expresia voinței întregii națiuni.

Este necesar să îmbunătățim, în continuare, activitatea tuturor acestor organisme, să extindem larg formele democrației noastre muncitorești-revoluționare, pornind de la faptul că socialismul nu se poate realiza decât pe baza celei mai largi democrații, care să asigure participarea activă a întregului popor la făurirea conștientă a propriului său viitor.

Să avem permanent în vedere că socialismul însuși presupune cea mai înaltă formă democratică, asigură cele mai bune condiții, incomparabile cu oricare altă formă a democrației bur-

XIV. Proprietatea întregului popor și cooperatistă — temelia de granit a edificării socialismului

În acest cadru, aș dori să mă refer la necesitatea unei juste înțelegeri a cerinței întăririi continue a proprietății întregului popor și a proprietății cooperatiste — ca bază trainică a făuririi cu succes a programelor de dezvoltare economico-socială, de făurire a socialismului și comunismului. **(Aplauze puternice, prelungite).**

Sînt de neînțeles unele teze antiștiințifice cu privire la egalitatea între diferite forme de proprietate. Omenirea, după cum este bine cunoscut, a trecut prin mai multe orînduiri sociale și forme de proprietate, și — după cum este, de asemenea, bine cunoscut — înlăturarea acestora s-a realizat prin lupta noilor forțe sociale.

A vorbi de egalitatea dintre diferite forme de proprietate, s-ar putea considera că și proprietatea feudală și sclavagistă, nu numai capitalistă, trebuie să-și găsească locul într-o formă sau alta. Poate unii și gîndesc la aceasta!

Este necesar să respingem cu hotărîre asemenea teze care nu pot decât să dăuneze progresului general al societății omenești, și cu atît mai mult al societății socialiste.

XV. Întărirea legalității socialiste

in toate domeniile vieții economice și sociale

La baza întregii activități trebuie să se afle Constituția țării, care reprezintă Carta fundamentală a dezvoltării socialiste, a integrității și independenței României.

Activitatea din toate domeniile trebuie să se bazeze numai și numai pe legile țării, care reglementează și asigură dezvoltarea unitară a patriei noastre, deplină egalitate în drepturi între toți cetățenii patriei.

În acest cadru este necesar să perfecționăm în continuare activitatea organelor de procuratură și justiție, care trebuie să-și desfășoare activitatea în strînsă legătură cu masele largi populare.

Să asigurăm buna funcționare a consiliilor și comisiilor de judecată, participarea maselor largi la activitatea de asigurare a ordinii, a proprietății socialiste, a unei conviețuiri sociale.

Să perfecționăm continuu activitatea organelor de ordine internă, ale miliției și securității, în vederea apărării cu fermitate a proprietății oamenilor muncii, a proprietății cooperatiste, a bunurilor întregului popor, a muncii și vieții tuturor cetățenilor, a cuceririlor revoluționare, să asigurăm apărarea și respectarea legilor țării.

Așa cum am mai declarat și în alte împrejurări, este necesar să facem astfel încît nimeni să nu fie pedepsit pe nedrept, dar totodată nimeni să nu se poată sustrage răspunderii în fața poporului, a legilor țării, pentru încălcarea legilor, pentru activitatea de trădare a intereselor țării, a intereselor socialismului, a independenței și suveranității patriei. **(Aplauze puternice).**

Pornind de la cerințele apărării integrității și independenței României, partidul și statul nostru socialist vor acorda și în continuare toată atenția întăririi continue a capacității de apărare a patriei.

gheze, deoarece niciodată nu se poate vorbi de o adevărată egalitate între exploatare și exploatați, între bogați și săraci. Numai și numai prin făurirea unei societăți a adevăratei egalități și dreptăți sociale se poate realiza adevărata democrație, se pot crea condiții ca poporul însuși să fie cel care hotărăște și asigură întreaga dezvoltare a patriei, făurirea cu succes a socialismului. **(Aplauze puternice, prelungite).**

La Plenara din octombrie a Comitetului Central al partidului pe problemele ideologice m-am referit pe larg la aceste probleme, de aceea nu doresc să mai insist acum asupra lor. Voi reaminti numai că, încă cu mulți ani în urmă, partidul nostru a considerat necesar să se renunțe la noțiunea de dictatură a proletariatului, apreciind că aceasta nu corespunde conținutului real, de clasă, al statului socialist, nu exprimă esența lui democratică. Am considerat — și viața a demonstrat pe deplin — că noțiunea democrației muncitorești-revoluționare, statul celor ce muncesc, al poporului, asigură o îmbinare corespunzătoare a rolului organelor de stat cu organisme democratice muncitorești-revoluționare, cu participarea largă, democratică a maselor la conducerea întregii societăți.

Se poate vorbi — și trebuie să subliniem aceasta — de egalitatea deplină între diferite forme de proprietate socialistă a poporului și proprietatea cooperatistă. După cum este bine cunoscut, cu mult timp în urmă am combătut teza deosebiriilor dintre diferitele forme de proprietate socialistă, am afirmat și am realizat în practică adevărata egalitate între proprietatea întregului popor și proprietatea cooperatistă, acordîndu-le deopotrivă întregul sprijin pentru asigurarea îndeplinirii obiectivelor de dezvoltare a forțelor de producție, de ridicare a patriei noastre pe noi culmi de progres și civilizație.

Pornind de la toate acestea, este necesar să asigurăm întărirea continuă a proprietății întregului popor și cooperatiste, a proprietății socialiste ca bază a întregii dezvoltări a patriei noastre și a socialismului în general. Să asigurăm perfecționarea continuă a sistemului democrației muncitorești-revoluționare, să așezăm la baza întregii activități principiile fundamentale ale apărării intereselor întregului popor. **(Aplauze puternice, prelungite).**

În spiritul doctrinei militare, după care rolul armatei este acela de a apăra independența și integritatea patriei, de a exclude orice acțiuni agresive împotriva altor țări, va trebui să asigurăm întărirea capacității de luptă a armatei noastre, participarea activă a întregului popor la apărarea cuceririlor revoluționare, a independenței și suveranității, a societății noastre socialiste.

Să întărim conlucrarea între forțele armate, gărziile patriotice și unitățile de pregătire militară a tineretului, avînd permanent în vedere — repet — că apărarea patriei și a socialismului este și trebuie să fie întotdeauna opera întregului popor, care trebuie să-și asigure un viitor liber, independent, așa cum îl dorește, fără nici un amestec din afară. **(Aplauze puternice, prelungite).**

În același timp, doresc să reafirm, și la Congresul al XIV-lea al partidului, hotărîrea României de a întări colaborarea cu armatele țărilor socialiste, de a participa activ la activitatea Tratatului de la Varșovia, pînă la desființarea concomitentă a acestuia și a N.A.T.O. În orice împrejurări considerăm necesară colaborarea cu armatele țărilor socialiste, cu alte armate prietene în apărarea țărilor noastre, a independenței lor împotriva oricărei agresiuni din afară.

Este necesar ca — adoptînd noul program de dezvoltare a patriei noastre — să ne angajăm cu toată hotărîrea de a face totul pentru organizarea și perfecționarea întregii activități, pentru a asigura ca întotdeauna să fim în concordanță cu noile cerințe ale dezvoltării științei și culturii, în construcția socialismului, ca tot ceea ce facem să corespundă intereselor poporului, viitorului lui de libertate și independență. **(Aplauze și urale puternice, prelungite; se scandează îndelung „Ceaușescu și poporul!”).**

XVI. Creșterea rolului conducător al Partidului Comunist Român — centrul vital al națiunii — forța politică conducătoare a întregii națiuni pe calea îndeplinirii neabătute a socialismului și comunismului în patria noastră

Stimați tovarăși,

Remarcabilele realizări ale poporului român în transformarea revoluționară a societății, în făurirea cu succes a socialismului demonstrează, cu puterea faptelor de netăgăduit, justetea politicii generale interne și externe a Partidului Comunist Român — forța politică conducătoare a întregii națiuni — care a acționat totdeauna pentru aplicarea creatoare a adevărilor universal-valabile ale socialismului științific la realitățile României, îndeplinindu-și cu cînte misiunea și răspunderea istorică față de prezentul și viitorul patriei noastre. **(Aplauze și urale puternice, prelungite; se scandează îndelung „Ceaușescu — P.C.R.!”).**

În cîinstea Congresului, însăși natura a împrăștiat norii și astăzi este o zi cu soare, care demonstrează ce minunat este socialismul! **(Aplauze puternice, îndelungate).**

La Congresul al XIV-lea numărul membrilor de partid este de 3 831 000, cu peste 431 de mii mai mare decît la Congresul al XIII-lea.

Este demn de subliniat că între cele două congrese au intrat în partid 590 de mii de oameni al muncii. Dintre aceștia, 390 de mii, circa 66 la sută, sînt muncitori. Trebuie subliniat faptul că 80 la sută din noii membri de partid provin din rîndurile Uniunii Tineretului Comunist, iar circa 50 la sută sînt femei, ceea ce face ca ponderea totală a femeilor în partid să fie de aproape 36 la sută.

Actualmente, din totalul membrilor de partid, 55 la sută sînt muncitori, 16 la sută țărani, peste 20 la sută intelectuali și funcționari, iar restul alte categorii.

Putem spune că compoziția națională a partidului corespunde structurii generale a populației țării. Peste 92 la sută din membrii de partid sînt români, 6,53 la sută români de naționalitate maghiară, 0,51 la sută sînt români de naționalitate germană, iar restul români de alte naționalități.

Avem, de asemenea, o structură de vîrstă bună a partidului. Din totalul membrilor de partid, aproape 20 la sută au vîrsta pînă la 30 de ani, 51 la sută pînă la 50 de ani, iar restul de 29 la sută peste 50 de ani.

Creșterea continuă a rîndurilor partidului demonstrează cu putere încrederea clasei muncitoare, a țărănimii, intelectualității, a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, a întregului popor în Partidul Comunist Român, forța politică conducătoare, centrul vital al societății noastre socialiste, conștiința vie, patriotică, revoluționară a întregii națiuni. **(Aplauze și urale puternice. Se scandează îndelung „Ceaușescu — P.C.R.!”).**

Avem o structură organizatorică bună, partidul avînd 59 554 organizații de bază, 6 063 comitete de partid în întreprinderi, instituții și unități agricole, 2 364 comitete comunale, 259 comitete orașenești și municipale și 41 organizații județene, inclusiv municipiul București.

Se poate spune că nu există unitate economico-socială sau sector mai important de activitate unde să nu existe puternice organizații de partid, unde comuniștii să nu acționeze pentru unirea eforturilor tuturor oamenilor muncii, ale întregului popor în îndeplinirea programelor de dezvoltare a patriei, de făurire cu succes a socialismului.

Afirmarea rolului conducător al partidului în societate, recunoașterea acestuia de către întregul popor și consemnarea sa în însăși Constituția țării sînt rezultatul unui proces istoric obiectiv.

De la înființarea mișcării muncitorești-revoluționare în România, a primului Partid Muncitoresc Social-Democrat, în 1893, și apoi a Partidului Comunist, în 1921, partidul nostru s-a situat întotdeauna ferm în fruntea luptei pentru apărarea intereselor vitale ale clasei muncitoare, ale oamenilor muncii, împotriva fascismului și războiului, pentru răsturnarea vechii orînduiri și îndeplinirea revoluției de eliberare națională și socială, pentru apărarea intereselor supreme ale întregii națiuni, asigurarea independenței și suveranității țării.

În împrejurări grele partidul nostru și-a dovedit calitățile revoluționare, capacitatea de organizare și mobilizare a oamenilor muncii, a clasei muncitoare și a altor forțe progresiste în lupta împotriva vechii orînduiri și apoi în mă-

reața operă de construire a socialismului.

Merită — și în acest cadru — să subliniem importanța istorică a hotărîrilor Congresului al IX-lea, care a lichidat stările negative din trecut, a asigurat perfecționarea și ridicarea activității partidului în concordanță cu noile cerințe ale făuririi socialismului, cu poporul și pentru popor. **(Aplauze puternice).**

Partidul reprezintă centrul vital al națiunii noastre, de la partid radiază spiritul revoluționar, marile impulsuri de înnoire și transformare a patriei noastre, de ridicare continuă a României pe noi culmi de progres și civilizație.

Îndeplinirea mărețelor programe de dezvoltare a patriei în perioada următoare impune creșterea și mai puternică a rolului politic conducător al partidului, perfecționarea activității sale în concordanță cu noile cerințe și realități.

Nu doresc să mă refer din nou la concepțiile greșite cu privire la rolul partidului, despre care am vorbit la recenta Plenară a Comitetului Central.

Este necesar să avem permanent în vedere că partidul nostru — ca de altfel oricare partid politic — și-a asumat în fața poporului obligația de a asigura realizarea unei noi orînduiri sociale și trebuie să acționeze cu toate forțele pentru a-și îndeplini cu cînte angajamentele asumate.

Partidul nu poate renunța la răspunderea sa revoluționară, nu poate să cedeze altor forțe politice misiunea sa istorică. A face acest lucru înseamnă, de fapt, a renunța de a mai fi un partid revoluționar, comunist, de a-și îndeplini programul de făurire a socialismului și comunismului.

Avem marea obligație să facem astfel încît partidul nostru să-și îndeplinească în orice împrejurări misiunea și rolul său istoric de a realiza pe pămîntul României cea mai dreaptă și mai înaintată orînduire socială — socialismul și comunismul, de a asigura întotdeauna viitorul liber și independent al poporului român! **(Aplauze puternice, prelungite. Se scandează îndelung „Ceaușescu — eroism, România — comunism!”).**

El trebuie să conlucreze strîns cu toate organizațiile de masă, cu toate forțele sociale, cu întregul popor, deoarece numai împreună și în deplină unitate cu întregul popor el își poate îndeplini misiunea istorică!

Este necesar să acționăm cu toate forțele în direcția perfecționării activității organelor și organizațiilor de partid, pentru creșterea răspunderii organelor și organizațiilor de partid în întreaga activitate de îndeplinire a planurilor și programelor de dezvoltare.

Așa cum am menționat nu o dată, trebuie să avem permanent în vedere că membrii de partid nu au și nu pot avea avantaje speciale, ei au numai îndatoriri mai mari — acelea de revoluționari, de a acționa cu toată forța lor pentru realizarea Programului partidului, în deplină unitate cu toți oamenii muncii, cu întregul popor.

Este necesar să dezvoltăm puternic democrația internă de partid, să asigurăm ca toate hotărîrile să fie larg dezbătute în întregul partid, să reprezinte expresia gîndirii creatoare a tuturor comuniștilor, așa cum este necesar să avem permanent în vedere ca, odată cu aceasta, toate hotărîrile și legile țării să fie larg dezbătute cu întregul popor, pentru ca ele să reprezinte întotdeauna voința întregii națiuni!

Trebuie să dezvoltăm puternic spiritul critic și autocritic în întreaga activitate, atitudine deschisă, clară și fermă împotriva lipsurilor, recunoașterea deschisă a acestora, nu formală, ci prin stabilirea de măsuri practice în vederea lichidării lipsurilor și perfecționării întregii activități.

În întreaga activitate trebuie să acordăm o atenție tot mai mare bunei repartizări a forțelor, promovării cadrelor cu spirit revoluționar, cu o atitudine fermă față de tot ceea ce este vechi și perimat, hotărîte să promoveze cu îndrăzneală noul în toate domeniile de activitate.

Să asigurăm realizarea legilor și principiilor privind rotația cadrelor și ridicarea continuă a nivelului de pregătire profesională, tehnico-științifică, ideologică, în toate domeniile.

Trebuie să acționăm și în viitor pen-

(Continuare în pagina 10)

tru întărirea continuă a partidului și primirea în rindurile sale a celor mai înaltați oameni ai muncii, din toate domeniile de activitate, pentru a asigura permanent întărirea și tinerețea partidului, păstrarea continuă a spiritului său muncitoresc-revoluționar — garanția îndeplinirii în cele mai bune

XVII. Organizațiile de masă și obștești în sistemul democrației noastre muncitorești-revoluționare.

Frontul democrației și unității socialiste — expresie a unității de interese și aspirații ale întregului popor în jurul și sub conducerea politică a partidului

Stimați tovarăși,

În sistemul democrației muncitorești-revoluționare un rol important îl au organizațiile de masă și obștești, care organizează și asigură participarea tuturor oamenilor muncii la întreaga viață socială și politică.

Un rol important revine sindicatelor, ca organizații dintre cele mai largi ale oamenilor muncii din toate domeniile de activitate. Ele trebuie să-și îndeplinească în cele mai bune condiții răspunderea pe care o au în fața oamenilor muncii privind atât buna desfășurare a activității și a producției, ridicarea nivelului de pregătire profesională și a conștiinței revoluționare, dar și în preocuparea continuă pentru problemele sociale — de viață, de zi cu zi, ale tuturor oamenilor muncii.

Este necesar să se perfecționeze și să crească și mai mult rolul Uniunii Tineretului Comunist și al Asociațiilor Studenților Comuniști în educarea tineretului în spirit revoluționar combativ, de dezvoltare a conștiinței sale patriotice, a devotamentului nemărginit față de cauza socialismului și comunismului, de a asigura ridicarea continuă a nivelului de pregătire profesională, tehnico-științifică, a conștiinței revoluționare, de a înarma tineretul cu cele mai noi și noi cuceriri ale științei, ale cunoașterii umane din toate domeniile, de a asigura formarea noii generații în spiritul luptei consecutive, revoluționare, pentru făurirea socialismului și comunismului, pentru înaintarea patriei noastre pe calea progresului economic și social, pentru a asigura viitorul — permanent în libertate și independență — al națiunii noastre. **(Aplauze puternice, prelungite).**

De asemenea, Organizația de pionieri și șoimi ai patriei trebuie să-și perfecționeze continuu activitatea de educare a pionierilor, a tuturor copiilor în spiritul concepțiilor revoluționare, patriotice, de a învăța și învăța, de a se pregăti temeinic pentru a putea să intre în cîmpul muncii, cu un înalt nivel de pregătire în toate domeniile, în spirit revoluționar combativ. Să facem astfel ca tinerele generații să se formeze într-un înalt spirit de muncă și luptă revoluționară, să constituie garanția că vor asigura dezvoltarea continuă a patriei noastre, înfăptuirea visului de aur al omenirii — comunismul —, că întotdeauna vor fi demni apărători ai socia-

condiții a rolului partidului de forță politică conducătoare în societatea noastră, de înaintare fermă a României spre cele mai înalte piscuri de progres și civilizație, spre societatea comunistă! **(Aplauze și urale puternice, prelungite. Se scandează îndelung „Ceaușescu reales, la al XIV-lea Congres!”).**

lismului, ai patriei, ai independenței României! **(Aplauze puternice, prelungite).**

Vorbind de activitatea organizațiilor de partid, ale democrației muncitorești-revoluționare, a organizațiilor de masă și obștești am avut în vedere că, în toate acestea, femeile își desfășoară activitatea și au un rol foarte important în toate domeniile de activitate. De aceea, doresc numai să subliniez că, și în viitor, vom acorda întreaga atenție promovării femeilor în întreaga activitate de partid, de stat, economic-socială, asigurând astfel ca femeile să-și aducă o contribuție tot mai importantă, ca o parte a poporului nostru cu drepturi depline, cu îndatoriri și răspunderi depline. **(Aplauze puternice).**

Toate organizațiile de masă și obștești, cooperatiste, celelalte organizații trebuie să-și aducă, de asemenea, contribuția activă la întreaga activitate de progres a patriei noastre.

Un rol deosebit revine în această privință Organizației Democrației și Unității Socialiste, care cuprinde în rîndurile sale peste 4 milioane de oameni ai muncii care nu sînt membri ai partidului comunist, dar își desfășoară în cea mai mare parte activitatea în sindicate și alte organizații obștești — și care doresc ca în cadrul acestor organizații să participe activ, împreună cu organizațiile de partid, la întreaga activitate de dezvoltare a patriei noastre, de făurire a socialismului și comunismului. **(Aplauze puternice, prelungite).**

În sistemul democrației muncitorești-revoluționare un rol de importanță deosebită îl are Frontul Democrației și Unității Socialiste, organism politic larg, reprezentativ și democratic, care unește în rîndurile sale, sub conducerea politică a partidului, toate organizațiile obștești, toate categoriile sociale, toate forțele societății noastre, exprimînd astfel unitatea și aspirațiile tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, ale întregului nostru popor, hotărîrea de a acționa cu toate forțele, sub conducerea politică a partidului nostru comunist, pentru asigurarea înfăptuirii neabătute a programelor de dezvoltare a patriei, de ridicare a României pe noi culmi de progres și civilizație, de întărire a independenței și suveranității, de bunăstare și fericire ale întregii noastre națiuni. **(Aplauze puternice, prelungite).**

În dezvoltarea socialismului, la problemele dezvoltării mondiale și să înarmeze partidul, întregul popor cu o concepție clară și o înțelegere științifică a căilor de făurire a socialismului, de înaintare fermă a patriei noastre, a întregii omeniri spre comunism!

În întreaga activitate politico-educativă trebuie să fie puse cu putere în evidență marile succese dobîndite în făurirea noii orînduirii, forța revoluționară transformatoare a socialismului, faptul că numai și numai socialismul asigură progresul în deplină libertate al omenirii, realizarea unei lumi mai drepte și mai bune.

Este necesar ca în întreaga noastră activitate politico-educativă, în învățămîntul de partid, în învățămîntul social, în învățămîntul politic de masă să intensificăm activitatea de înarmare a membrilor de partid, a oamenilor muncii cu o concepție revoluționară, științifică despre lume și viață, să dăm o perspectivă clară luptei pentru înfăptuirea Programului partidului, pentru înaintarea patriei noastre și ridicarea ei pe noi culmi de progres și civilizație!

Să intensificăm activitatea de formare și ridicare a conștiinței revoluționare, de formare a omului nou, constructor conștient al socialismului și comunismului, cu înalte trăsături revoluționar-patriotice, cu un larg orizont de cunoștințe teoretice, științifice și profesionale, de cultură generală, cu un spirit revoluționar militant. **(Aplauze puternice, prelungite).**

Să dezvoltăm puternic dragostea față de patrie, față de interesele socialismului, ale poporului, spiritul solidarității militante internaționaliste cu toate forțele care luptă pentru socialism, pentru progres, pentru pace.

În același timp, se impune ca în întreaga noastră activitate politico-educativă să se adopte o poziție fermă față de diferite manifestări străine socialismului, să fie combătute cu toată hotărîrea șovinismul, naționalismul, rasismul, antisemitismul, tot ceea ce înjosește omul, urmărește să dezbină oamenii muncii, popoarele. Să combatem toate concepțiile retrograde, înapolate, egoismul, spiritul de parvenire, manifestările de necinste, să educăm între-

XIX. Politica externă a partidului și statului nostru, de pace și largă colaborare internațională, de participare activă la soluționarea constructivă a problemelor complexe ale lumii contemporane

Stimați tovarăși,

În întreaga activitate internațională, partidul și statul nostru socialist au pornit întotdeauna de la unitatea dialectică între politica internă și externă, de la faptul că realizarea cu succes a programelor de dezvoltare economico-socială și făurirea socialismului reprezintă o contribuție importantă la dezvoltarea relațiilor internaționale, la politica de pace și colaborare cu toate statele lumii.

Se poate spune că evenimentele internaționale, schimbările care s-au produs în viața mondială au confirmat pe deplin justetea aprecierilor și orientărilor stabilite de Congresul al XIII-lea cu privire la relațiile mondiale, la intensificarea luptei pentru dezarmare, pentru pace, pentru soluționarea problemelor complexe internaționale în interesul tuturor popoarelor, al independenței și suveranității lor.

Analiza științifică a situației mondiale demonstrează că omenirea parcurge o epocă de profunde transformări revoluționare și naționale. S-au produs și continuă să se producă mari mutații în raportul mondial de forțe.

Se poate afirma cu deplin temel că în viața internațională continuă să se manifeste două tendințe diametral opuse. Pe de o parte, se manifestă cu putere politica imperialistă, neocolonialistă, de dominație și asuprire, de încălcare a independenței și suveranității popoarelor, de jefuire și îmbogățire pe seama altor state, de amestec brutal și inadmisibil în treburile interne ale altor popoare.

Viața, realitățile demonstrează cu putere că în viața internațională capitalul financiar-bancar și monopolurile supra-naționale au devenit forma principală de exploatare a altor popoare, și în primul rînd a țărilor în curs de dezvoltare. Toate acestea au dus la mărirea și mai mult a decalajului economic și social dintre țările bogate și țările sărace.

Totodată, se afirmă cu tot mai mare putere forța mișcării progresiste, democratice a popoarelor care se pronunță și acționează împotriva politicii imperialiste, a politicii de război, pentru dezarmare, pace, pentru dezvoltare liberă și

gul popor — și în primul rînd tineretul — în spiritul idealurilor de dreptate, de cinste, de etică și echitate socialistă.

Trebuie să se unească toate forțele care acționează în activitatea politico-educativă, în vederea ridicării nivelului de cultură, de cunoștințe al tuturor oamenilor muncii, al întregului nostru popor.

Să perfecționăm conținutul Festivalului național „Cîntarea României”, care asigură participarea largă a maselor, și în primul rînd a tineretului, la întreaga activitate de creație cultural-artistică, care are un rol tot mai important în dezvoltarea culturii patriotice, revoluționare.

Așa cum se subliniază în hotărîrile Plenarei Comitetului Central, este necesar să se îmbunătățească activitatea tuturor organismelor care acționează în direcția activității politico-educative. Trebuie să se realizeze noi opere literare, cu un înalt conținut patriotic, noi filme, piese de teatru, care să oglindească viața, realizările poporului nostru, să fie puternic pătrunse de înalte idealuri ale umanismului revoluționar, socialist, să sădească în conștiința tineretului, a întregului popor dragostea față de patrie, față de socialism, de partid, față de interesele generale ale întregii națiuni.

Presă, radioteleviziunea, toate mijloacele de informare în masă trebuie să acționeze cu și mai multă fermitate, în spiritul concepției revoluționare, să adopte o atitudine mai combativă față de manifestările și lipsurile din diferite domenii de activitate, să promoveze cu mai multă îndrăzneală noul, să generalizeze experiența înaintată.

Întreaga activitate politico-educativă trebuie să devină o puternică forță revoluționară, care să lumineze calea întregului popor în munca și luptă pentru realizarea programelor de dezvoltare economico-socială, de ridicare a bunăstării materiale și spirituale a poporului, de întărire necontestată a suveranității țării, de înaintare neabătută spre visul de aur, spre comunism! **(Aplauze și urale puternice, prelungite ; se scandează îndelung „Ceaușescu — eroism, România — comunism!”).**

independentă a tuturor națiunilor lumii.

Se poate afirma că se menține, încă, un echilibru relativ între aceste două tendințe, deși cercurile imperialiste își intensifică eforturile pentru a determina o schimbare a raportului de forțe în favoarea lor, în vederea consolidării dominației lor mondiale.

În dezvoltarea lumii contemporane continuă să se mențină și chiar se accentuează contradicția dintre socialism și capitalism, care rămîne o contradicție fundamentală a epocii noastre.

În același timp, se accentuează și devine tot mai puternică contradicția dintre țările bogate și țările sărace, care reprezintă o nouă contradicție fundamentală a actualei epoci de dezvoltare a omenirii. La aceasta trebuie adăugată contradicția de clasă din înseși țările capitaliste dezvoltate, precum și accentuarea unor contradicții între țările capitaliste dezvoltate.

Este bine cunoscut, după înseși datele oficiale din țările capitaliste dezvoltate, că se mărește decalajul dintre grupul tot mai mic de bogați și marea majoritate a populației. Se menține un număr ridicat de șomeri, și, în medie, 30—40 la sută din rîndul tineretului nu au asigurate locuri de muncă, crește an de an numărul săracilor și al celor care nu au nici o perspectivă de muncă și de viață demnă.

Se manifestă tot mai puternic lipsa de locuințe, crește, din păcate, numărul analfabeților în rîndul copiilor și tineretului, care nu au condiții pentru învățatură în înseși țările dezvoltate.

La acestea se adaugă criminalitatea, drogurile, care — în multe țări — au devenit probleme naționale.

Marile schimbări produse în dezvoltarea economico-socială au determinat mutații importante în raporturile dintre diferite țări capitaliste dezvoltate. A scăzut cu mult ponderea economică a Statelor Unite în rîndurile acestor țări, a crescut în schimb ponderea Japoniei, a R.F. Germaniei și altor țări. Aceasta a determinat, după cum este bine cunoscut, accentuarea unor mari contradicții între țările din acest grup.

Trebuie însă subliniat că procesul diferențierii și schimbării raportului de forțe în dezvoltarea economico-socială va continua, aceasta reprezentînd o lege

XVIII. Activitatea ideologică, teoretică și politico-educativă, de formare a omului nou, constructor conștient al socialismului și comunismului în România

Stimați tovarăși,

În întreaga perioadă de construcție socialistă, și îndeosebi după Congresul al IX-lea al partidului, activitatea ideologică, teoretică și politico-educativă, de formare a omului nou, constructor conștient al noii orînduirii sociale a avut un rol de însemnătate deosebită în ridicarea conștiinței revoluționare a maselor populare, în întreaga activitate de înfăptuire cu succes a programelor de dezvoltare economico-socială și ridicare a patriei pe noi culmi de progres și civilizație. Și după Congresul al XIII-lea al partidului s-a dezvoltat o intensă activitate politico-educativă.

La Plenara Comitetului Central al partidului pe problemele ideologice, teoretice, am dezbătut pe larg toate problemele și obiectivele activității viitoare din acest domeniu, de aceea nu doresc acum să mă opresc, pe larg, la această activitate.

Avînd în vedere importanța hotărîrilor Plenarei Comitetului Central al partidului pe problemele ideologice, propun

ca ele să fie adoptate de Congresul al XIV-lea ca Program al partidului privind activitatea ideologică, teoretică, politico-educativă, pe baza căruia să se elaboreze programe de activitate pe întreaga perioadă pînă la următorul congres al partidului. **(Aplauze și urale puternice, prelungite; se scandează îndelung „Ceaușescu — P.C.R.!", „Ceaușescu reales, la al XIV-lea Congres!”).**

Trebuie să avem permanent în vedere marile schimbări cu caracter economico-social, politic, care s-au produs în țara noastră, dar și pe plan mondial, uriașele cuceriri ale științei și tehnicii, ale cunoașterii umane în general.

Toate acestea cer o înaltă analiză științifică, materialist-dialectică a noilor probleme, a perspectivelor dezvoltării societății omeniești și îmbogățirea, pe această bază, a teoriei socialismului științific, a concepției revoluționare despre lume și viață.

Activitatea noastră politico-ideologică trebuie să dea un răspuns științific, pe baza concepției revoluționare despre lume și viață, la problemele noi apărute

obectivă a dezvoltării inegale — și se poate aprecia că, în perspectiva anilor 2000, începutul celui de-al treilea mileniu, lumea va cunoaște noi schimbări în dezvoltarea economică a diferitelor țări, vor apărea, fără îndoială, noi state puternic dezvoltate economic.

Aceasta va duce la schimbarea ponderii pe care o ocupă astăzi o țară sau alta, și în lumea capitalistă, dar în general în întreaga lume, în ce privește dezvoltarea economico-socială. Și în acest domeniu, ca în toate, nimic nu este veșnic. Nimic nu poate să oprească lumea la nivelul actual de dezvoltare al unor țări sau al altora. Este bine de subliniat și de înțeles acest lucru, pentru că aceasta va ajuta mult la înțelegerea procesului dialectic de schimbare a raportului de forțe, de dezvoltare a omenirii și va ajuta la tragerea unor concluzii corespunzătoare pentru o politică de colaborare care să asigure o dezvoltare echilibrată a tuturor zonelor și popoarelor lumii.

În acest cadru este necesar să subliniem accentuarea crizei economice mondiale, a crizei politice și sociale în lumea capitalistă, în întreaga lume în general, ceea ce duce la accentuarea instabilității economice și politice.

Actuala situație economico-socială mondială gravă este agravată și de continuarea cursei înarmărilor, de producerea și perfecționarea armelor nucleare și a altor mijloace de distrugere în masă, de creșterea cheltuielilor militare.

Având în vedere toate acestea, se poate spune că situația mondială continuă să se mențină gravă, inclusiv că se menține pericolul unui nou război mondial, în care se vor folosi, fără îndoială, armele nucleare, care vor duce la distrugerea întregii omeniri, a înșeși condițiilor pentru existența vieții pe planeta noastră.

Iată de ce popoarele își pun, pe drept cuvânt, întrebarea: cum și pe ce cale trebuie soluționate problemele grave ale vieții mondiale? Cum trebuie să se acționeze pentru soluționarea, într-un mod nou, a tuturor acestor probleme? Cum se va încheia mileniul al doilea și cum va pași omenirea în cel de-al treilea mileniu?

De răspunsul ce va fi dat la aceste întrebări, de felul cum se va acționa în soluționarea acestora depinde întreaga dezvoltare a omenirii pe calea progresului, a libertății și independenței, depind realizarea dezarmării, înlăturarea pericolului nuclear și asigurarea unei păci trainice, a unei lumi fără arme, fără războaie. **(Aplauze puternice, prelungite).**

În acest an s-au împlinit 50 de ani de la declanșarea celui de-al doilea război mondial. Este necesar să nu se uite nici un moment învățămintele istoriei, faptul că politica de concesiile făcute Germaniei naziste, lipsa de unitate a forțelor antifasciste, progresiste, democratice, a popoarelor din Europa au încurajat, de fapt, Germania hitleristă să dezlănțuie cel de-al doilea război mondial, urmărind să-și asigure dominația asupra lumii, așa cum nu trebuie uitat nici un moment că acordul dintre Germania hitleristă și Uni-

nea Sovietică nu a înlăturat pericolul de război.

Este bine cunoscut că întreaga omenire, și în primul rind popoarele Uniunii Sovietice, inclusiv poporul nostru, au plătit scump, foarte scump — cu zeci de milioane de jertfe omenești, cu uriașe distrugerii — acest război. De aceea, este necesar să se facă totul pentru a nu se mai repeta ceea ce s-a întâmplat în 1939—1941, pentru a se înlătura pericolul de război și a se asigura o pace trainică și justă, egală pentru toate națiunile lumii! **(Aplauze puternice, prelungite; se scandează îndelung „Ceașescu — pace!”).**

Stimați tovarăși,

Anul viitor se împlinesc 45 de ani de la terminarea celui de-al doilea război mondial. De aceea, România consideră că trebuie să se treacă la adoptarea măsurilor necesare soluționării tuturor problemelor care nu s-au rezolvat încă.

În primul rind, apare necesar să se adopte o poziție clară, fără echivoc, de condamnare și anulare a tuturor acordurilor încheiate cu Germania hitleristă, trăgându-se concluziile practice pentru anularea tuturor urmărilor acestor acorduri și dictate. **(Aplauze puternice, prelungite).**

Trebuie considerat anormal că după 45 de ani de la încheierea războiului nu s-au realizat încă tratatele de pace între toate statele și nu s-a instaurat de fapt pacea în Europa.

Apare deci necesar să se treacă la tratative între statele interesate în vederea încheierii tratatelor de pace și lichidării cu desăvârșire a urmărilor celui de-al doilea război mondial. Și pentru a răspunde anticipat la unele întrebări eventuale, vreau să spun clar că România consideră că aceasta nu trebuie să ducă la schimbări în Europa și că existența celor două state germane trebuie să continue, să fie o realitate a Europei de astăzi și de mâine! **(Aplauze și urale puternice; se scandează „Ceașescu — pace!”).**

Noi considerăm toate acestea ca acțiuni de importanță deosebită pentru consolidarea păcii și colaborării, pentru întărirea încrederii și pentru asigurarea unor progrese reale în problemele dezarmării, în asigurarea unei păci trainice în Europa și în întreaga lume.

Subliniez toate acestea pentru că este necesar ca acum, când în Europa se reactivează din nou forțele revanșarde, neonaziste, să se adopte o poziție fermă, de îngrădire a activității lor, de a nu se merge — în nici un fel — pe calea concesiilor, în numele așa-zisei libertăți de exprimare a părerilor. Nu poate exista libertate pentru revanșarzi, pentru fasciști, pentru acei care pun la cale o nouă reimpărțire a lumii, care pun în pericol însăși existența civilizației, a omenirii, a vieții pe planeta noastră! Libertatea trebuie asigurată popoarelor ca și independența, ca și dreptul de a-și hotărî singure dezvoltarea, fără nici un amestec din afară! **(Aplauze și urale puternice, prelungite; se scandează „Ceașescu — România, pacea și prietenia!”).**

menea, pentru extinderea relațiilor cu țările capitaliste dezvoltate, cu toate statele lumii, în spiritul principiilor coexistenței pașnice.

Considerăm că situația mondială actuală, existența în lume a unor grupuri de țări cu orinduirii sociale diferite, care se va menține încă pentru o vreme,

XXI. Dezarmarea, și în primul rind dezarmarea nucleară — problemă fundamentală a epocii actuale

Stimați tovarăși,

Pornind de la situația internațională gravă, de la existența unor uriașe stocuri de arme nucleare, chimice și a altor armamente de distrugere în masă, considerăm că problema fundamentală a epocii noastre o reprezintă înlăturarea pericolului nuclear, și în primul rind a dezarmării nucleare, eliminarea cu desăvârșire până în anii 2000 — așa cum a propus Uniunea Sovietică — a tuturor armelor nucleare.

Considerăm că toate popoarele, conducătorii de state și guverne trebuie să acționeze cu întreaga răspundere pentru înlăturarea pericolului nuclear, pentru asigurarea dreptului suprem al popoarelor, al oamenilor — la viață, la pace, la libertate și independență. **(Aplauze puternice, prelungite).**

Este adevărat că s-au făcut anumiți pași în direcția dezarmării prin acordul sovieto-american privind rachetele nucleare cu rază medie de acțiune din Europa, că actualmente se desfășoară tratative pentru reducerea armamentelor convenționale, dar trebuie să spunem popoarelor adevărul: pericolul războiului nuclear continuă să rămână și chiar se accentuează.

Pe ce bază fac această afirmație?

Se continuă experiențele nucleare, se produc noi arme nucleare și se acționează pentru perfecționarea celor existente. Este bine cunoscută hotărârea țărilor din N.A.T.O. privind modernizarea armamentelor nucleare cu rază scurtă de acțiune și armamentelor tactice, care va duce la mărirea de câteva ori a puterii lor de distrugere. În aceste împrejurări, nu se poate vorbi de trecerea fermă, reală, hotărâtă la eliminarea armelor nucleare.

Sînt foarte importante tratativele dintre Uniunea Sovietică și Statele Unite ale Americii pentru reducerea cu 50 la sută a armamentelor strategice nucleare, dar trebuie să se pornească de la necesitatea realizării unui acord privind oprirea experiențelor și producerii de noi arme nucleare și stabilirea unei perioade cît mai scurte pentru eliminarea totală a acestor arme de pe Pămînt. Înlocuirea unor arme nucleare cu altele mai puternice nu numai că nu înlătură pericolul războiului nuclear, ci duce, dimpotrivă, la creșterea acestui pericol. România se pronunță și se adresează tuturor popoarelor cu chemarea de a se realiza un acord general cu privire la oprirea pentru totdeauna a oricăror experiențe nucleare și încetarea producerii de noi arme nucleare, de către toate statele.

Considerăm necesar să se renunțe — și de țările din N.A.T.O., și de țările din Tratatul de la Varșovia — la orice modernizare a armelor nucleare, să se încheie un acord general privind eliminarea totală a armelor nucleare, pînă în anul 2000.

În acest cadru, România propune să se încheie un acord general, cu participarea tuturor țărilor europene, privind eliminarea, pînă în anul 1995, a tuturor armelor nucleare din Europa. **(Aplauze puternice, prelungite).**

Este necesar să se renunțe cu desăvârșire la concepția agresivă a așa-zisei „descurajări nucleare” sau, în general, a „descurajării militare”, care constituie de fapt o concepție a șantajului nuclear, a politicii de dominație și asuprire a altor popoare. Trebuie să se înțeleagă bine că o asemenea concepție nu poate să atragă decît un răspuns corespunzător și, de fapt, să se ajungă la o intensificare și mai puternică a cursei înarmărilor, inclusiv a celei nucleare. Nu descurajarea nucleară, ci dezarmarea nucleară și totală, politica de încredere, de prietenie, de colaborare egală între țările europene, între toate statele reprezintă calea pentru o politică nouă, pentru o gîndire nouă, care răspunde intereselor tuturor popoarelor lumii, fără deosebire de orinduire socială! **(Urale și aplauze puternice, prelungite; se scandează îndelung „Dezarmare, pace!”, „Ceașescu — România, pacea și prietenia!”).**

În acest cadru, doresc să subliniez că România consideră că o mare răspundere revine țărilor din Europa, unde se află cel mai mare arsenal de arme nucleare, chimice și convenționale.

Nu trebuie să se uite că un război nuclear va duce la distrugerea întregii Europe, a înșeși condițiilor de viață de pe continent.

me îndelungată, va impune ca o necesitate obiectivă dezvoltarea colaborării egale între toate statele, fără deosebire de orinduire socială, că aceasta corespunde intereselor tuturor popoarelor lumii, unei politici și gîndiri noi în viața internațională, de adevărată egalitate în drepturi. **(Aplauze puternice).**

Este adevărat că unii oameni de știință afirmă că s-ar putea ca, în urma unui război nuclear, să rămînă unele zone periferice ale lumii mai puțin afectate și că, după o anumită perioadă, de zeci sau sute de ani, să se poată relua viața.

Avînd în vedere că un război nuclear, cu folosirea armelor nucleare ar avea loc în primul rind în Europa, trebuie să spunem poporului nostru, tuturor popoarelor europene adevărul.

În cazul unui război mondial cu folosirea armelor nucleare, Europa ar putea dispărea cu întreaga ei civilizație, vor dispărea înșeși condițiile reluării vieții, pentru multă, multă vreme, pe continentul nostru.

Putem să facem multe declarații, să vorbim mult de drepturile omului și ale popoarelor, dar cînd nu vom mai fi în viață nu vom mai putea vorbi nimic.

Oamenii au nevoie nu de vorbe, ci de acțiuni pentru a înlătura armele nucleare din Europa, pentru a salva Europa și civilizația ei, a asigura viața oamenilor, a popoarelor de pe acest continent și din întreaga lume. **(Urale și aplauze puternice, prelungite; se scandează îndelung „Dezarmare — pace!”).**

Totodată, este necesar să acționăm în vederea realizării unui acord privind eliminarea armelor chimice din Europa și din întreaga lume.

În același timp, România consideră că trebuie să se acționeze cu întreaga răspundere, de către toate țările participante la tratativele de la Viena, pentru realizarea în cel mai scurt timp a unui acord privind reducerea armelor convenționale la un nivel cît mai scăzut.

Este de neînțeles poziția unor țări care doresc să nu se ia în considerare reducerea unor anumite tipuri de arme cu o mare capacitate de distrugere.

Considerăm că trebuie să facem totul pentru a trece la reducerea tuturor armamentelor convenționale, de orice fel, pentru limitarea maximă a posibilității unei agresiuni împotriva vreunei țări, să se ajungă la o reducere radicală a cheltuielilor militare. Această răspundere pe deplin intereselor tuturor popoarelor europene, ale întregii lumi și considerăm că este necesar ca Europa să-și asume răspunderea față de ea însăși și față de întreaga lume, de a acționa pentru dezarmare, pentru o lume a colaborării și păcii!

Fără nici o îndoială că țările nucleare, și în primul rind cele două mari puteri nucleare, poartă principala răspundere pentru dezarmarea nucleară. Dar, totodată, este necesar ca statele europene și ale întregii lumi să participe activ la realizarea unui acord corespunzător privind eliminarea tuturor armelor nucleare.

Problema este așa de gravă și privește deopotrivă toate statele lumii — și ea nu poate fi soluționată de cele două mari puteri sau numai de câteva state posesoare de arme nucleare.

Trebuie să se înțeleagă bine că dezvoltarea puternică a științei și tehnicii va duce inevitabil la apariția de noi state capabile să producă arme nucleare, sau arme de distrugere și mai puternice.

Iată de ce trebuie să se acționeze cu toată răspunderea, pînă nu este prea tîrziu, pentru a se ajunge la eliminarea completă a armelor nucleare și interzicerea producerii oricăror arme de distrugere în masă. Nimeni nu trebuie să-și facă iluzia că va putea folosi șantajul nuclear sau șantajul forței pentru a-și impune dominația, pentru a-și impune politica sa.

Istoria este plină de învățăminte și nu trebuie să fie uitată!

Cei care continuă să se gîndească la șantajul nuclear și militar trebuie să înțeleagă că aceasta se va întoarce pînă la urmă împotriva lor înșiși.

Este, fără nici o îndoială, necesar să se ajungă, pe calea tratatelor, la acorduri acceptabile pentru toate părțile, inclusiv pentru țările care nu dispun de armele nucleare și chimice, de o forță militară prea mare. Această impune spirit de înțelegere, de încredere, de concesi acceptabile și de o parte, și de alta — am în vedere domeniul militar.

În nici un fel nu se poate pune în

(Continuare în pagina 12)

XX. Necesitatea respectării neabătute a principiilor de relații internaționale, a dreptului fiecărui popor de a-și alege calea dezvoltării sale economico-sociale în mod liber și independent, fără vreun amestec din afară

Stimați tovarăși,

În întreaga sa politică internațională, inclusiv de la Congresul al XIII-lea pînă în prezent, România a acționat cu toată hotărîrea pentru dezvoltarea relațiilor cu toate statele lumii, fără deosebire de orinduire socială.

Am acționat în toate împrejurările în direcția dezarmării, pentru soluționarea problemelor litigioase dintre state pe calea tratatelor, pentru sprijinirea luptei de eliberare națională, a luptei popoarelor pentru independență și suveranitate.

Se poate spune că nu au existat probleme mai importante ale vieții mondiale în care România să nu fi participat, într-o formă sau alta, la soluționarea lor, să nu fi adus o contribuție activă la cauza păcii și colaborării între toate națiunile lumii.

Ca rezultat al politicii sale de colaborare și de pace cu toate statele lumii, România are în prezent relații diplomatice, economice și de altă natură cu 155 de state și acționează cu hotărîre pentru o largă colaborare economică, tehnico-științifică și culturală.

La baza relațiilor cu toate statele lumii am situat și acționăm cu toată hotărîrea pentru reafirmarea principiilor deplinei egalități în drepturi, ale respectului independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, respectării dreptului fiecărui popor de a-și alege calea dezvoltării sale economico-sociale în mod liber și fără nici un amestec din afară. **(Aplauze puternice, prelungite).**

Am acționat întotdeauna și acordăm o atenție deosebită extinderii relațiilor cu toate țările socialiste, întăririi unității și solidarității lor, atît în construcția socialistă, cît și în lupta pentru soluționarea gravelor probleme mondiale.

Am acordat, de asemenea, o atenție deosebită și vom extinde și în continuare larg relațiile cu țările în curs de dezvoltare, cu țările mici și mijlocii, cu țările nealiniat, considerînd aceastea ca o necesitate a luptei pentru dezvoltarea liberă a fiecărui popor, pentru apărarea independenței și suveranității tuturor națiunilor.

Am dezvoltat și vom acționa, de ase-

discuție orînduirea socială dintr-o țară sau alta, îngrădirea, într-o formă sau alta, a dezvoltării economico-sociale a popoarelor. Trebuie să se înțeleagă bine că existența în lume a statelor cu orînduiri sociale diferite reprezintă un rezultat al dezvoltării istorice și trebuie găsită calea conlucrării și conviețuirii pașnice, respectînd dreptul fiecărui popor de a-și alege orînduirea pe care o dorește. Nimeni nu poate pretinde că deține monopolul adevărului, nimeni nu poate pretinde că alte state și popoare trebuie să urmeze orînduirea pe care o dorește el.

Trebuie să se respecte neabătut orînduirea fiecărui popor, dreptul lui la dezvoltare independentă, să se înțeleagă că dezvoltarea socialistă într-un mare grup de țări, dorința de a trece pe calea socialistă și a altor state reprezintă o legitate obiectivă și nu poate, în nici un fel, fi oprită prin forță. Colaborarea se poate asigura numai și numai printr-o politică de progres economic și social, de pace între toate națiunile lumii.

Mă refer la toate acestea pentru că este necesar să acționăm cu întreaga răspundere față de viitorul poporului nostru, de existența lui, pentru realizarea dezarmării în Europa și în întreaga lume. În ceea ce ne privește, avem ferma convingere că popoarele, acționînd unite, vor determina să se treacă la o politică reală de dezarmare, de pace pe planeta noastră. (Aplauze puternice, prelungite).

Stimați tovarăși,

Este necesar să se realizeze o largă colaborare în spiritul principiilor Conferinței de la Helsinki, în vederea înfăptuirii securității, dezarmării și cooperării în Europa pentru toate statele, fără deosebire de orînduire socială.

Considerăm că numai pe această cale popoarele europene pot să-și asigure o dezvoltare economico-socială și mai puternică, independența, suveranitatea, bunăstarea.

Fără nici o îndoială că asupra dezvoltării viitoare a colaborării sînt păreri diferite. Este necesar să se pornească însă de la realitatea epocii noastre, de la faptul că dezvoltarea națiunilor și a statelor independente reprezintă o realitate care se va menține încă multă vreme și în viitor.

De aceea, colaborarea și securitatea în Europa trebuie să se realizeze pornind de la această realitate a epocii noastre.

România se pronunță cu toată fermitatea pentru o Europă unită, bazată pe respectarea neabătută a diversității orînduirilor sociale, pentru o Europă a colaborării largi — economice, tehnice, științifice și culturale — a popoarelor independente, suverane, care să-și asigure dezvoltarea așa cum o doresc, fără nici un amestec din afară.

Țara noastră se pronunță cu hotărîre pentru dezvoltarea unei largi colaborări cu toate statele din Balcani și transformarea regiunii noastre într-o zonă a păcii și bunei vecinătăți, fără arme nucleare și chimice, fără baze militare străine.

Ne adresăm de la tribuna marelui forum democratic al poporului nostru tuturor țărilor din Balcani, și chiar unor țări din bazinul dunărean, cu apelul de a acționa împreună pentru o largă colaborare în toate domeniile, care să deschidă calea înlăturării treptate a di-

feritelor obstacole, să ducă la apropiere și la întărirea prieteniei și conlucrării dintre popoarele noastre, asigurîndu-se deplina independență și suveranitate a fiecărui stat. (Aplauze puternice, prelungite).

Stimați tovarăși,

Ca și în trecut, România se pronunță cu toată fermitatea pentru eliminarea forței și amenințării cu forța din viața internațională, pentru soluționarea tuturor conflictelor și problemelor litigioase din diferite regiuni ale lumii numai și numai pe cale pașnică, prin tratative.

Vom sprijini și în viitor orice acțiuni și inițiative îndreptate spre soluționarea pe cale pașnică a conflictelor din diferite regiuni ale lumii.

Doresc, și în acest cadru, să reafirm hotărîrea României de a acționa cu toate forțele sale pentru o soluție politică în Orientul Mijlociu, pentru realizarea unei conferințe internaționale, sub egida Organizației Națiunilor Unite, cu participarea tuturor părților interesate, precum și a membrilor permanenți ai Consiliului de Securitate. Considerăm că este în interesul atît al statului palestinian, cît și al Israelului de a se ajunge cît mai repede la tratative, aceasta constituind singura cale pentru o pace justă și dreaptă. (Aplauze puternice). Pentru că aici se găsește șeful noului stat palestinian (aplauze), aș dori să-l asigur de deplina solidaritate în lupta pentru independența poporului său! (Aplauze puternice; se scandează „Ceaușescu — România, pacea și prietenia!“).

În același spirit ne exprimăm speranța că se va ajunge la realizarea unor acorduri depline între Irak și Iran, la restabilirea păcii și bunei vecinătăți.

Sprijinim ferm poporul din Afganistan în lupta pentru independența sa, pentru a-și soluționa problemele pe calea reconcilierii, fără nici un amestec din afară, pentru realizarea unui stat al poporului afgan, democratic, independent și nealiniat!

Ne pronunțăm cu toată fermitatea împotriva politicii de apartheid și considerăm că trebuie făcut totul pentru a se pune capăt cu desăvîrșire acestei politici!

Salutăm victoria în alegerile din Namibia a S.W.A.P.O. și exprimăm încă o dată cele mai calde felicitări și deplina solidaritate în realizarea unei Namibii independente, libere și democratice, care să asigure poporului adevărata libertate!

Vom sprijini și vom dezvolta colaborarea cu Namibia independentă, cu toate popoarele care luptă pentru a-și asigura deplina independență.

Ne exprimăm speranța că se va pune capăt amestecului în treburile diferitelor țări din America Centrală, și în primul rînd în Nicaragua, respectîndu-se dreptul fiecărui popor de a-și soluționa în mod independent problemele.

Este timpul să se înțeleagă că trebuie să se renunțe la amestecul, sub diferite forme, în treburile interne ale altor țări, la încercarea de a le impune o anumită cale de dezvoltare economico-socială, de viață politică.

Nu mai respectîndu-se neabătut independența și dreptul fiecărui popor de a-și alege calea dezvoltării și orînduirea pe care o dorește se poate asigura o politică de progres economic și social, de colaborare și de pace între toate națiunile lumii. (Aplauze puternice, prelungite).

acestor probleme în cel mai scurt timp, pentru că numai așa se vor crea condiții pentru depășirea problemelor grave din economia mondială, pentru pro-

gresul economico-social al tuturor popoarelor, pentru dezvoltarea generală a colaborării și asigurarea păcii în lume. (Aplauze puternice, prelungite).

XXIII. Participarea activă la viața internațională a tuturor statelor, și în mod deosebit a țărilor mici și mijlocii, a țărilor în curs de dezvoltare, a țărilor nealiniatelor — cerință primordială a epocii contemporane. Creșterea rolului Organizației Națiunilor Unite, al altor organisme internaționale

În același timp, aș dori să subliniez, și în acest cadru, necesitatea întăririi mai puternice a solidarității și colaborării între țările în curs de dezvoltare, pornind de la faptul că ele pot să găsească împreună căile pentru soluționarea problemelor grave ale dezvoltării economico-sociale și, totodată, să acționeze în mod unitar în tratativele cu țările dezvoltate.

În acest spirit, România — ca țară socialistă membră a grupului țărilor în curs de dezvoltare — va continua să extindă colaborarea activă cu aceste state. Vom rămîne permanent împreună și în strînsă colaborare cu țările în curs de dezvoltare, considerînd că însăși dezvoltarea României și a altor țări pe calea progresului este strîns legată de solidaritatea cu țările în curs de dezvoltare, de progresul economico-social al acestor popoare, al tuturor națiunilor lumii. (Aplauze puternice).

În lume sînt multe probleme de soluționat. Aceasta impune ca o necesitate obiectivă participarea activă la soluționarea lor a tuturor statelor, fără deosebire de mărime sau orînduire so-

cială — și doresc să subliniez, în acest sens, necesitatea participării active la soluționarea acestor probleme a țărilor mici și mijlocii, a țărilor în curs de dezvoltare, a țărilor nealiniatelor.

În același timp, ne pronunțăm pentru creșterea și mai puternică a rolului Organizației Națiunilor Unite, organismelor internaționale în soluționarea problemelor grave și complexe în interesul independenței fiecărei țări, al păcii și colaborării internaționale. Considerăm că este necesar să aibă în vedere perfecționarea și înfăptuirea activității și a modului de funcționare cît mai democratică a feritelor organisme ale Națiunilor Unite.

Deși situația este deosebit de gravă și complexă, se poate afirma, fără teamă de a greși, că în lume există forțele necesare care, acționînd în deplină unitate, pot determina un curs real al vieții internaționale, pot preveni dezarmarea, pacea, realizarea unei lumi mai drepte și mai bune pe planeta noastră. (Aplauze puternice, prelungite).

XXIV. Politica Partidului Comunist Român de dezvoltare a colaborării și solidarității cu toate partidele comuniste și muncitorești, cu forțele democratice, revoluționare, antiimperialiste și progresiste din întreaga lume

Stimați tovarăși,

Este bine cunoscut că de la înființarea primelor grupe socialiste, a Partidului Muncitoresc Social-Democrat, în 1893, și apoi a Partidului Comunist Român, în 1921, mișcarea muncitorească, revoluționarii români au întreținut legături active cu mișcarea muncitorească internațională, cu partidele clasei muncitoare și progresiste. Revoluționarii români au făcut parte din Internaționala I comunistă, creată de Marx și Engels, s-au aflat pe baricadele Comunei din Paris, au participat la activitatea Internațională a II-a, la activitatea Internațională a III-a, comuniste. Revoluționarii români au luptat alături de revoluționarii ruși pentru victoria Revoluției Socialiste din Octombrie, s-au aflat în Spania, în Franța și în alte țări în lupta împotriva fascismului, pentru apărarea libertăților democratice.

Partidul Comunist Român și forțele progresiste din țara noastră au acordat un sprijin activ mișcărilor de eliberare națională, considerînd această ca o îndatorire a solidarității cu toate popoarele care luptă pentru independență, pentru a-și făuri o viață liberă.

Și în trecut, și în întreaga perioadă de după 23 August, inclusiv după Congresul al XIII-lea al partidului, Partidul Comunist Român a participat activ la activitatea de colaborare și solidaritate cu partidele comuniste și muncitorești, cu toate forțele progresiste.

Avînd în vedere situația mondială actuală, problemele complexe și marile schimbări care au loc în lume, Partidul Comunist Român consideră că este necesară o întărire a solidarității, colaborării și unității tuturor partidelor comuniste și muncitorești, ca o necesitate obiectivă în vederea participării lor active la soluționarea problemelor complexe, în interesul progresului economico-social, al socialismului, al păcii și colaborării internaționale. (Aplauze puternice).

Este bine cunoscut că ne-am pronunțat ferm și ne pronunțăm pentru o nouă unitate, care să excludă amestecul în treburile interne, poziția de comandă a unor partide și să se bazeze pe respectul neabătut al independenței și dreptului fiecărui partid de

a-și elabora linia politică, strategii corespunzătoare realităților din țara unde își desfășoară activitatea.

Este, fără îndoială, necesar să aibă în vedere întotdeauna diversitatea de construcție socialistă în țări socialiste, corespunzător realităților din fiecare țară, și renunțarea la orice formă de amestec în treburile interne ale altor partide și țări.

Este, de asemenea, necesar să înțelegem că fiecare partid trebuie să țină seama în activitatea sa de problemele noi, de realitățile din fiecare țară, atît naționale, cît și din punct de vedere al dezvoltării economico-sociale. Fără nici o îndoială că aceasta duce la o mare diversitate în forme de organizare și activitate a diferitelor partide comuniste și muncitorești, dar, pornind de la aceasta, considerăm că este necesar să se facă totul pentru întărirea colaborării, solidarității unității mișcării comuniste și muncitorești în problemele comune.

Avînd în vedere situația complexă existentă, inclusiv situația din mișcarea comunistă și muncitorească, Partidul Comunist Român se pronunță pentru organizarea de întîlniri sub diferite forme, inclusiv pentru organizarea de conferințe continentale și regionale, a unei conferințe internaționale, în vederea discutării în comun a problemelor ce preocupă întreaga mișcare comunistă și muncitorească, întregii omeniri și a găsi formele cele mai bune de conlucrare și solidaritate.

Independența fiecărui partid nu exclude, ci presupune neapărat o largă colaborare internațională!

Avem răspunderea în fața partidului a mișcării muncitorești din țara noastră și din întreaga lume, a poporului nostru și a popoarelor întregii lumi să acționăm pentru întărirea continuă a solidarității și colaborării, în toate domeniile de activitate.

Asigur încă o dată că Partidul Comunist Român va fi gata să participe la realizarea unei largi colaborări și la orice reuniuni și acțiuni în direcția întăririi solidarității și unității.

Ne pronunțăm, de asemenea, pentru o largă colaborare a Partidului Comunist Român și, fără îndoială, și altor partide comuniste și muncitorești cu partidele socialiste și social-democrate, pornind de la necesitatea

XXII. Lichidarea subdezvoltării și realizarea unei noi ordini economice internaționale — condiție hotărîtoare a depășirii problemelor grave din economia mondială, a asigurării progresului economico-social al tuturor popoarelor

Stimați tovarăși,

Una din problemele deosebit de grave ale vieții internaționale o reprezintă, așa cum am menționat, accentuarea decalajelor între țările bogate și țările sărace, înrăutățirea continuă a situației țărilor în curs de dezvoltare. Mai mult de două treimi din omenire trăiește în subdezvoltare. Sub diferite forme, țările în curs de dezvoltare finanțează anual, cu zeci de miliarde de dolari, țările dezvoltate, bogate.

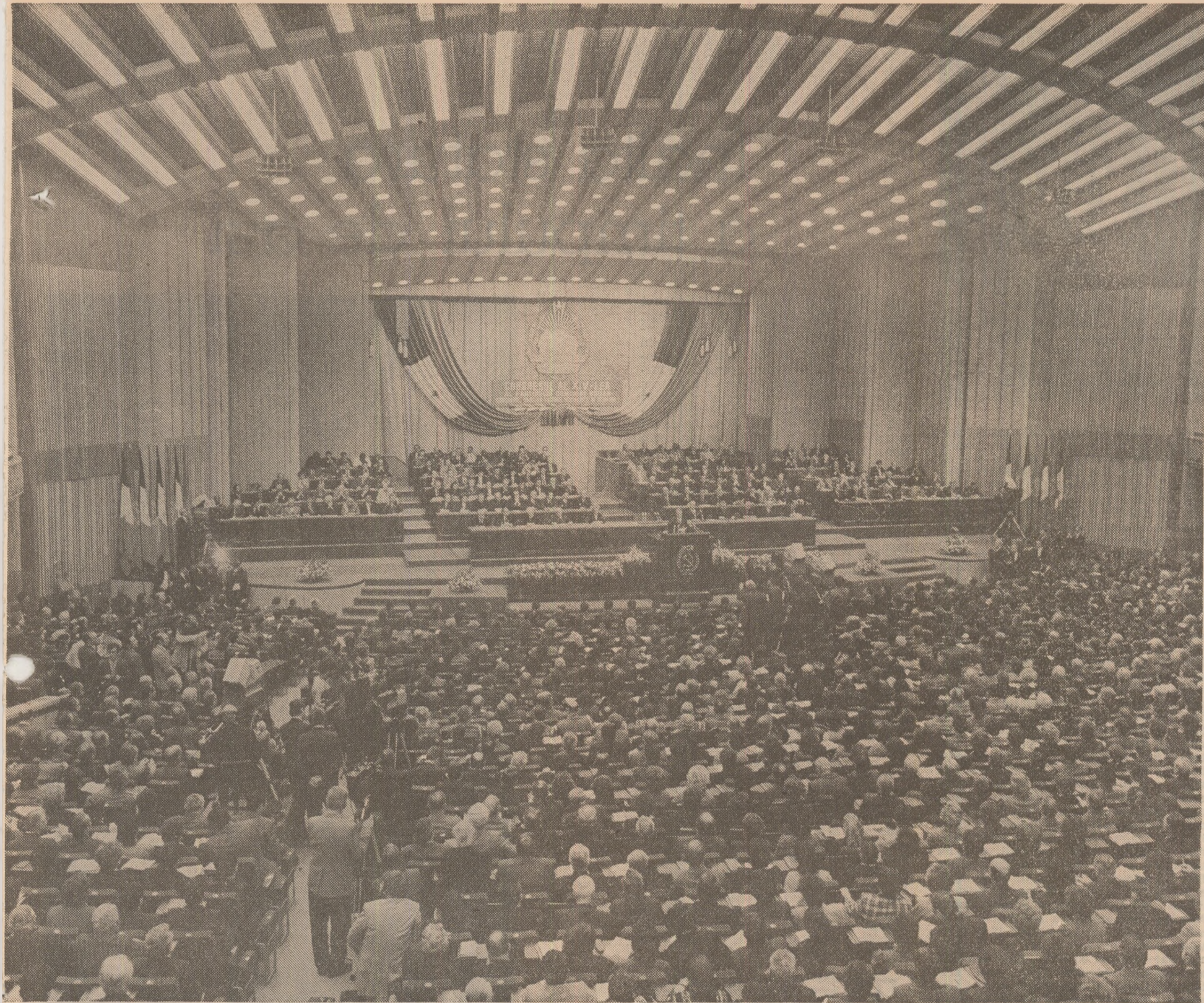
Este necesar să se realizeze o nouă politică economică, bazată pe egalitate și avantaj reciproc. Trebuie să se pornească de la necesitatea lichidării, în cel mai scurt timp, a subdezvoltării, pe calea sprijinirii țărilor în curs de

dezvoltare, în vederea realizării unei economii proprii, independente.

Aceasta impune, totodată, o soluționare globală a problemelor datorită externe ale țărilor în curs de dezvoltare.

Ne pronunțăm ferm pentru realizarea unei conferințe internaționale și considerăm că organizarea acestei conferințe în cadrul Organizației Națiunilor Unite trebuie să fie temeinic pregătită, să se ajungă, pe calea tratativelor între țările bogate și sărace, la soluții reciproce acceptabile, care să țină însă neapărat seama de o soluționare reală a problemelor subdezvoltării și realizării unei noi ordini economice mondiale. Este și în interesul țărilor capitaliste dezvoltate, al tuturor țărilor lumii să se ajungă la o reglementare a

le a găsi calea colaborării și solidarității în problemele comune ale dezvoltării, ale păcii.

Este adevărat că asupra unor probleme, îndeosebi în ce privește construcția socialismului, există deosebiri de păreri cu unele partide socialiste și social-democrate, dar considerăm că aceasta nu trebuie să împiedice o colaborare activă, o dezbatere comună asupra problemelor păcii, progresului economico-social, inclusiv pentru o clarificare cât mai bună asupra căilor de făurire a unei noi orînduiri sociale.

Întreținem și vom dezvolta, de asemenea, o largă colaborare și solidaritate cu mișcările de eliberare națională, cu partidele de guvernământ din țările care acționează pentru dezvoltarea economico-socială liberă, independentă, care se pronunță pentru progres și pace.

În general, ne pronunțăm pentru o largă colaborare cu forțele politice, democratice, cu toate forțele care se pronunță pentru pace, fără deosebire de orînduire socială, convingeri politice, religioase sau filozofice.

Avem ferma convingere că mișcarea comunistă și muncitorească, celelalte forțe politice și sociale vor acționa tot mai unite, contribuind, astfel, la unirea eforturilor tuturor popoarelor în lupta pentru o lume mai dreaptă și mai bună, pentru dezarmare, pentru eliminarea pericolului nuclear, pentru o lume fără arme și războaie, a progresului economico-social — o lume a națiunilor libere, independente, o lume a prieteniei și colaborării egale între toate popoarele lumii! **(Aplauze și urale puternice; se scandează îndelung „Ceașescu — România, pacea și prietenia!”).**

Stimați tovarăși,

Spre capitala patriei noastre sînt îndreptate privirile și gîndurile întregului partid și popor, care urmărește cu încredere deplină dezbaterile înaltu-

lui forum al comuniștilor cu privire la stadiul actual al dezvoltării societății românești și la perspectivele de dezvoltare economico-socială și de ridicare a patriei noastre la un înalt nivel de dezvoltare a forțelor de producție, a științei, învățămîntului, culturii, de ridicare a nivelului de trai material și spiritual al întregii națiuni.

În spiritul dezbaterilor din partid și cu întregul popor, este necesar ca participanții la Congres să analizeze cu înaltă răspundere, în spirit critic și autocritic, activitatea generală de construcție socialistă și în consens cu voința comuniștilor, a întregului popor să adopte hotărârile cele mai bune privind înaintarea neabătută a României spre noi culmi de progres și civilizație. **(Aplauze și urale puternice; se scandează îndelung „Ceașescu reales, la al XIV-lea Congres!”).**

Adoptarea Programului-Directivă de dezvoltare economico-socială, a orientărilor generale de perspectivă pentru întreaga politică internă și externă a României trebuie să asigure cele mai bune condiții pentru îndeplinirea obiectivelor strategice, întărirea și mai puternică a partidului, a unității sale și a rolului său politic conducător, în întreaga activitate de făurire a socialismului.

Hotărârile Congresului trebuie să asigure perfecționarea continuă a activității de conducere, de planificare pe baza autoconducerii, autogestunii și autofinanțării, îndeplinirea programelor de modernizare, pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii în toate domeniile.

Totodată, trebuie să se asigure dezvoltarea continuă a democrației muncitorești-revoluționare, perfecționarea și creșterea rolului organismelor democrației muncitorești-revoluționare, asigurarea celor mai largi posibilități de participare activă a clasei muncitoare, a tărînimii, a intelectualității, a tuturor categoriilor sociale, a întregului nos-

tru popor la elaborarea politicii interne și externe, la îndeplinirea programelor de dezvoltare economico-socială și ridicarea patriei noastre.

Să acționăm cu întreaga răspundere în dezbateră și adoptarea tuturor hotărîrilor Congresului al XIV-lea, care să dea o orientare clară și să lumineze calea făuririi cu succes a socialismului, pornind de la faptul că numai și numai socialismul — realizat în concordanță cu realitățile din România și voința poporului nostru — a asigurat progresul și nivelul înalt de dezvoltare a țării, că numai și numai pe calea socialismului vom asigura înălțarea patriei noastre la un nivel tot mai înalt, îndeplinirea cu succes a societății socialiste multilateral dezvoltate și crearea condițiilor pentru înaintarea fermă spre visul de aur, spre comunism! **(Aplauze puternice, prelungite).**

În întreaga activitate a Congresului și în general în întreaga noastră activitate trebuie să pornim întotdeauna de la faptul că avem răspunderea față de prezentul și viitorul națiunii noastre să facem totul pentru a servi întotdeauna cauza poporului, care înseamnă făurirea cu succes a socialismului și comunismului, să facem totul pentru a asigura generațiilor viitoare, națiunii noastre un loc demn, de bunăstare și fericire! **(Aplauze puternice, prelungite).**

Cred că veți fi de acord cu mine, dragi tovarăși, să asigurăm pe toți membrii partidului, pe toți oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate, întregul nostru popor că vom acționa cu întreaga răspundere față de prezentul și viitorul națiunii noastre și vom fi călăuziți — în hotărârile pe care le vom adopta, în activitatea viitoare — numai și numai de cauza victoriei socialismului și comunismului, de întărirea continuă a independenței și suveranității României, de a asigura poporului nostru un nivel tot mai ridicat de viață materială și spirituală, de bunăstare și fericire! **(Aplauze și urale**

puternice, prelungite; se scandează îndelung „Ceașescu reales, la al XIV-lea Congres!”).

— Trăiască Partidul Comunist Român — forța politică conducătoare a întregii națiuni pe calea socialismului și comunismului! **(Urale și aplauze puternice, îndelungate; se scandează „Ceașescu — P.C.R.!” „Ceașescu reales, la al XIV-lea Congres!”).**

— Trăiască și să se dezvolte continuu poporul nostru, în deplină libertate și independență! **(Urale și aplauze puternice, prelungite; se scandează îndelung „Ceașescu și poporul!”).**

— Să înflorească și să se înalte pe culmi tot mai înalte de progres și civilizație patria noastră scumpă — Republica Socialistă România! **(Urale și aplauze puternice, prelungite; se scandează îndelung „Ceașescu, eroism — România, comunism!” „Ceașescu — România, stima noastră și mindria!”).**

— Trăiască solidaritatea și colaborarea tuturor țărilor socialiste! **(Aplauze și urale puternice; se scandează îndelung „Ceașescu — România, pacea și prietenia!”).**

— Trăiască solidaritatea și unitatea partidelor comuniste și muncitorești, colaborarea cu toate partidele și forțele socialiste, democratice, progresiste de pretutindeni! **(Aplauze puternice, îndelungate).**

— Să triumfe politica de dezarmare, de colaborare și pace în lume! **(Aplauze și urale puternice, prelungite; se scandează îndelung „Ceașescu — P.C.R.!” „Ceașescu și poporul!” „Ceașescu, România — stima noastră și mindria!” „Ceașescu — pace!” „Ceașescu reales, la al XIV-lea Congres!”).** Într-o atmosferă de puternic entuziasm și de strînsă unitate, toți cei prezenți în sala Congresului se ridică în picioare și ovaționează minute în șir pentru Partidul Comunist Român — forța politică conducătoare a întregii națiuni — pentru secretarul general al partidului, tovarășul NICOLAE CEAȘESCU).

A SEMENI întregului nostru popor, pentru scriitorii din România, Congresul al XIV-lea al Partidului Comunist Român prezintă un eveniment politic de o istorică semnificație, cu largi, luminoase reverberații în munca și viața noastră. Acest înalt forum al efortului constructiv și al experienței României în nobilele-i haine ale muncii, în care se analizează lucid prezentul și se scrutează cutezător, profund, zările viitorului, cuprinde în entitatea sa, caracteristic și generos, însăși imaginea țării noastre de astăzi. Se află aici, într-o superbă sinteză, spiritul creator, deschis amplu înnoirilor, inaugurat de cel de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român, își găsește materializarea îndemnul permanent și luminosul exemplu de gândire revoluționară al tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, acela care a îndreptat cursul dezvoltării Patriei pe un făgaș nou, determinând realizarea, printr-un complex de metode originale, confirmate de viață, a unirii socialismului cu democrația, singura cale aptă să asigure progresul economic și social al țării, în condițiile complexe ale lumii moderne în care trăim. Un bilanț, oricât de sumar al înfăptuirilor din anii care au trecut de la evenimentul crucial care a fost Congresul al IX-lea al Partidului, al izbînzilor istorice din această perioadă, pe profunde temeiuri numită **Epoca Nicolae Ceaușescu**, nu poate să nu ne aducă în fața ochilor chipul țării activînd intens pentru binele ei comun nu poate fi lipsit de strălucirea solemnă a muncii considerată drept cea mai înaltă valoare a demnității umane. De aceea, scriitorii români văd în actualul Congres al Partidului un cald, îndreptățit elogi adus muncitorului, țărânului, intelectualului fiecărui om din minunata noastră țară care, ziua sau noaptea, în adîncul minei sau în hala uzinei, pe ogoare sau în laborator, la masa de lucru, în orașe, în sate, zidesc cu litera faptei, înalta statură a timpului de azi. Este o meritată cinstire adusă omului care creează pentru progresul țării, ridicat, prin complexul cadru organizatoric, legislativ, prin întregul climat social, la adevărata calitate de stăpîn al destinelor sale, de proprietar al mijloacelor de producție, de real beneficiar al propriei sale munci. Este, în același timp, un vast cadru de afirmare a spiritului revoluționar, oglindă a responsabilității comuniste, a conștiinței înaintate, un spațiu al dialogului cu tot ceea ce țara are mai valoros ca gândire și experiență, ca resurse de descoperire a noului și a transpunerii lui în viață.

Actualul Congres al Partidului are ca teren fertil de dezbateri realitatea străbătută de un imens dinamism a României contemporane. Nu numai că înfățișarea economico-socială a țării, datele culturii materiale, zestrea ei, se prezintă diferit față de perioadele anterioare, dar substanțial, altele sînt cele ale vieții spirituale, ale problematicei umane. Acest fapt este puternic evidențiat de magistratul Raport la Congresul al XIV-lea prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu în care se subliniază, cu fierbinte patriotism și, înaltă grijă de viață și destinul său, rolul și locul omului în prezent și în viitor. „Toate programele și planurile noastre, obiectivele strategice ale dezvoltării României se pot realiza în bune condiții numai și numai cu oameni de înaltă calificare și pregătire profesională și tehnică, cu înalt nivel de cultură, cu o înaltă conștiință revoluționară”, arăta secretarul general al partidului.

Pentru scriitori, aceste îndemnuri au avut și au o semnificație multiplă. Ei se numără între factorii înscrși în marele proces de perfecționare a societății, între factorii care concură la opera de edificare a României contemporane, în ceea ce are ea esențial — omul de azi, străbătut de spirit revoluționar, înarmat cu o conștiință înaintată, conștiința comunistă. Prezența scriitorilor în acest puternic front de luptă revoluționară pentru accelerarea progresului Patriei generează răspunderea de a crea opere pe măsura exigențelor deosebit de complexe și cuprinzătoare sub semnul cărora se dezvoltă creația materială și spirituală a întregului popor, sub semnul vastului efort de înnoire și perfecționare caracteristic României contemporane.

Partidul Comunist Român, secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, au înarmat pe scriitori cu o nouă perspectivă asupra lumii și societății. Este viziunea în care palpită suflul adevărului omului și al artei, o deschidere generoasă și nuanțată către procesele umane ale prezentului, o poartă de lumină către omul zilei de mîine. Această luminoasă, structural umanistă perspectivă a determinat o perioadă de eferescență creație în toate zonele literaturii, încercînd de noi sensuri poezia, realizînd concordanța între etic și estetic în proză, ducînd, efect atît de semnificativ, la apariția unor noi și talentate generații de creatori de valori spirituale.

În climatul de libertate a creației spirituale asigurat de societatea socialistă scriitorii au datoriat de a crea figuri cu adevărat reprezentative ale epocii, cu atitudine activă față de realitatea construcției socialiste. Numai literatura străbătută de spirit revoluționar, de atitudine critică față de formele vechiului, ale schematismului și clișeele, își poate îndeplini menirea de a îmbogăți tezaurul de valori spirituale, continuînd pe marii scriitori ai istoriei literare românești care au demonstrat luminos prin opera lor că arta este menită să îndeplinească un rol activ, esențial, prin frumusețe și adevăr, în modelarea conștiinței umane.

În climatul de libertate a creației spirituale asigurat de societatea socialistă scriitorii au datoriat de a crea figuri cu adevărat reprezentative ale epocii, cu atitudine activă față de realitatea construcției socialiste. Numai literatura străbătută de spirit revoluționar, de atitudine critică față de formele vechiului, ale schematismului și clișeele, își poate îndeplini menirea de a îmbogăți tezaurul de valori spirituale, continuînd pe marii scriitori ai istoriei literare românești care au demonstrat luminos prin opera lor că arta este menită să îndeplinească un rol activ, esențial, prin frumusețe și adevăr, în modelarea conștiinței umane.

T RĂIM într-o măreață epocă a înfloririi multilaterale a culturii poporului român. Scriitorii României contemporane își exprimă înalta prețuire față de tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu, față de remarcabila sa contribuție la dezvoltarea complexă a învățămîntului, științei și culturii românești din care literatura este o luminoasă parte integrantă.

Viața noastră este înscrisă într-un timp eroic în care s-au realizat înaltele năzuințe ale înaintașilor noștri, prin ridicarea zidirii nepieritoare a unei societăți structural umaniste, operă a omului liber și destinată fericirii sale. Trăirea în acest timp eroic este determinată de uriașă activitate a tovarășului Nicolae Ceaușescu, al cărui unic țel este progresul României și prosperitatea poporului său. Scriitorii din România și-au exprimat totdeauna profundul lor atașament față de omul creator, față de patriotul înflăcărat care a deschis calea adevărului, istoriei și demnității poporului român. Opera lui vie a determinat vaste perspective și realizări ale creației din orice zonă a activității umane. Iată de ce, alături de întregul popor, scriitorii români își exprimă și cu acest prilej adeziunea lor referitoare la realegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la acest mare Congres, în funcția supremă de secretar general al Partidului Comunist Român. Alături de întregul popor, scriitorii români văd în îndreptățitul, solemnul act al realegerii, cheazășia înfăptuirii marilor programe de dezvoltare economico-socială a țării, de formare a omului nou cu o înaltă conștiință patriotică, de înaintare revoluționară a României pe drumul socialismului și comunismului.

Adevărul și realitatea, marile teme ale artei și literaturii indicate de secretarul general al Partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, vor fi transfigurate de creatorii valorilor spirituale în formele luminoase ale umanismului românesc contemporan. Acesta este angajamentul solemn al scriitorilor din România socialistă reînnoiți și astăzi, pentru prezent și viitor, la cel de-al XIV-lea Congres al Partidului Comunist Român.

Alexandru Balaci

Înalta statură a timpului de azi

OMAGIU de Eugen Palade
(Din expoziția de artă plastică dedicată Congresului al XIV-lea al P.C.R. Sala Dalles)

Anotimpul care va rămîne

SĂRBATORINDU-SE cu lumina hambarelor pline și cu bucuria căldurii ajuns în multe colțuri de țară la cota de împliniri a sfîrșitului de an, țara și-a dăruit, prin munca oamenilor, un veșmînt de sărbătoare adevărată.

Incet, ca-ntr-o clepsidră din vechime, adînc ca într-o apă curgătoare și înalt, ca într-un zbor de gînd cîstit faptele s-au adunat și se adună în fiecare zi mai mult într-un cîntec de laudă profund și grav, asemenea unui cor al bărbatilor tineri. „Laudă mîinilor, laudă minții / cu care înaltă pîrinții / palatele zilei de mîine. / Laudă pentru pîine. / Laudă țării. / Mereu laudată / să-i fie bucata de pîine curată / Pe care ne-o mparte de cînd ne-a născut / din taina ciudată-a aceluiași lut / Cu care și-a scris și hotare și grîne / Și case și riuri / Și tot ce rămîne / Să-nfrunte vremelnice vremi viitoare / Cu gîndul mai faptă / Și viața mai soare. / Laudă drumului drept / chiar dacă-i drumul cel greu / Laudă drumului drept al Partidului meu. / Dreptății și cînstei și muncii / mereu / Laudă“.

AN al marilor sărbători de suflet și de istorie, anul Centenarului **Mihai Eminescu**, al sărbătoririi întîiului mai muncitoresc din 1939, legat atît de durabil și de pilduitor de numele tovarășului președinte **Nicolae Ceaușescu**, secretarul general al Partidului, și al tovarășei **Elena Ceaușescu**, anul celei de-a 45-a aniversări a Augustului demnității și de-venirii noastre noi și al Congresului al XIV-lea al Partidului Comunist Român, anul 1989 este un an bun.

Cred sincer că în mersul fără nici o ezitare al României socialiste spre comunismul cu tricolorul nepătat de nici un compromis de conjunctură, realegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în înalta funcție de secretar general al Partidului va rămîne ca un nou reper memorabil al continuității și încrederii noastre depline în ziua de mîine a acestui pămînt și al oamenilor care îi dau strălucire cu faptele lor de fiecare zi.

Teofil Bălaj

La temelie

In sala mare, a MARELUI CONGRES
E anul două mii, cuvintul lui sorginte ;
In fiecare comunist e-o țară, un Partid
Punind la temelie inima-i fierbinte.

Ni-s tot mai largi ferestrele deschise.
Vin faptele să-nfățișeze-o ȚARĂ ;
Nu-i iarnă-n România in noiembrie,
Drapelele-nfloresc a primăvară.

Si iată cite primăveri se cern
In plin noiembrie, in prag de iarnă,
Cind in idei cresc păsări și cresc munți
Chiar dacă-au prins zăpezile să cearnă.

Constantin Clisu

Toate iubirile

Toate visele noastre,
Toate năzuințele de mai bine,
Toate iubirile
Vor vibra,
La înalta tribună-a Congresului
In glasul Marelui Ctitor al țării,
De care avem nevoie
Ca singele de inima lui,
Pentru a fi viu, cu adevărat,
Pentru a tresări ca o flăcără
In rugul trupului nostru,
Pentru a descoperi un sens
Curgerii sale.

Victor Rusu

Să fii de partea Omului

ÎN perspectiva deschisă de Congresul al XIV-lea al Partidului Comunist Român — definit de tovarășul Nicolae Ceaușescu: Congresul marilor victorii socialiste și al marilor sarcini care ne stau în față, în continuare, — scrisul nostru caută să se definească, să se clarifice, se pregătește pentru uriașele drumuri pe care Congresul le deschide României, până în anul 2000, în 2010 și mai departe. Această pregătire este, în primul rând, o înaltă îndatorire politică și civică (și științifică, adaugă a scriitorului din România. Cu mijloacele de care dispun, oamenii scrisului se află în linia întâi a Construcției socialiste, în linia întâi a vieții, în linia întâi a tuturor marilor probleme ale societății noastre socialiste. Urișe și complexe sint sarcinile politice și sociale, civice, umane ale oamenilor de litere, ca și cimpurile lor de investigație, de cercetare și de gândire.

Nu există scriitor care, urmărindu-și înălțarea țării, să nu simtă nevoia, comanda socială să scrie cu gindul la sensul angajării sale. Am constatat — și cred că nu sint singurul — construcția României există și poate exista numai în raportul complex dintre edificiul vieții materiale și cel al creației spirituale. Scriitorul adevărat, suflet din sufletul neamului său, fără să participe la eforturile țării lui, fără să fie în prima linie a eforturilor țării lui — nu există.

Cind treci astăzi prin România, printră măreții și minuni realizate de poporul român poți să spui: sint cuprins și eu, exist și eu în tot ce văd. Acesta trebuie să fie scriitorul, aceasta este condiția lui de a fi, identificat în condiția adevărului. Să fii, în toată clipa, de partea Omului, de partea Omului care construiește Noul, de partea Omului nou, pe care, ajutându-l să construiască, încurajându-l să construiască, îl ajută să se construiască pe sine, să ia cunoștință de sine, să ia cunoștință de măreția lui, ca Om! Pentru aceasta trebuie să fii tu, scriitor, un om nou, căutând în truna Noul, bătându-te pentru tot ce este nou. Să anticipezi, să previi, să slăvești tot ce este bine, să prevezi, să preintimpini, să te împotrivesi la ce este rău, să faci totul, ca expresie a conștiinței civice, în apărarea și măreția poporului român, care construiește România, Patria, cu o cit mai pătrunzătoare privire în viitor. Iar pentru aceasta, scriitorul, ca artist dar și ca reporter al timpului său, trebuie să fie pregătit, multilateral și temeinic; să studieze, să se informeze, să se documenteze neconținut. În tema, în problema pe care vrea să o trateze în paginile sale, să nu-i scape nimic. Pregătirea, competența îi ajută discernământul, atitudinea în fața aspectelor vieții pe care le cuprinde. Buna cunoaștere, bunul simț și buna credință îl vor feri de superficialitate și, de multe ori, de greșeli grave, de lucruri penibile, uneori. Nu-l neapărat nevoie ca omul de litere să fie o enciclopedie — enciclopedia o are pe raft — dar o cit de rezumată enciclopedie a vieții, a epocii — și, în primul rând, a construcției socialiste a României — trebuie să fie. Poezie, proză, filosofie, sociologie, metafizică, politică, economie politică, inginerie, chimia cea mai înaltă, fizică nucleară, științele naturii, științe medicale, ecologie, geologie, arheologie, metalurgie, electronică, telecomunicații, astronomie, agricultură, deltologie — înșir cum îmi vin în minte și lista crește și se complică — pentru toată lumea și pentru scriitor, mai ales pentru el. Și din toate, și prin toate, alegind Omul, cu strădanile și aspirațiile, cu eforturile, cu existența și măreția și scăderile lui.

Această cuprindere și înțelegere a lumii îl va ajuta să nu fie un amator, să nu scrie după ureche, să nu scrie „din burtă”, cum spunem noi. Superficialitatea este vrăjmas al scrisului, ca și al fiecărui dintre noi. Nici nu-mi trece prin gind să dau lecții știute de toată lumea. Meditez doar asupra muncii mele, cum este și firesc, acum, în orizontul Congresului al XIV-lea al Partidului Comunist Român, cind în față ni se deschid uriașele drumuri ale Construcției socia-

liste a României, în continuare. Sigur, scriitorul, publicistul, reporterul cunoaște Documentele Congresului XIV; le mai cunoaște o dată în dezbaterile Congresului, dar pentru el fericirea va începe cu tere-nul și la fața locului, la profunda cunoaștere a vieții, unde va urmări miracolul omenesc al transformării tuturor acestor Documente și Directive în Realitate, în Operă, în înflorirea României. Tot ce urmează să înfăptuim urcă din și prin tot ce am înfăptuit. Este o uriașă operă de desăvîrșire.

Am zice „Totul este să fii la fața locului”, în realitatea vieții, și formularea aceasta cuprinde toate înțelesurile. Cineva povestește, odată, cum, la fiecare început de campanie la recoltarea stufului în Delta, ziarul îl solicita să se ducă în Delta, să scrie un material despre recoltarea mecanizată a stufului. Și în fiecare an el lua aceleași pagini (ne asigura că nici pentru acelea nu fusese în Delta!) și le dădea ziarului, iar ziarul le publica. O fi fost o poveste, ca între noi, pescarii — o lăudăroșenie vinătoarească!? Stia că eu sint din partea locului și scrisesem în mai multe rânduri despre exploatarea mecanizată a Deltei, de fiecare dată cu alte probleme, până am ajuns să cer ocrotirea Deltei și retragerea acelor mașini, utilajele uriașe, care distrugau Delta! Cea mai mare primejdie pentru un om angajat în rosturile scrisului, — pentru că îl descalifică! — dar și pentru societate, ar fi incorectitudinea, nesinceritatea. Dacă datele existenței pot intra, aluvionar, în proza de ficțiune, ficțiunea devine o cale necesară creației, în căutarea sensului, în construirea operelor, în ridicarea datelor vieții la expresia creației.

Am spus că nu-mi trece prin gind să rostesc lecții știute, ci, doar, niște gânduri despre munca mea în continuare, experiențele din care trebuie să învăț, dacă din experiențele proprii poți învăța ceva. Am scris altă dată despre Dobrogea: „Toată Dobrogea, o grădină, tot litoralul, un oraș” — până cind toată Dobrogea a devenit o grădină, tot litoralul a devenit un oraș. Am scris, dar nu eu am transformat Dobrogea într-o splendidă grădi-

nă și întregul litoral într-un strălucitor oraș. Dar știu că sint cuprins acolo. Este implicarea, participarea mea, în linia întâi, a epocii pe care o străbat și pentru care scriu.

OPERA literară ca și opera publicistică, reportericească a unui scriitor se înscriu în arsenalul superb al efortului societății noastre pentru crearea unui om nou. Eroul unui reportaj mi-a spus, după ce a învins: „Mi-ai dat oxigen”. Aș fi vrut și mai mult. Acesta trebuie să fie scriitorul, și mult mai mult!

În uriașă noastră revoluție, nu are cum să-i fie cald adevăratului scriitor, el este un luptător în rindurile țării întregi.

Ajungeam la o mină de cărbuni, într-un moment cind se epuizau zăcămintele și ar fi însemnat ca și lumea să pornească în altă parte. Foștii patroni, care exploatașeră nemilos, își mai arătaseră o dată josnicia, furind hărțile minei. Inginerii, tehnicienii, minerii încercau imposibilul: să dea de noi zăcăminte. M-am tîrit cu minerii prin galerii: tot ce zideau ziua, noaptea se dărîma ca în Meșterul Mănoile. Orizonturi, abataje, galerii, exploatare părăsitate, caverne uriașe pline cu nămol și apă — și patronii furaseră hărțile! Și oamenii nu știau cum să ocolească, pe sub munte, cu galeriile, cu care căutau ei zăcămintul, golurile, prăpăstiile pline cu apă, lăsate de exploatare. Și galeriile noi se prăbuseau, ca niște cutii de chibrituri, înecate de golurile uriașe, pe sub care treceau. Acel colectiv de minerii a reconstituit, a creat harta, hărțile de sub munte, a înaintat cu galeriile, a descoperit zăcămintele! Eu am urmărit fantasmaticele lor eforturi — cum și ei urmăreau zăcămintele — am scris „Într-o zonă zăcămintă” — care, tot mai mult mi se arată, astăzi, ca o metaforă a lumii întregi — dar, în primul rând, ca un elogiu adus eforturilor și biruințelor întregii construcții a României.

Nu în senzaționalul ei, cit în ideea, în mesajul ei, este cuprinsă emoția, puterea de a emoționa și a convinge, a unei opere

literare. Fără o idee, fără un mesaj, nu are coloană. Dar nu o idee cu care să pleci de acasă: să descoperi, să exprimi corect înțelesurile, ideile cuprinse în realitatea vieții, în oameni și în opera, în acțiunile lor.

Mă documentam pe vremuri într-o mare uzină bucureșteană, care tocmai lansa compresoare și, ca în toate uzinele, fabricile, se angajau în lupta pentru reducerea normelor, reducerea timpului de lucru la mașini. Mergeam în uzină, ziua și noaptea, ca în casa mea și, într-o noapte am descoperit că femeia, fruntașă, munca în două-trei schimburi, ca să demonstreze reducerea timpului, timpilor, pentru cele opt ore. Era inuman, era fals. Dar, într-o noapte, a apărut tehnicianul-proiectant: Compresorul, pe care îl construim, este un monstru! Proiectantul — care fusese subalternul inventatorului! — avea pereții biroului captonați cu planșe, prezentind compresorul, „monstrul”, desfășurat piesă cu piesă și el cu rigla în mină, explicindu-mi un uriaș cimp de bătaie. Propun alt proiect — metal, de cinci ori mai puțin — muncă — de zece ori mai puțin — aici intră și campania revizuirii normelor! Și este același compresor — și mai bun!

Da, dar compresorul fusese omologat. Autorul, inventatorul luase premiul de stat! Cum să compromiți un premiu de stat, cum să contrariezi pe acel care l-au dat! Am judecat, am înțeles, am scris, Reproiectarea, redimensionarea, reducerea consumului de metal, reducerea consumului de muncă, reducerea consumului de energie și de piese la mașinile prelucrătoare. La publicarea reportajului au apărut aceleași probleme: Păi, dacă i s-a dat Alula Premiul de stat, vil tu, cu proiectantul tău, să compromitem compresorul, tovarășii care l-au dat Premiul de stat? Reporterul defăimează și descurajează! Viața a arătat altfel! Acum, cind scriu, surid — dar nu a fost nimic de suris. Compresorul și-a schimbat fizionomia, dar nimeni nu a vrut să recunoască faptul că în acel simbre de viață și în reportajul meu era vorba de eliberarea României de toate balasturile, poverile!

A fi scriitor și a fi reporter înseamnă a fi cu totul în slujba idealurilor, pe care le slujește, de partea a ceea ce este nou, sau încă necunoscut, nerecunoscut și trebuie să învingă — de partea Revoluției, în toate domeniile. În scriitorul-reporter se adună întrecăga forță a artei scrisului — imediată, urgentă, datoare să ajute la fața locului! Totdeauna, de partea noului — chiar dacă acel nou este numai cit un firicel de iarbă. Una din cărțile mele de reportaj se numește Firul de iarbă.

Astăzi știm cit calcar siderurgic consumă, zi-noapte, uriașul Combinat metalurgic de la Galați. Geologul Vasile Bacalu prospectase, conturase uriașe zăcăminte, în nordul Dobrogei, în dealurile Hercinicilor, pe malul Dunării, la Mahmudia — transport fluvial. Dar venea, de la Centru, ideea: acest calcar siderurgic pentru Combinatul Galați să fie adus de prin munții Harghitei. Reporterul a ascultat și o parte și alta. Pentru gigantul de la Galați trebuia construită o linie ferată dublă de 700 kilometri, tren după tren, o mie de vagoane în 24 de ore să ducă Gigantului calcarul siderurgic — cind cea mai simplă bandă era Dunărea, o sută de kilometri de la Mahmudia, la Galați. „Mi-ai dat aer” l-am auzit pe geologul Vasile Bacalu. Și singe, la nevoie! V-aș fi donat și singe la nevoie — cind știu că aveți dreptate!

Scriitorul și partea lui de lume: cit cuprinde, cit înțelege, cit face parte din tot ce apără și ajută și încurajează. Partea lui de lume — partea lui de luptă — și cit să poată spune: nu degeaba am mincat piinea de scriitor al României. Cit să poată spune: Exist în tot ce văd — sint cuprins în totul! Partea mea de lume — partea mea de luptă, Patria mea!

Traian Coșovei

Iacob Lazăr : Flori

(Din expoziția de artă plastică dedicată Congresului al XIV-lea al P.C.R. Sala Dalles)

Restituirea valorilor spirituale

ÎN prefața Istoriei sale din 1941, Călinescu mărturisea această constatare, tristă pentru el: „Nu există, cu toate eforturile ce se fac, ediții complete pentru cercetători. Se face eroarea în ultima vreme de a se alcătui ediții cu pretenții savante, dar cu opere alese. Studiarea lui Eliade Rădulescu cere o strașnică oboseală. Și afară de aceasta mai sînt autori rămași numai prin reviste sau în ediții rare, de dibuit prin bibliotecă”. Această situație s-a menținut pînă prin 1957 (cînd a apărut primul volum din ediția critică Gr. Alexandrescu, sub îngrijirea lui I. Fischer). Inexistența edițiilor critice, exhaustive, din opera clasicilor oprea aproape totul în loc în istoriografia noastră literară. Nu numai studiile de sinteză ci și cele monografice nu se puteau înălța. Cine privește harta istoriografiei literare antebelice observă repede multe pete albe existente. Reliefurile mai înalte, memorabile, sînt — se știe — puține. E tocmai ceea ce menționase Călinescu în aceeași prefață: „Un istoric străin (vezi cazul Thibaudet) își procură o bună ediție a operelor și citeva solide monografii și apoi meditează asupra autorului. La noi monografiile sînt puține, aplicate în direcția purilor date abstracte”. Cîtă dreptate avea e inutil să insist.

Pentru redresarea lucrurilor trebuia pornit pe două fronturi: editarea clasicilor și stimularea exegezelor monografice. Cîtă vreme dogmatismul vulgarizator era atotstăpînitor, exegezele monografice nu se puteau întreprinde cu seriozitate și folos. Condiții ceva mai favorabile și-au putut crea editorii pentru pornirea, pe un front mai larg, a publicării clasicilor în ediții critice creditabile. Dar nici aici nu lipseau piedici de tot soiul. Mai întîi nu puteau fi avuți în vedere scriitori, chiar dacă fundamentali, a căror operă sau biografie prezenta contencioase „litigioase”. Interbelic, de pildă, cei mai mulți și adesea cei mai importanți, erau, practic, pur și simplu eliminați din discuție. Atenția s-a îndreptat spre scriitorii din perioada veche a literaturii române și spre cel din secolul XIX. Dar și în aceste cazuri mai calme interpretările din aparatul critic erau atît de marcate de „epocă” încît sînt, azi, cele mai multe, de neutilizat. Se putea lucra însă cu mare spor în direcția restituirii textului reproduș în

bune (adesea impecabile) condiții filologice și reconstituirea, prin corpul de varianțe, a laboratorului de creație a unei scrieri. E drept că dificultățile nu lipseau nici în acest „despărțămînt” al unei ediții. Pentru că, adesea, textele erau mutilate prin croșetări abuzive sau eliminarea în întregime a unor scrieri. În ciuda altor bariere, adesea insurmontabile, s-a înaintat cu inteligență, cit se putea, pornindu-se o monumentală ediție Caragiale (primul volum, în 1959, de către Al. Rosetti, Șerban Cioculescu, Liviu Călin) și altele. E probabil că folosul cel mai important al acestei mari inițiative este crearea unui contingent respectabil de editori (din diferite generații) care s-au familiarizat cu tehnica edițiilor. Cei mai importanți editori de astăzi, atunci, în acei ani neguroși, s-au format. Și tot atunci „s-au născut” istoricii literari care se bucură azi de stima și aprecierea cititorilor, autori, unii dintre ei, ai unor studii monografice sau de sinteză care contează și vor rămîne.

Forțele și mijloacele existente erau însă efectiv paralizate, neputînd fi fructificate pe măsură datorită climatului impropriu. Din 1963 zările păreau a se deschide, situația consolidîndu-se definitiv după 1965. Tabuizările dogmatice au dispărut pentru totdeauna și opera tuturor valorilor din spațiul spiritualității românești create de înaintași poate fi restituită generațiilor mai noi, prin ediții și studii. De această deschidere s-au bucurat, într-adevăr, și istoricii literari, devotîndu-se elaborării atît de necesarelor studii monografice. De fapt, s-a înaintat, paralel, pe două fronturi: cel al exegezelor și al edițiilor. Adesea chiar editorii fiind și autorii unor studii monografice despre opera scriitorului pe care îl editează. Cele mai bune ediții, s-a demonstrat, au fost sau sînt cele datorate unor istorici literari care au publicat mai înainte opera aceluia scriitor (ediția Ibrăileanu elaborată de Al. Piru și Rodica Rotaru, ediția Ion Ghica datorată lui Ion Roman, Camil Petrescu realizată de Liviu Călin, Bolintineanu de care se îngrijește T. Vărgolici, Blaga și Liviu Rebreanu la care ostensec George Gană și, respectiv, Nicolae Gheran, Lovinescu de care se ocupă Alexandru George și încă altele).

Aruncînd o privire retrospectivă, putem azi constata cu satisfacție că spe-

cialiști inzeestrați muncesc cu talent, devotament și spor. Toate perioadele istoriei noastre literare și cultural-științifice au fost, practic, „acoperite”. De la operele primilor scriitori și cărturari, pînă tirziu spre 1944, toate operele de primul și al doilea raft au fost și continuă a fi editate în ediții demne de acest nume. Și aceste ediții sînt de profil variat, în colecții diferențiate, de la cele pentru marea public (mai ales școlar), cu aparat critic minimal, pînă la cele impunătoare, prin aparatul critic ce le însoțește, adevărate monumente culturale. La Editura Minerva, care duce tot greul edițiilor, apare și o colecție, „Restitutio”, închinată exclusiv reeditării scrierilor autorilor de rang secund (de fundal) care completează și întregesc peisajul unor perioade literare. (Pînă acum vreo doi ani apărea o astfel de colecție, „Restitutio”, și la Ed. Dacia). Îmbucurător cu totul e faptul că de aproximativ un deceniu s-a lărgit considerabil zona restituirilor, extinzîndu-se, în sfîrșit, și asupra operei cugetătorilor (filosofi, sociologi, istorici, esteticieni). Cîteva colecții, repede devenite prestigioase, „Biblioteca de filosofie a culturii românești” a ed. Eminescu, „Filosofie românească” și „Biblioteca de estetică” ale ed. Științifică și Enciclopedică au programat cele mai importante restituiri din opera cugetătorilor din trecut. Alte apariții, de mare însemnătate (de pildă opera istoriografică a lui Xenopol, Iorga, Părvan, Onciul, aceea sociologică a lui Gusti, Petre Andrei, Ralea, principalele scrieri ale lui Hasdeu, istoriile literare ale lui Iorga, Densulescu, Șt. Ciobanu, Pușcariu, Călinescu, Lovinescu), au apărut la diverse edituri, în afara unor colecții anume.

EDIFICIUL, vede oricine, e cuprinzător. Aș adăuga că aceste ediții sînt mai întîi cărți de înțelepciune, de lectură, de gînd și frumos în care ne recunoaștem identitatea formulei sufletești. Nu cunosc mai bun, mai admirabil mijloc de educație intru frumos și al adevăratului, seninului patriotism decît lectura marilor noștri scriitori clasici sau cugetători, cu tot ceea ce luminează și innobilează sufletește opera lor. Apoi aceste ediții sînt, științific vorbind, și instrumente de lucru, fără de care orice exegeză e o imposibilitate evidentă. Nu în mică măsură, efflorescența exegezelor (monografice sau de sinteză) din ultimele două-trei decenii se datorează existenței acestor ediții critice bune și foarte bune. Pentru că orizontul nostru întreg al istoriei literar-culturale a fost „acoperit” nu numai cu ediții critice ci și cu serioase, cuceritoare exegeze. Dacă acum 40—50 de ani monografiile temeinice puteau fi numărate pe degetele a cîtorva mîini, astăzi ele sînt foarte numeroase. Ba chiar despre unii autori fundamentali există cîteva astfel de studii, altfel spus puncte de vedere diferite despre semnificațiile adînci sau fenomenologice ale unei opere.

Am notat aici înfăptuirile și procesul devenirii lor. Nu e deloc nici idealizat și nici înfrumusețat prin nu știu ce sistem artificial de lumini. Aș întineri sau chiar falsifica tabloul dacă nu aș aminti, măcar în treacăt, și aici, că avem de înfruntat încă dificultăți de tot felul. Le-am detaliat cu alte prilejuri. Nu le uit o clipă. Pentru că numai menționîndu-le mereu, aceste carențe, mult stînjecitoare, vor fi de nu totul înlăturate, oricum treptat corijate. E, tocmai, ceea ce o dorim cu toții pentru propășirea acestui „despărțămînt” care are înalta misiune de a întreține și perpetua memoria spiritualității unui popor. Și fără memorie sau cu memoria alterată — cine nu o știe? — ființa unui popor nu poate dăinui în istorie. Supraviețuirea prin cultură și valorile spiritului ne face să meditam la utilitatea extraordinară a procesului restituirii valorilor spirituale lăsate de înaintași.

Z. Ornea

OMAGIU de Vasile Pop Negreșteanu

(Din expoziția de artă plastică dedicată Congresului al XIV-lea al P.C.R. Sala Dalles)

Țară comunistă

Din cele mai vechi timpuri
Patria n-a fost nicînd monedă de schimb
Din cele mai vechi timpuri
Pentru orice om lumina ei a fost nimb

Străvechile timpuri au curs în noi
Aflîndu-ne azi — estuar — spre a se revîrsa în alții,
Prin spectrul comunist al luminii de țară
Privesc la contemporanii mei, înalții

Tot ce apare poate fi desigur povestit,
Dar mai elocvent e să fie privit
Ceea ce frumoșii contemporani ai mei
Ridică spre slava țării, regenerînd puterile ei

În toate acestea e comunismul prezent
Și timpul reține în cursu-i fără zăgaz
O prea măiestră lucrare de faur atent
Iar țara mea, prin vremuri, e mai frumoasă azi.

Corin Bianu

La sfatul țării

Ca o imensă navă spre zare urcă timpul,
Catargele de alb se înalță rînd pe rînd —
Noi am pornit prin muncă să cucerim Olimpul —
Congresul de lumină ni-i faptă și ni-i gînd !

Uniți în trunchiul țării ca frunza într-un stejar,
Ne întîlnim la sfatul ce vremea o inspică
Și patriei lumina prin fapte-i dăm în dar —
Imensa bunătațe, umană și unică.

Precum stejarul poartă în ram o stea aprinsă
Și-n rădăcini pămîntu-n veac puternic stringe,
Partidul ni-i aripa spre comunism întinsă
Și dragostea-i aprinsă în trunchi ne e și-n singe !

În pură logodire prin vremuri noi vom trece,
Statornicînd aici pe-o culme de Carpați !
Congresul de împlinire paisprezece
La sfatul țării adună eroi neînfrițați !

Ion C. Ștefan

Fala scumpei Români

UN copil de opt ani îmi dă telefon și mă roagă să-l ajut să găsesc în-prună sinonimul cuvîntului *fală*. El a pronunțat foarte corect cuvîntul sinonim, îmi dă chiar alte cîteva exemple ca să-mi demonstreze că a înțeles perfect despre ce este vorba, dar îmi spune amărit că la dictare a luat nouă minus pentru că n-a știut să explice (n-a știut sau n-a mai avut timp ?) ce înseamnă cuvîntul *fală*.

Decamdată, pentru copil, realizez eu, e mai important acel nouă minus pus cu creionul roșu pe caietul de dictare și mai puțin găsirea sinonimului. Și, totuși, îmi dă telefon ca să nu rămînă nefăcută tema pentru acasă.

Bine, dar tu știi acest cuvînt, îl încurajez eu, nu se poate să nu îl știi, și ne aducem aminte împreună, așa, ca din întîmplare, de vacanța copilului cînd călătorise mai multe zile prin țară.

Copilul povestește sărînd de la una la alta, ajunge la munți, care sînt uriași, la brazi, care sînt falnici, la casele de munte, care sînt mindre. Și cite și mai cite. Entuziasmat, copilul povestește mai departe dînd la iveală toate sinonimele cuvîntului *fală* și, atunci cînd, cu părere de rău, îl opresc din povestit și-l comunic toate acestea rămîne uimit că totul a fost atît de simplu, nesperat de simplu.

Îl rog pe copil să-mi mai spună o dată versurile pe care mi le notez conștiincioasă și am impresia că mă aflu în fața unei foi de dictare. Al terminat ? mă întrebă la rîndul lui copilul. Am terminat, rostesc sigură pe mine. Fără nici o greșeală ? mă chestionează mai departe. Fără nici una, apreciez eu, recitîndu-i ultimele versuri :

„Noi vom duce mai departe,
Fala scumpei Români”.

Eu sînt convinsă că acel nouă minus din catalog se va îndrepta într-o zi, și asta cit mai curînd, și mi se pare esențial că el va ajunge la majorat, nu învățînd pe dinafară cuvintele, ci pe dinăuntru lor, conștientizîndu-le, făcînd ca din ele să se răspîndească o lumină cu totul a parte, la care să-i adauge ceva din ființa proprie.

Ceea ce aș vrea să-l spun acestui copil este că la *fala* acestei Români au contribuit cărturari vestiți care au depozitat în cărțile lor însemnele unor valori supreme. Iar noi am învățat de la ei — nu zgomotos, ci în liniște, pentru că ne-au dat vești despre marea lor misiune, aceea de a-ți iubi țara și milenara ei înțelepciune.

Pentru ca fiecare dintre noi să fie un om locuit de istorie, el trebuie să învețe să-și iubească țara pe dinăuntru ei, așa cum se învață cuvintele. Cu întreaga noastră ființă, ca și cum dragostea asta ne-ar veni, asemenea sunetului, dintr-o vioară cioplită în lemnul unui brad.

Această dragoste care a fost hrînită uneori din suferință, alteori din bucurie.

Ce pot să-i spun acelui copil care m-a chemat la telefon să-l ajut să găsesc împreună sinonimul cuvîntului *fală* ? Făcînd parte din generația care atinge majoratul exact la sfîrșitul acestui secol, îi urez să-și iubească țara așa cum ne-o iubim noi azi și — parafrazîndu-l pe Părvan — eu anii lui cel tîner să înmulțească anii nesfîrșiți ai patriei.

Areta Șandru

Patriotismul creației cinematografice

ÎN aceste zile de importanță istorică, cinematografia noastră prezintă în premieră două filme dedicate Congresului al XIV-lea al partidului. Filmul istoric **Mircea**, scris de Titus Popovici și regizat de Sergiu Nicolaescu, și documentarul de lungmetraj **„Ninem al țării viitor”**, de Mihai Constanțescu și Ioana Popescu-Holban.

Dintr-o filmografie bogată, din care pot fi alese pe îndelete virfurile unei creații prodigioase, în prim-planul atenției se impun, fără urmă de îndoială, acele titluri realizate de Sergiu Nicolaescu după scenariile lui Titus Popovici. Ele îl exprimă cel mai bine pe autorul narațiunilor tensionate, bogate în evenimente dramatice, desfășurate pe tabla istoriei în mișcări panoramate și culminații ce angajează nu o dată în chip tragic ființa protagonistului. **Dacii, Mihai Viteazul, Noi, cei din linia întâi**, cărora li se adaugă acum **Mircea** (producție a Casei de filme 5, în colaborare cu Ministerul Apărării Naționale), oferă — alături de alte titluri de aceeași factură tematică (**A-tunci i-am condamnat pe toți la moarte, Nemuritorii**) — imaginea unui cineast și, desigur, a colaborării ca atare cu scriitorul Titus Popovici, sub semnul continuității noastre pe aceste meleaguri și al „obsesiei mărețe a independenței”. „Am reușit să transmitem — se întreba Titus Popovici în programul de sală al recente premiere —, în registrul emoției, această idee-forță a dăinuirii noastre pe pământul românesc?” Se înțelege că răspunsul îl dă însuși filmul **Mircea**, conceput cu un acut sentiment al istoriei și implicit al perspectivei temporale, hotărâtoare în dinamica povestirii, precum și în registrele emoției.

Mircea este, de aceea, în egală măsură un film-portret dar și o evocare, reconstituire în spirit a tensiunii subterane, fre-mătătoare, în care personajul titular își trăia destinul, implicându-se cu luciditate și tact diplomatic, fără ezitări, călăuzit de ideea moștenirii lăsate urmașilor (și, în film, simbolic, nepotului său Vlăduț, fiul lui Vlad, unul din cei doi băieți ai domnitorului). Bătrînul și copilul devin polii

unui dialog peste vreme, și prin vreme, despre condiția eroică a dăinuirii. Emoția colorează afectiv aparentul flash-back derivat din „lecția” de inițiere în strategia militară și de înalt protocol spre care îl poartă **bunul** pe băiețelul isteț și curajos, atât de iubit.

Deși conține destule și nu o dată admirabile secvențe de luptă — vezi începutul cu stranicitatea unei înfruntări între fratele Dan, uzurpatorul, și Mircea, sau clipa surprinzătoare apariții a domnitorului pe cimpul de luptă, la țărnuț mării, spre impresiunea teribilă a turcilor care-l credeau mort —, filmul își află cheia stilistică în altă parte. Primează aspectul inițiativ, de familiarizare a viitorului, potențial, Vlad Tepeș cu știința cîrmuirii. Nu e vorba de a asista la însușirea unui „manual al gesturilor”, deși e de admirat, de pildă, stăpînirea de sine dovedită de copil într-o secvență desfășurată în cortul sultanului Mehmet, unde Mircea ajunge spre a-l recupera pe nepot, dar fără a-și trăda, de fapt, identitatea, ci, în primul rînd, de esențializarea comportamentului motivat fundamental, ca asumare a responsabilității istoriei.

Mircea se relevă drept întemeietor al stării de pace, de păstrător al independenței țării. Prin ceea ce a construit pînă atunci — la Rovine, pe cîmpul de luptă al unei victorii militare cu consecințe istorice, la Nicopole, cînd îl vedem alături de „floarea cea vestită” a Europei, sau, pas cu pas, în acțiunea de anihilare a pretențiilor fratelui Dan și de aducere la convergență a intereselor fiilor Mihail și Vlad, anihilind, în același timp, și uneltirile boierilor trădători — Mircea poate considera lucrarea sa ca demnă de a fi continuată prin Vlăduț. Filmul urmărește și statuarea unui protocol al tratativelor într-o epocă, cea medievală, recunoscută pentru prevalența soluției de agresivitate, pentru limbajul armelor.

Un anumit fond cultural (vezi asimilarea viziunii eminesciene despre înfruntarea dintre Mircea și Baiazid) se asociază cu naturalețe înaintării în povestea concepută drept cadru al retrairii istoriei.

Perloada relatării „în direct” se limitează la cîteva zile din domnia lui Mircea, pentru a situa pe primul plan efectul istoric al acțiunilor sale. Filmul saltă adesea în registrul tragic, în mai multe rînduri prin întoarcerea în trecut, dar, cu o emoție de un dramatism progresiv, chiar rezumînd amenințările ce planează asupra lui Mircea.

Un capitol important al filmului este distribuția. Regizorul este și principalul interpret al filmului său. Sergiu Nicolaescu îi conferă personajului un calm și o înțelepciune exprimînd atitudinea de ansamblu a personajului, dar nu mai puțin suplețea spiritului său. Mircea trece prin mai multe registre de manifestare și o face admirabil: de la directetea și fermitatea înfruntării abile a boierilor cîrtitori, la blîndețea lucidă și interesată de efectele pedagogiei, în secvențele cu băiatul, apoi la răbdătoarea așteptare a clarificării față de ei înșiși a copiilor, mai cu seamă în cazul ezitantului Mihail. Cuplul trădătorilor traversează povestea portretizată viguros de Silviu Stănculescu și de Cornel Girbea. Actori tineri: Șerban Ionescu (Mihail, prințul conștient de valoarea tatălui, dar lăsîndu-se în voia planurilor nevestei lui, în cele din urmă trezit la realitate), Adrian Pinte (un Vlad mai conștient de datoriile sale), Ioana Pavelescu și Manuela Hărăbor (nuri). Sultani sint Ion Rițiu (un Baiazid cînd infierbîntat, cînd umilit) și George Alexandru (Mehmet). Un personaj verosimil, de o umanitate caldă, creionază cu simplitate Papil Panduru (Mezeu). Izzedim al lui Colea Răutu nu ar putea fi de imaginat în altă interpretare. Confesorul și însoțitorul plin de inițiativă și de curaj, Vlăduț, este jucat de copilul Vlad Nemeș. O certitudine, ca de obicei — Ion Besoiu (părintele Gerolamo). Între colaboratorii constanți ai cineaștului, răspund prezent cu profesionalitatea și talentul adesea apreciate: Adrian Enescu (muzica), Alexandru Groza și Nicolae Girardi (imaginea), Gabriela Nicolaescu (costume). Anuşavan Salamian (coloana sonoră).

Mircea reprezintă o piesă de rezistență în filmografia epopei naționale.

Ioan Lazăr

În actualitate

■ Ample documentare radiofonice și de televiziune, construite printr-o adecvată îmbinare a metodelor reportajului cu cele ale studiului de analiză și sinteză, ocupă secțiuni importante ale programului zilnic. Relatări din sala Congresului, numeroase intervenții directe ale reprezentanților opiniei publice sînt difuzate, astfel, alături de panoramice asupra celor mai variate domenii din viața social-politică, economică, științifică, cultural-artistică a țării. Remarcăm, așadar, prezența, în **sumarul Revistei literare radio**, a considerațiilor asupra contribuției specifice a prozei, poeziei, dramaturgiei zilelor noastre la îmbogățirea tezaurului culturii naționale, preocuparea ciclului **Permanențe și valori ale literaturii române** pentru umanismul revoluționar al scrisului actual sau atenția acordată de **Carte frumoasă patriei** ca motiv fundamental în literatura contemporană. La rîndul lor, **Invitațiile Entrecor** au schițat o retrospectivă vie a celor mai pregnante tendințe din activitatea instituțiilor muzicale ale țării, accentuînd preocuparea lor pentru buna popularizare a valorilor componistice și interoretative, **Scena și ecranul** a propus un bilanț al reușitelor din cinematografie, teatru, corectarea critică și teoretică de specialitate iar **Artele frumoase** anunță pentru mine seară o privire de aceeași natură asupra picturii, sculpturii, artelor decorative.

■ Printr-o lărgire de perspectivă, **Atlasul cultural** a dedicat ultima sa ediție culturii socialiste românești, mesager al păcii și înțelegerii între popoare (poeme despre țara noastră, mărturii ale unor cunoscuți traducători, editori, profesori, oameni de artă și cultură de peste hotare, selecțiuni din intervențiile rostite în cadrul Festivalului **Poezia și pacea** organizat de Uniunea Scriitorilor). Mîine seară, **Dictionarul de literatură universală** va sublinia aleasa prețuire de care se bucură în fața lumii literatura română.

■ **Clubul artelor, Izvoare, Tribuna muzicală radio, Miorița** analizează, în această săptămînă, semnificația manifestărilor cuprinse în Festivalul național „Cîntarea României”, în timp ce multe dintre emisiunile de radio și televiziune prilejuiesc înțîlnirea publicului cu laureați ai Festivalului.

■ Repertoriul teatrului radiofonic cuprinde, de marți pînă sîmbătă, piesele **Oamenii înving** de Al. Voitin (în premieră), **Cetatea de foc** de Mihail Davidoglu, scenariile dramatizate **Orizont deschis** de Eugen Barbu, **Zări albastre** de Marin Preda și **Femeia fericită** de Corneliu Leu.

Ioana Mălin

O imagine din noul film românesc Mircea

Poeme ale iubirii de țară

PRIN muzicalitatea lor, prin ritm, nu atît cel comun, prozodic, cît ritmul interior, perceput întotdeauna de o ureche fină, versurile lui Nicolae Dragoș sînt de natură să atragă interesul muzicianului. Mai ales lirica sa patriotică, relevantă prin concentrare, noblețea dicțiunii, o anume solemnitate a metaforei, forță expresivă a cuvintului: calități deopotrivă poetice și muzicale. Ele constituie virtuale — și pline de sugestie — puncte de plecare pentru compozitor — și e semnificativ că mai multe lucrări compuse recent, de la cîntecul coral la cantată, se sprijină pe poeme de Nicolae Dragoș. Principala trăsătură menită să suscite elocvente forme sonore este, desigur, concentrarea expresiei, densitatea — așadar — cuvintului poetic. Într-o cantată, îndeosebi, conțenează enorm „încercătura” semantică a frazei lirice; un text lipsit de această particularitate este cit se poate de nemuzical. (Pe de altă parte, se subînțelege cit de importantă rămîne trăsătura în discuție pentru poezia patriotică modernă).

„Cuvintele, cuvintele — / ploale de sunete / înțelesuri și neînțelesuri. / Cuvintele, cuvintele — / arme pentru marșul / prin vreme...” scrie autorul **Fintinii din oglinzi**. Un asemenea „marș prin vreme” ar putea sugera, cu ritmul ei fre-mătător, cantata Lianeî Alexandra, **Ca om al țării**, interpretată la Filarmonica

„G. Enescu” la începutul acestui an. O muzică alcătuită cu mijloace simple dar de efect susține textul; pe un ritm de sorginte populară se înalță imnul, el însuși plin de tensiune dar și de culoare. Ea e obținută fie prin clarele departajări timbrale ale partidelor, fie prin subtilile valorificări cromatice ale structurii ritmice.

De un modernism neostentativ sînt și lucrările semnate de Claudiu Negulescu, (chiar în această seară i se cîntă **Poemă la un timp eroic**, la sala Radio, dirijor Paul Popescu), Cristian Brîncuși și Sorin Lerescu, partituri dedicate Congresului al XIV-lea al partidului și interpretate cu puțin timp în urmă. **Cantata pentru cor mixt și orchestră „Patria eroilor”** de Cristian Brîncuși, prezentată în primă audiere într-un excelent concert (asupra căruia vom reveni) dirijat de compozitor (orchestra Radio), are la bază poezia cu același titlu de Nicolae Dragoș, scrisă special pentru opusul respectiv. Metafora și metonimia fixează un spațiu semantic pe care muzica lui Cristian Brîncuși, de factură neomodernă, îl folosește convingător inclusiv în pasajele orchestrale. Cele patru părți distincte alcătuiesc un tot unitar, străbătute fiind de impresia solemnă, de **ethos** recognoscibil. Tensiunea dramatică sporește gradat, la aceasta contribuind scriitura polifonică a corului, începînd cu a doua secțiune a cantatei. Muzica imnică a lui Cristian Brîncuși are

multă solemnitate, orchestrația, cu desule efecte de percuție, asigură cadrul potrivit, monumental fără exces, în care se valorifică nuanțat și pătrunzător cîntecul de slavă. Spre deosebire de orchestră — cu o evoluție remarcabilă sub bagheta lui Cristian Brîncuși, în acompaniamentul concertelor pentru pian de Ravel și în **Nocturne** de Claude Debussy — mai puțin reușită a fost prestația corului: dicția neclară, ce se cuvine corectată neîntîrziat în vederea unei viitoare înregistrări, eventual un lucru mai atent în privința accentelor pentru a face cuvintele textului să ajungă limpede la auzul tător. Căci **Patria eroilor** este o muzică demnă de toată atenția.

La Ateneu, într-un program condus de Horia Andreescu, încheiat cu magnifica interpretare a unei suite din baletul **Romeo și Julieta** de Prokofiev, am putut asculta **Cantata a II-a „Sevele patriei”** (primă audiere) de Sorin Lerescu. Ceea ce e notabil în muzica tinărului compozitor este adecvarea expresiei timbrale la construcție. Cantata scrisă pe versuri de Nicolae Dragoș „recitărează”, spune compozitorul, o mai veche propensiune pentru prelungirea în fluidul sonor muzical a cuvintului poetic, a valorilor sale semantice proprii”. Sînt două feluri, complet diferite, de a crea o astfel de impresie în **Sevele patriei**, care reunește cîteva fragmente lirice din poeziile publicate de-a lungul anilor de Nicolae Dragoș.

Pe de o parte, versurile recitate de soprana și tenorul soliști, pe de alta, ariile, corurile și nu în ultimul rînd sugestiile instrumentale. Ele prelungesc realmente imaginea creată de cuvîntul poetic ori, dimpotrivă, o anticipă. În ambele cazuri, muzica are relief. Mijloacele, chiar dacă nu prea variate, se supun scopului expresiv. O introducere orchestrală precede fragmentul recitat de tenor; în spate, un fagot în registrul mediu-acut întregeste atmosfera. Sunete fragile de flaut, asemeni sevelor urcînd în trunchiuri, diafane intervenții ale percuției acompaniază prima arie, urmată de un cor senin, liric, în care solemnitatea nu e deloc exagerată. Accente grave ale corzilor, tubei, clarinetului-bas introduc un alt moment teatral, textul fiind recitat acum de soprană. Contrastul are exact dimensiunea necesară, la fel cum episodul furtunos susținut de alămurii și percuție va fi opus cîntecului doinîit din final, „litanie” orchestrală ce preia și prelucrează sensibil duetul celor doi protagoniști. Totul, de o limpezime cristalină, marcînd însă trîncia și noblețea sentimentului patriotic; o claritate care e a izvoarelor perene, a ritmului etern al unei naturi individualizate prin statornică impresie a **duratei și tradiției** răzbătătoare. Interpreții — Georgeta Stoleriu, de o distincție deosebită în timbru și frazare, Florin Diaconescu, corul și orchestra Filarmonicii „G. Enescu” — au marcat cu atenție și mîgală valorile muzical-teatrale ale piesei lui Sorin Lerescu.

Costin Tuchilă

Maramureșul de soare

MARAMUREȘ... De ce Maramureș? Iar Maramureș? "Cu aceste cuvinte am început cartea **Soarele din poartă**, răspunzând întrebărilor ce mi se puneau, de câte ori plecam acolo și scriam despre oameni și locuri pe care nu-i vedeam niciodată din... goana mașinii! Argumentam că spațiul nordului românesc prea fusese cunoscut doar printr-o imagine folclorist-tradiționalistă sau prin talgerul statisticilor. De peste două decenii, colindam văile voievodale ale acestei „țări” nenereche, pe urmele strămoșilor, și carnetele de însemnări, fișele documentare și reportajele se cereau structurate în așa fel încât „invitația” în Maramureș să convingă dar și să mângâie, să demonstreze dar să ducă și la visare...

Partid al omeniei

Numele tău înmugurește
în sufletul nostru
ca m pomii, primăvara;
ești pavăza împlinirilor
și înviezi întreagă țara
în frunte cu Cel ales și reales,
pe drumul luminos către miine.
Larga-ți respirație deschide florile,
aburind în jur ca o caldă piine;
și primește aerul orizonturilor
deschise unei lumi mai bune, fără arme,
dominată de mari aventuri, de creație.
Numele tău, partid al omeniei,
il trecem din generație în generație
spre viitorul comunist al României.

Radu Felecan

Și când a fost, recent, să lansez volumul acolo și să mă întâlnesc cu cititorii — mulți dintre ei deveniți eroi cu nume, virste și profesii — mi-am dat încă o dată seama câtă nevoie au oamenii, în general, să vadă, să simtă, să cugete, prin intermediul paginii tipărite, asupra rosturilor lumii și ale vremurilor în care trăiesc. Ei sint azi, mai mult ca oricând, doritori de bine pe acest pământ, cu dragoste de vatră întru împlinirea visurilor pentru care au luptat generații întregi înaintea noastră. Sentimentul apartenenței la o istorie multimilenară, precum și cel al datoriei de a-și lăsa urme pe răboiul timpului, se conjugă aici cu demna neîngenunchere în fața greutăților și, desigur, cu mindria lor nedisimulată pentru că astăzi construiesc hidrocentrale, conduc sectoare importante ale economiei naționale, sint inventatori, piloți pe supersonice, oameni ai legii, artiști de marcă ș.a.m.d. Din vremuri îndepărtate, ale lui Bogdan Vodă și Pinteia Vi-teazul, acest orgoliu și-a găsit expresia în spiritul justițiar, dorința de adevăr și echilibru în tot ce-i înconjoară, de la adorația pruncilor în care se proiectează, până la vrerea de a-și îmbogăți mereu „țara” din Țară cu toate însemnele civilizației, dar căutând să și-o păstreze nealterată și de neconfundat.

Actualul județ Maramureș, întins pe o suprafață de peste 6215 km², este format din patru zone-surori, „țări”, cum li s-a spus încă de la începutul evului mediu, adică alcătuirii social-economice și juridic-etnice cu funcții și rosturi de organizare bine definite, denuminate păstrată până-n zilele noastre, indicând aura și prestigiul lui. Ele sint Țara Maramureșului, Țara Lăpușului, Țara Chioarului și Țara Codrului — pagini distincte de vitalitate și permanență în cartea neamului românesc — păstrătoare de limbă, port și datini. Cei peste o jumătate de milion de locuitori nu pot uita semnificativul indemn al tovarășului Nicolae Ceaușescu, rostit la adunarea populară din orașul

Vișeu, în anul 1974 : „Păstrați, deci, obiceiurile, porturile strămoșilor, ale strămoșilor strămoșilor noștri, care să rămână întotdeauna în amintire. Vă doresc să nu uitați niciodată acestea!” Și este grăitor faptul că, zilele trecute, cu prilejul Conferinței județene de partid Maramureș, secretarul general al partidului a transmis un cald salut revoluționar și felicitări comuniștilor, tuturor oamenilor muncii din județ pentru contribuția adusă la dezvoltarea Țării, pentru realizările deosebite în întipărirea marelui forum al comuniștilor români, temelie a înălțării României socialiste pe noi culmi de civilizație, prosperitate și progres.

Ecoul acestor îndemnuri se reverberează în toate localitățile rinduite între munți, dealuri și văi, unde orgolioșii, harnicii și ospitalierii maramureșeni te întâmpină cu vorbele „Ziua bună, om bun și de omenie!”, cel mai cald salut din cite există. Ei ridică și azi porți monumentale în fața caselor (în anii socialismului s-au construit circa 130 000 de locuințe) dar și mari combinate (în prezent, producția industrială a anului 1945 se realizează în zece zile). La ceas de bilanț și perspective, ei pun pe masa Țării tot ce au mai ales, începând chiar cu acel răspuns dat de un faimos cioplitor, la întrebarea de ce sculptează în mii de chipuri stilpii înalți ai porții :

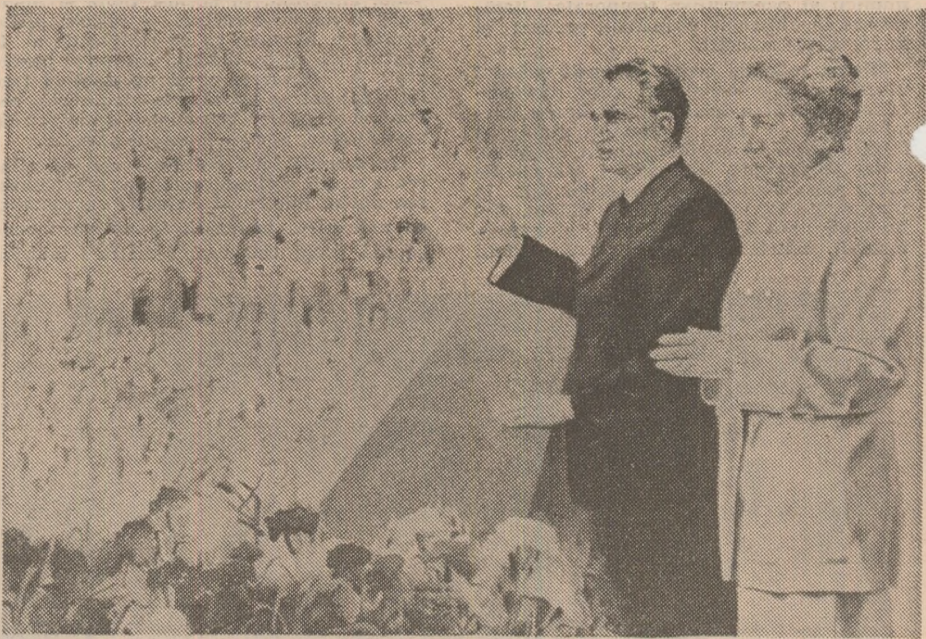
— E singură poarta; stejarul luat din pădure nu mai are nici flori, nici soare, nici apă. Cu dalta îi fac sori, să se încălzească, cioplesc din dalta flori, să-ntinească, apoi îi fac izvoare, ca niște frin-

ghii, să se răcorească. Poarta înfringhiată nu simte singurătatea și greu îmbătrânește...

Noii meșteri mari aduc din Maramureșul de soare distincții și înalte titluri de eroi ai timpului nostru, precum „diamanțele” scoase din afundurile pământului, pentru care mina Baia Mare a fost răsplătită cu titlul de Erou al Muncii Socialiste. Faima lor a crescut mereu, în mai toate domeniile de activitate, ducând de parte tradiții moștenite și îmbogățite în retortele noului, precum creatorii de faianță de la întreprinderea „Faimar” au preluat șafeta inconfundabilei ceramici dacice din cuptoarele Șăcelului de la izvoarele Izei voievodale.

Conectat dintotdeauna, prin mii de fire, cu Țara și destinele Ei, Maramureșul a știut să lupte și să învingă, în ani de opreliști, cînd s-a crezut că poate fi deznăționalizat, prin „înnobilări” sau masacre, ca acela săvîrșit de horthyști la Moisei, în 1944. Solara lor încredere în bine, frumusețe și dreptate i-a făcut pe oamenii acestui Nord românesc să rămână ce-au fost — români de viață veche — și să privească mereu înainte, spre mai buna așezare a rînduieilor pe pământul strămoșesc. Și cum viitorul vine din adîncurile istoriei și se prefigurează azi, maramureșenii își conjugă idealurile cu ale întregului popor, constructor de lumină și prosperitate în întreg spațiul carpato-danubiano-pontic. Deoarece din stejar stejar răsare și soarele strălucе numai în porțile oamenilor de omenie.

Valentin Hossu Longin

OMAGIU de Ion Bițan

(Din expoziția de artă plastică dedicată Congresului al XIV-lea al P.C.R. Sala Dalles)

Cîmpuri noi de gîndire

ISTORIA omului este și o istorie a cunoașterii, a trezirii la conștiință și la îmbogățirea acestuia odată cu dezvoltarea culturii. Istoria omului este și o istorie a muncii și tehnologiei, a implicării substanței, energiei și informației în desfășurarea forțelor de producție ale societății. Istoria omului este în primul rînd istoria societății în mediul ei înconjurător și într-un univers care o fascinează, dar și în cosmosul profund din care toate provin și se găsesc ancorate.

Fiecare om se găsește sub acțiunea tuturor acestor vectori purtați de undele istoriei. Numai prin atitudinea colectivă a oamenilor acești vectori pot fi, într-o anumită măsură, ordonați, aduși în concordanță și influențați după dorințele, aspirațiile și cerințele popoarelor. Pentru noi, un vector de o covîrșitoare importanță existențială pe plan filosofic și afectiv pe planul vieții concrete este acela al realității românești. Tot ceea ce facem se înscrie în istoria țării noastre, se adaugă experienței noastre colective, pentru pregătirea viitorului ca civilizație socio-umană.

Congresele Partidului sint evenimente cu deosebită semnificație istorică. În Tezele pentru Congresul al XIV-lea al Partidului Comunist Român, se arată : „Partidul pune un accent deosebit pe creșterea rolului științei și culturii în societate”. De asemenea : „Lărgirea orizontului de cunoștințe — condiție importantă a libertății și demnității omului — trebuie să se afle permanent în centrul activității partidului nostru”. La Plenara Comitetului Central al P.C.R. din luna iunie 1989, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului Comunist Român, spunea : „A rămîne în urmă în domeniul cercetării științifice și tehnice, al cunoașterii umane, înseamnă a rămîne în urmă în construcția socialismului, în dezvoltarea generală a forțelor de producție, a întregii societăți”.

Iar la Plenara Consiliului Național al

Oamenilor Muncii din iulie 1989, tovarășul Nicolae Ceaușescu afirma : „Acum însă este necesar să avem în vedere că se impune să menținem continuu industria — subliniez, continuu — la nivelul noilor cuceriri ale științei și tehnicii. Orice neglijare sau rămînere în urmă în privința aceasta vor determina o rămînere în urmă a dezvoltării generale a țării (...). Să menținem întotdeauna industria noastră la nivelul celor mai noi cuceriri ale tehnicii și științei! Aceasta este calea spre comunism!”

Asemenea afirmații susțin în continuare rolul revoluției științifice și tehnice contemporane pentru industria și societatea românească. Este evident că după revoluția în știință de la începutul acestui secol, produsă prin apariția mecanicii cuantice și a teoriei relativității, s-a declanșat o revoluție științifică și tehnică în care au apărut domenii cum sint electronica, biologia moleculară, informatica, ingineria genetică, robotica, ingineria moleculară, alături de modificări profunde aduse chimiei, automației, propulsiunilor etc. Poate că descoperirile tehnologice cele mai importante ale secolului sint tranzistorul (precedat de tubul electronic și continuat cu microprocesorul) și ingineria genetică, la care s-ar putea adăuga, în următorii 10 ani, ingineria moleculară. Ultima presupune crearea de mașini moleculare și procesare moleculare, construcții tehnologice în care piețele componente sint molecule manipulate de mașini-unelte de mare finețe și complexitate.

Tehnologia contemporană a demonstrat că funcțiuni din ce în ce mai evoluate care să se apropie de cele realizate de om sau care să servească din ce în ce mai bine omul și societatea nu se pot realiza decît prin mari ansambluri structurale care implică duc la o complexitate din ce în ce mai mare. Complexitatea nu depinde de mărimea componentelor, ci de numărul și interacțiunea lor. Asemenea complexități se tratează teh-

nic pentru a fi stăpînite și nu există cale de întoarcere pe acest drum al tehnologiei devenită tehnologie funcțională deoarece funcțiunile noi atrag după sine complexitatea. Cu cit lucrăm la dimensiuni mai mici, cu atît complexitatea crește din cauza numărului mare de elemente necesare unei funcțiuni superioare, cu atît clasa de unelte necesare devine mai pretențioasă. Teoria complexității, complexitatea devenind o realitate tehnică majoră, abia începe să se contureze și se pare că poate exista un substrat al unei anumite simplități care să se ascundă în spatele unei anume complexități.

IN țara noastră, imediat după anul 1965 s-a trecut la îndeplinirea unor programe care au asigurat un potențial tehnologic ridicat pentru dezvoltarea electronicii, domeniilor conexe și aplicațiilor lor. Potențialele însă se consumă și este nevoie de constituirea unor noi potențiale pentru perioadele istorice următoare.

Congresul al XIV-lea al P.C.R. va deschide calea creării unor noi potențiale tehnologice care să răspundă cerințelor exprimate de secretarul general al partidului privind menținerea industriei românești la nivelul noilor cuceriri ale științei și tehnicii. După cum se subliniază în Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul al XIV-lea, „În întreaga perioadă a deceniului următor, și în primul rînd în cincinalul 1991-1995, trebuie să se concentreze toate forțele pentru înfăptuirea programelor de organizare științifică și de modernizare a activității în toate sectoarele.

În acest sens va trebui să se pornească de la faptul că actualul nivel de dezvoltare a economiei românești, cit și orientările pe plan mondial impun o intensificare a activității de cercetare științifică și tehnică, asigurînd astfel în toate sectoarele aplicarea în viață și organizarea producției pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii. Aceasta constituie una din cerințele legice ale dezvoltării societății omenești, ale construi-

rii cu succes a socialismului și comunismului.”

Ultimul deceniu al acestui mileniu se conturează a fi al unor progrese tehnologice importante pe plan european și mondial. Este adevărat că după descoperirea legilor mecanicii cuantice și ale teoriei relativității nu au mai fost descoperite noi legi fundamentale ale naturii de aceeași amploare. Dar descoperiri, în cadrul acestor legi generale, au continuat și de aceea potențialul tehnologic al aplicării cunoașterii actuale este încă uriaș.

Totuși, aceste legi ale naturii cunoscute astăzi nesatisfăcînd încă din punctul de vedere al înțelegerii esenței vieții și minții nu reușesc să ofere o viziune științifică unitară asupra lumii și sint de așteptat descoperiri ale unor legități noi. Pentru aceasta va fi nevoie de o gîndire nouă și în știință. Mai mult, va fi necesar a lucra în domeniul tehnologiilor foarte avansate, deoarece ele ajung în domeniul unor construcții prin care omul imită cu ajutorul conștiinței sale evoluția naturii fără conștiință, în timp mult mai redus datorită noilor sale unelte. Se ajunge în stadiul de a experimenta tehnologic la frontiera la care noi legități fundamentale ale naturii ar putea să se manifeste și să fie puse în evidență.

Accentul pe care Partidul îl pune pe creșterea rolului științei este justificat din punct de vedere istoric, corespunzînd evoluției generale a omenirii. Desigur, știința reprezintă numai unul din factorii vieții sociale, dar cel care, împreună cu tehnologia a devenit astăzi deosebit de important. Cunoașterea, odată cu progresele ei, va deschide cîmpuri noi de gîndire pentru filosofie și pentru înțelegerea umanului și socialului. Cu atît mai mare ar putea deveni rolul unei noi revoluții în știință care se conturează — pentru mulți oameni de știință și gînditori — probabil în următorii 20 de ani. Viitorul se anunță interesant și promițător din momentul în care factorii sociali și politici se asociază cunoașterii în lumina unei spiritualități filosofice înfluențate de această cunoaștere și de creația inerentă spiritului uman.

Mihai Drăgănescu

OMAGIU de Corneliu Vasilescu

(Din expoziția de artă plastică dedicată Congresului al XIV-lea al P.C.R. Sala Dalles)

Omagiu Congresului al XIV-lea

EXISTĂ un adevăr axiomatic potrivit căruia totdeauna arta reflectă, pe căi directe sau mediate, epoca în care a fost creată, epoca în care a trăit și s-a impregnat de istorie artistul. Acestui principiu fundamental se datorează una din valorile multiple pe care le poartă arta în sine, pentru a le perpetua dincolo de timp și de avataruri, aceea de mărturie sau document. Privim la ceea ce a creat geniul uman în spațiul fericit și totuși încărcat de nenumărate răspunderi, asumate ca o condiție de orice artist, al culturii și avem certitudinea că într-un fel sau altul, explicit sau implicit, sintem martorii unui segment de istorie, participanți indirecti la destinul și întâmplările unei epoci. Poate mai puțin orgolioasă decît istoria ca știință și fără a-i submina sau dubla funcțiile, arta ne poate spune adevăruri esențiale, de subtilitate și nuanțare, despre un climat și o psihologie colectivă, despre o societate și idealurile ei, despre destinul și vocația unei etni, a umanității.

Cu atît mai mult ni se relevă dimensiunea de martor și participant a creatorilor atunci cînd trăim actul artistic, opera ca reflex al istoriei, în stricta contemporaneitate intrinsecă. Fluxul de idei, preocupări, proiecte, amănunte concret cotidiene din care este formată existența omului social, se regăsește integrat, cu mijloace specifice și cu atît mai dense în semnificații și mesaje, în esența artei ca reflex al realității imediate. Este ceea ce se impune, asemeni unei dimensiuni definitorii, prin intermediul expoziției dedicate celui de al XIV-lea Congres al Partidului Comunist Român, deschisă la sala „Dalles”, ale cărei lucrări se află sub incidența conotațiilor pe care acest eveniment le are în existența patriei, a oamenilor ei. Artiștii grupați aici dau măsura sentimentelor față de istoria contemporană trăită activ, lucid și cu imaginea viitorului clar și distinct formulată, față de perspectivele ce se deschid și în substanța cărora trebuie să vedem o întregă societate, cu idealurile și disponibilitățile ei. Implicarea creatorilor în res-

ponsabilitatea de martor al epocii este evidentă, oricare ar fi arcul preocupărilor și al temelor, maniera adoptată, pentru că există acca superioară convingere a necesității trăirii timpului contemporan cu pasiune și luciditate, pentru a redacta documentele necesare istoriei prin imagini. De aceea lucrările cu caracter de omagiu alternează fericit cu scena de muncă sau imaginea șantierelor patriei și deci a existenței active, vii, pe care o trăiesc oamenii țării, dar și cu peisajul care conține și restituie un spațiu matrice specific, inalterabil și inconfundabil.

Încă de la intrare se remarcă un grupaj de afișe cu tematică politică, unele avînd un caracter mai general, închinat evenimentului celui de-al XIV-lea Congres al partidului și ecurilor largi pe care le are activitatea secretarului general în societatea contemporană. Ideile de pace, construcție, efort colectiv, idealuri umaniste se degajă din afișele semnate de Alexandru Bălan, Mihai Mănescu, Alexandru Dan Ionescu, Sergiu Georgescu, Napoleon Zamfir, Valeriu Giodic, Nicolae Sirbu, Florin Ionescu, artiști consacrați ai genului. Impresionează apoi grupajul de lucrări omagiale care surprind personalitatea secretarului general, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, a tovarășei ELENA CEAUȘESCU, secvențe din vizitele de lucru sau compoziții alegorice de amploare, de o diversitate de stiluri ce ne impune prezențele distincte ale citorva nume cunoscute. Se remarcă portretistica profundă proprie lui Eugen Palade, autor cu mai multe piese, ca și Ion Bițan, Gh. Ioniță, Vladimir Șetran, Vasile Pop Negreșteanu, Dan Hatmanu, Ion Petrovici și mai ales proiectul de artă monumentală semnat de Corneliu Vasilescu, o frescă simbolică a epocii și realităților ei. Grupajul bogat al acestor lucrări punctează cu centre de interes expoziția, lor adăugîndu-li-se tablouri cu imagini din realitatea țării și a șantierelor, printre care cele de mari dimensiuni, aparținîndu-i lui Viorel Mărginean, apoi lui Constantin Nițescu, Eugen Popa, Eftimie Modălcă sau Virgil Miu,

Deschid cartea...

VATRA

Realitatea fundamentală a copilăriei neamului nostru, vatra, a fost realitate fundamentală a copilăriei mele.

Ea putea pune capăt foamei și frigului, cele două senzații necrutătoare care mi-au dezvăluit asprimea vieții și a lumii. Rătăceam în lungul apeilor, pe întinderea cîmpiei, între zări nemărginite, alături de alți oameni care rătăceau la fel, pînă ce ne strîngeam cu toții în jurul unui loc neted, uneori doar cit o palmă, pe care ei aprindeau focul. La flăcările lui, își dezghețau miinile, încălzeau bucăți de pîine sau de slănină, și spuneau povești. Li ascultam, căutînd să fiu asemeni lor, să mă integrez în inelul de trupuri omenști, strîns în jurul dogoritorului jărtec. În acel timp, foarte îndepărtat, și în acele împrejurări epice, și-a făcut loc în mintea mea noțiunea de vatră.

Acum, țara întregă este o vatră, pe care ard mii de focuri, în jurul unui mare și coruptibil foc.

Geo Bogza

fiecare cu o notă aparte, cu un stil și o atitudine caracteristică. Lucru ce se descifrează și în pictura pe care o expun artiștii ca Vasile Grigore, Rodica Lazăr, Ion Musceleanu, Spiru Vergulescu, Iacob Lazăr, Traian Brădean, Brăduț Covaliu, Angela Popa Brădean, Ion Sălișteanu, Iulia Hălăucescu, Ion Gheorghiu, fiecare atent cu valorile încorporate în lucrări, prelungind în mod fertil o tradiție picturală de profundă implicare emoțională, cu virtuți cromatice și afective autentice.

Frumoasă, în sensul echilibrului compozițional și cromatic, bine gîndită sub raportul subiectului și al distribuției personajelor într-un montaj sugestiv, tapiseria Mariane și a lui Filaret Oloier aduce nota proaspătă a preocupării față de om, în timp ce lucrările organizate ca o suită parietală ale Cellei Neamtu ne propun reintîlnirea cu un stil, o tehnică și o iconografie foarte originale, de un modernism ce se revendică din soluțiile tradiționale. Constantin Lucaci este prezent cu o lucrare de mari dimensiuni,

în timp ce Mihai Coșan expune un dublu portret omagial, proiecte pentru statuar, cu surprinderea psihologiei, ca și în cazul celui emblematic bust semnat de maestrul Ion Jalea, rămas punct de referință, redînd imaginea secretarului general într-o viziune plină de forță și veridicitate. O „Victorie” a maestrului Ion Irimescu aduce calitățile cunoscute, de forță și subtilitate, subliniînd dimensiunile militante ale sculpturii noastre și virtuțile ei profesionale.

Dar dincolo de această succintă enumerare trebuie să vedem în această expoziție omagială răspunsul pe care artiștii îl dau epocii noastre, epocii pe care o trăim și pe care o împlinim sub semnul celui de-al XIV-lea Congres al partidului.

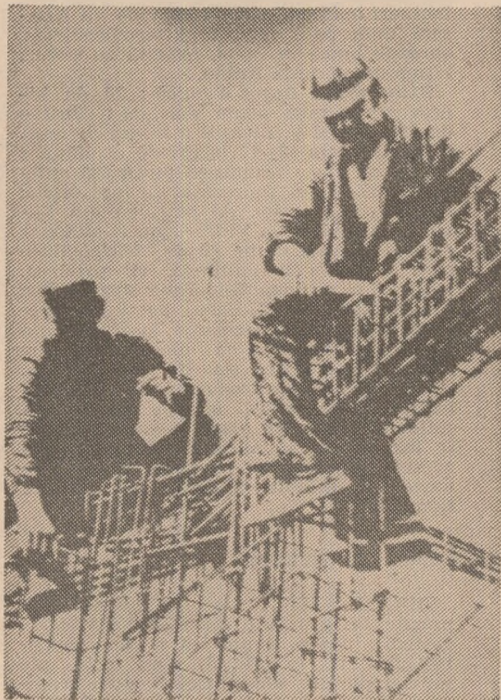
Virgil Mocanu

Concurs de poezie patriotică

● Comitetul de cultură și educație socialistă al județului Tulcea și Centrul de îndrumare a creației populare și a mișcării artistice de masă organizează, în cadrul etapei de masă a Festivalului național „Cîntarea României”, ediția a XIV-a Concursului interjudețean de poezie patriotică și revoluționară „Panait Cerna”.

Concursul, dedicat celui de-al XIV-lea Congres al P.C.R., își propune să stimuleze poezia de rezonanță patriotică și revoluționară inspirată de cele mai semnificative momente din istoria patriei și partidului, din lupta și munca poporului nostru pentru edificarea socialismului și comunismului în România, consolidarea independenței și unității naționale, precum și din frumusețile și bogățiile patriei.

La concurs pot participa concurenți din toate județele țării, membri ai cercurilor și ceneclurilor literare care nu au debutat editorial, cu un număr minim de 5 poezii. Lucrările vor fi trimise pe adresa Comitetului de cultură și educație socialistă al județului Tulcea — str. Isaccei, nr. 20 — cod 8800, pînă la data de 6 decembrie 1989 (data poștei).

Constructori de Valeriu Giodic

Stație de metrou de Spiru Vergulescu

(Din expoziția de artă plastică dedicată Congresului al XIV-lea al P.C.R. Sala Dalles)

CTITORIILE MUNCII

SE află în plină desfășurare lucrările Marelui forum comunist — Congresul al XIV-lea al Partidului Comunist Român, eveniment epocal, îndreptat cu toate luminile spre viitor, spre visul de aur al poporului nostru —, făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate și a înaintării patriei spre comunism.

Istoricul Raport prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, cuprinzând teze și orientări de o inestimabilă valoare teoretică și practică privind dezvoltarea patriei în cel de-al nouălea cincinal și în perspectivă, spre triumful deplin al socialismului, ducându-și razele până în anii 2000—2010, conține totodată ample imagini ale mărețelor înfăptuiri de pină acum care demonstrează faptul că dintr-o țară slab dezvoltată, agrar-industrială, România a devenit, în anii construcției socialiste, îndeosebi după Congresul al IX-lea, un stat puternic industrial-agrar, cu o industrie modernă, dezvoltată pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, cu o agricultură socialistă în plin progres.

Un tablou al izbînzilor obținute în absolut toate domeniile construcției socialiste cuprinde magistralul Raport, biruințe ale muncii eroice a poporului care au schimbat chipul țării, dîndu-i atributele frumuseții de gînd și faptă ale puterii unei economii moderne și viguroase, ale umanismului profund, ale unui înalt prestigiu internațional.

Un timp, într-adevăr, scurt, dar care s-a inseris în viața patriei ca o epocă măreață, cu seva cea mai adîncă, plină de cetezanța construcției, purtînd numele secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Este epoca marilor ctitorii ale muncii.

Epoca de împlinire a marilor idealuri naționale.

O echipă de aur

AM fi putut să începem demersul nostru cu oricine, din orice loc al muncii, țara fiind azi cucerită de această fierbere pe fiecare milimetru pătrat. Energia muncii include în ea toate energiile, dîndu-le un sens de torent roșu, istoric și revoluționar. Oameni minunați, constructori de hidrocentrale și căi ferate, făuritori ai Canaiului Dunăre — Marea Neagră, ai Metroului bucureștean, adevărați eroi — ei sînt întîlniți în toate marile șantiere ale ctitorilor de azi.

Lapoviță și ninsoare, la noapte va viscoli. Ite aflăm la nodul hidrotehnic nr. 5 Cornetu-Mihăilești din Antrepriza națională a tineretului de la lucrările de amenajare complexă a riului Argeș ; Șantierul pare un univers fără sfîrșit, materia e într-o fierbere torențială, ritmurile muncii sînt ale unei gramatici ample, uncaltă, mașina, materialul de construcție și oamenii fac un tot unitar. Mulți dintre acești giganti sînt un fel de munți în acțiune, ei sînt „bătrînii”, „veteranii” marilor șantiere. Sînt lați în umeri și-n spate, li-s fețele arse de geruri și arșiță, traversate de riduri verticale, vorbesc ori strigă scurt, întregul complex de utilaje și materiale îi ascultă : te intimidă și-ți dă prin gînd să nu-i mai deranjezi cu indiscrețiile tale gazetărești.

— De 25 de ani vă tot caut, meștere, David Bălan, în dorința captivantă de-a vă cunoaște cu adevărat ; de la o vreme, credeam că nu vă mai dau de urmă !

— Dacă stau bine și mă gîndesc, de fapt mă cauți de 30 de ani ; erai un copil pe-atunci, to luai după zidari și dulgheri, dorind să le furi niște meserie. Și azi, eu sînt același constructor de acum 30 de ani și conduc o astfel de formație temerară ; a luat ființă pe data de 16 august 1958 tocmai la Retevoiești, pe Riul Doamnei ; puneam la cale o aventură care urma să dureze o viață de om, o viață de oameni : deveneam constructori de cursă lungă.

— De fapt, cine sînteți dumneavoastră, meștere Bălan ?

— Cine să fiu ? ! Vezi dumneata, într-un mare șantier ca al nostru nu poți spune sînt ; aici, de la început pînă la sfîrșit valabilă-i persoana întîi plural. Noi cei de acum 30 de ani, noi cei de azi, noi cei de mine. Aceste timpuri se leagă între ele ca niște cărămizi în barajele hidrocentralelor sau în cartierele noi ale orașelor și satelor.

Însăși aventura noastră se leagă de ctitoriile pe care le realizăm cu fier-betonele și cimentul de zidire continuă. Iar viața noastră e parte din viața celor care vin în urma noastră numindu-se simplu : beneficiarii muncii noastre. Uneori și nouă, constructorilor, ne vine a creda că înfăptuim „niște opere”. Hai să zicem că nu sîntem eroi cum ni se tot spune, dar... autori de opere sîntem ! Noi nu scriem pagini de roman ci pagini de betoane, pagini de fier și ciment, pagini de electricitate. Brigada noastră are venerabila vîrstă de 30 de ani ; încă de foarte tineri, coechipierii noștri n-au migrat dintr-un șantier în altul cum s-ar putea crede, ci au executat mari întreguri, lucrări de la început pînă la sfîrșit, plecînd spre alte obiective. Asta spune că viața de șantierist este o disciplină desăvîrșită, responsabilitate dirijată și urmărită matematic ; altfel nu merge ! Cu noi nu vine cine vrea, ci numai cine trebuie, omul potrivit. Acest om cunoaște cel puțin 3—4 meserii, este harnic, responsabil, legat de echipă.

— Parcă ați fi frați !

— Mai legați decît frații — frați de cursă lungă, frați de viață lungă. Ne-am format unul pe altul, prin miinile noastre au trecut copii și adolescenți care au devenit tehnicieni și ingineri, proiectanți și dulgheri, macaragii și fierari-betonști. Șantierele sînt școli și universități, sînt un fel de țări întemeiate de noi. Dacă ar fi trebuit să ne turnăm și numele în ființa zidurilor noastre n-ar lipsi de nicăieri Vasile Crețu și Mircea Martiniuc — betonști-mineri, Vasile Bistrițeanu — tehnician-betonist, Gheorghe Grumezescu — betonist, Maria Petrănescu și Ioana Țiclete, betoniste, Constantin Petrescu — dulgher, Ion Barbu — proiectant. Toți fac parte din brigada sudată cu 30 de ani în urmă la Riul Doamnei. Unii dintre noi și-au încrustat romantic numele în podurile pe care le-am construit peste riurile Argeș, Vislan, Gemenea, Dimbovița, prin cartierele Ploieștilor sau la Gruia, la Comănești și pe Trotuș. A trebuit să construim toate aceste poduri ca să trecem peste ele și să ajungem la Porțile de Fier I unde am întemeiat o formație puternică de lucru, trecînd apoi la executarea viaductelor de șosea de cale ferată. Imaginați-vă niște arcuri de beton de cîte 60 m înălțime — acestea erau viaductele. Numai de la Gura Motrului pînă la Drăgotești am arcuit peste 106 poduri din beton, din fier, din sudoare și voință. E-

chipa noastră a făcut un pas de front și peste aceste poduri, bătînd în porțile șantierelor de la Canalul Dunăre — Marea Neagră, hotărîtă să-și spună cuvîntul. Iată-ne acum la Cornetu unde construim o micro-hidrocentrală. Peste 250 de ore va intra în funcțiune. Pofțiți în cabina macaralei turn să vedeți o iarnă nepriemită de șantier. Pămîntul de-aici e fierbinte, la fel și mașinile și inimile noastre. Ce să facem noi cu zăpada ? Cum să se depună cînd totul fierbe ?

Intrarea în viitor se face prin șantier, prin patrie.

Uzinele a'ergătoare

DE la Craiova pleacă spre toate punctele cardinale ale României moderne și spre toată lumea mari uzine a'ergătoare, uzine pe roți care zboară cu 200 km pe oră. Locomotivele de azi sînt adevărate nave care străpung spațiile și secunde. Să ne amintim de prima locomotivă cu aburi care a fost fabricată la noi în 1872 iar pînă în 1874 s-au mai construit încă trei. Ca să ajungă la Viena, unde a fost apreciată într-o expoziție renumită, una din ele a trebuit să străbată calea de la Resița la Bazias (de unde putea pleca cu vaporul) fiind trasă de 36 perechi de boi, pe drumuri de pămînt. O asemenea locomotivă nu întrecea calul în galop și nu putea să tracteze decît 2—3 vagoane mici. În lungul deceniilor viitoare locomotivele s-au tot perfecționat, adevărata revoluție, și-n această ramură, producîndu-se după cel de al IX-lea Congres al partidului, cînd s-a trecut la construcția uzinelor a'ergătoare, a uzinelor pe roți — numite locomotive Diesel electrice, urmate de locomotivele electrice de azi ; de la cîtiva cai putere s-a ajuns ca o locomotivă „contemporană” să aibă 5 100 CP.

Imensa întreprindere „Electroputere” din Bănie este una din cele mai mari cetăți industriale din țară, un fel de cartier, un fel de oraș din municipiu. Ne putem ușor rătăci. Fabricile din această întreprindere, cum sînt cele de mașini electrice rotative sau de aparataj de înaltă tensiune, însumează zeci și sute de clădiri sau ansamble și subsansamble speciale. Inginerul Ion Bădulățeanu, și el un proiectant de cursă lungă — vreau să spun cu vechi state de meserie — ne scoate la „liman” conducîndu-ne în hala de construcții metalice, locul unde se confecționează marile carcase pentru locomotive. Sub ochii noștri se adună și sînt montate în aceste carcase o mulțime de aparate sofisticate sau dispozitive pe care n-ai cum le pricepe la o primă vedere. Sîntem angajați la înălțimea unei pasarele de unde putem urmări marea spectacol în care gigantice foi metalice croite și sudate, purtate în ghiarele macaralelor iau drumul căilor ferate din uzină. Audiem un copleșitor concert al muncii și creației tehnice, o teribilă și neîntreruptă compoziție de sunete metalice ai cărei compozitori, dirijori și interpreți de înaltă virtuozitate sînt miile de mecanici, sudori, lăcătuși, ingineri, electricieni. Maistrul Marin Matei e unul din aceștia, om care lucrează de 33 de ani. Tineretul roiește în jurul său de parcă ar avea un suflet magnetic : meseria se învață de cînd o începi și pînă cînd o sfîrșești.

— Nu-i deloc ușor și la îndemîna oricui ceea ce facem noi aici, e de părere meșterul. Aflăm pe loc și pe viu că realizarea unei locomotive Diesel-electrice sau electrice pretinde multă inteligență, un bagaj enorm de cunoștințe. Nu vom exa-

gera dacă vom spune că o locomotivă de azi este aproape la fel de complicată ca o navă cosmică. În carcasa metalică a locomotivei se adună într-un tot unitar, sute de piese, de agregate, aparate și instalații funcționînd cu precizia unui organism viu. Oameni ca Ionel Graure, Gheorghe Filip sau Florea Tudor sînt stîlpii de sprijin ai locomotivelor, un fel de cariatide ale muncii și creației. Și-n jurul lor mișună, fierbe tinerețea. Dar iată că pe sinele de cale ferată ce ies din hala de montaj este „invitată” la probe, în aer, o locomotivă electrică în vîrstă de două zile ! Consultul îi este făcut de cîtiva tehnicieni costumați cu halate albe. Unul dintre ei face un semn care de fapt este o comandă pentru mecanicii din cabine. Uzina a'ergătoare, marea uzină pe roți strălucînd sub soarele de la orele amiezii, este pusă în mișcare. Totul funcționează perfect.

Drum bun spre Sighetul Marmatiei ori spre Paris, către Moscova sau Brăila, spre Ipotești Botoșanilor ori spre Viena... Clasa muncitoare crecează visînd. Clasa muncitoare este țara și timpul.

Pe Argeș în sus...

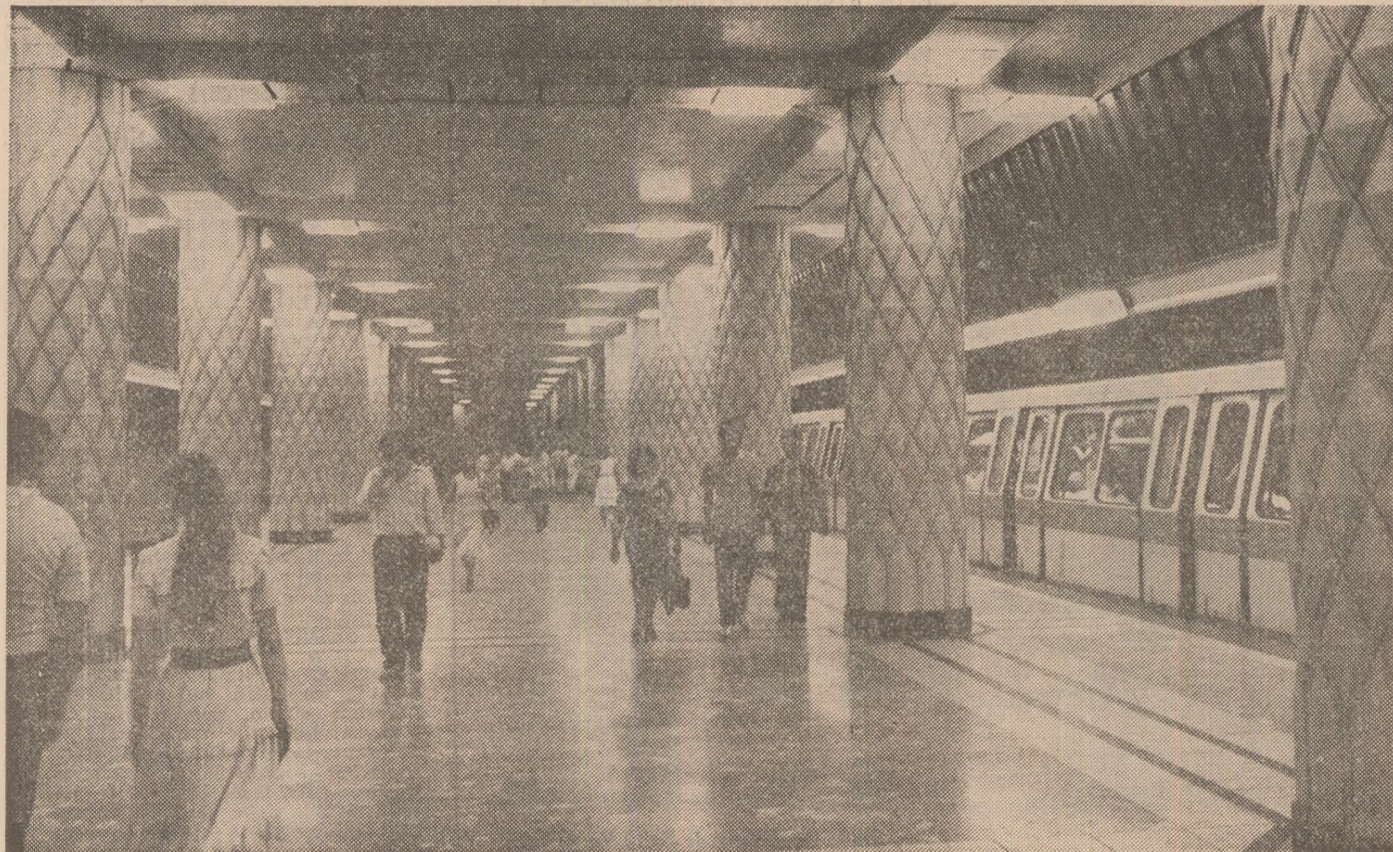
NU-I pentru nimeni decît o luminoasă emoție, o înaltă mirare și iubire faptul că salba de hidrocentrale de pe riul Argeș a devenit un adevărat șir de nave albe ale luminii și energiei. Această fantastică salbă își declanșează zborul spre Dunăre tocmai de sus, de la faimosul Vidraru ! — munte făurit de munți, timp făurit de eternitate, neclintire clintită de fruntea și inima omului ! În ultimul sfert de secol riul Argeș a devenit un simbol al creației și luminii, salba de hidrocentrale pe care o mărturisește istoriei și planetei devenind și ea emblematică. Oamenii ai munților și oieritului, constructori de drumuri și săpători în stînci, oamenii de pe malurile Argeșului, de la Vidraru pînă la Dunăre, au devenit în ultimii 25 de ani ziditori de baraje, făuritori de „mări muntoase”, vîrsători de riu în albia luminii. 15 000 de vîrsători de riu în albia luminii, în albia marilor călătorii verticale spre viitor ! Probabil vă mai aduceți aminte că barajul de la Vidraru are o înălțime de 166 m și o lățime a coronamentului de 307 m, înălțat din 480 000 m³ de beton opunînd rezistență unui lac de acumulare cu un volum de mai mult de 465 milioane m³ de apă. Sînt dimensiuni, volume, înălțimi și cifre care mă sperie. A fi romantic, acum, înseamnă a nu pricepe nimic. A fi lucid este condiția asumării conștiinței a eroismului. Lung de 14 km, lacul e la întrecere cu cei 56 de km de șosea care-i face conturul. Galerile de aducțiune măsoară 43 km. Astfel, barajul de la Vidraru, inaugurat în anul 1966 de către secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, devine una din marile cărți de vizită ale făuritorilor ctitoriilor României moderne. Stelian Zafiu ne conduce în centrula subterană din munte. Într-o mare viteză alunecăm în picaj silențios cu liftul spre o adîncime de 104 m. Intrăm într-un mare palat necunoscut de basme sau imaginații clasice ; e vorba despre Sala mașinilor din centrula subterană, unde se află și panourile pentru comanda locală de pornire a turbinelor situate la o adîncime de 130 m, în inima legendară a munților noștri.

Moment senzațional : electricianul Ion Jugănaru ne asigură că în această perioadă, în toată centrula electrică nu mai lucrează decît... 6 oameni !, între care Gheorghe Ionescu și Alexandru Florescu, veterani. De fapt fuseseră 7. Dar unul din ei, Irimia Stîncă, electrician, s-a îndrăgostit de-o studentă practică care era de prin locurile Porților de Fier II, s-a însurat, au și doi copii, iar acum sînt ingineri amîndoi, sus, la Crivina, în Apusenii, unde bate inima unei termocentrale, aproape unică în lume, hrănită cu șisturi bituminoase de la Anina.

Salba riului Argeș e unică : 20 de hidrocentrale pînă acum doi ani ! Putere de 480—500 MW. Bicazul a rămas de mult în urmă. Cele 13—15 lacuri de acumulare de pe riu care însumează peste 800 milioane m³ de apă reprezintă de fapt piinea luminii, a energiei. Al patrulea din Europa, barajul de la Vidraru nu-și sfidează șirul de baraje de pe Argeș, ci le conduce spre Dunăre cu înălțimea și privirea. Maistrul electrician Gheorghe Buzoiu, fost constructor la Vidraru, își întipărește acum sudoarea și iscusința în zidurile de la Oiești, împreună cu electricienii Ion Călin, Eugen Rizea sau Nicolae Nicoară. Cu viteza luminii propagată de hidrocentralele de pe Argeș, sîntem demult în mileniul viitor. Pe Argeș în sus, pe Argeș în jos, lumina se naște din lumină, din oameni, din eroism și pace. Lumina se naște din miinile muncii, din miinile României !

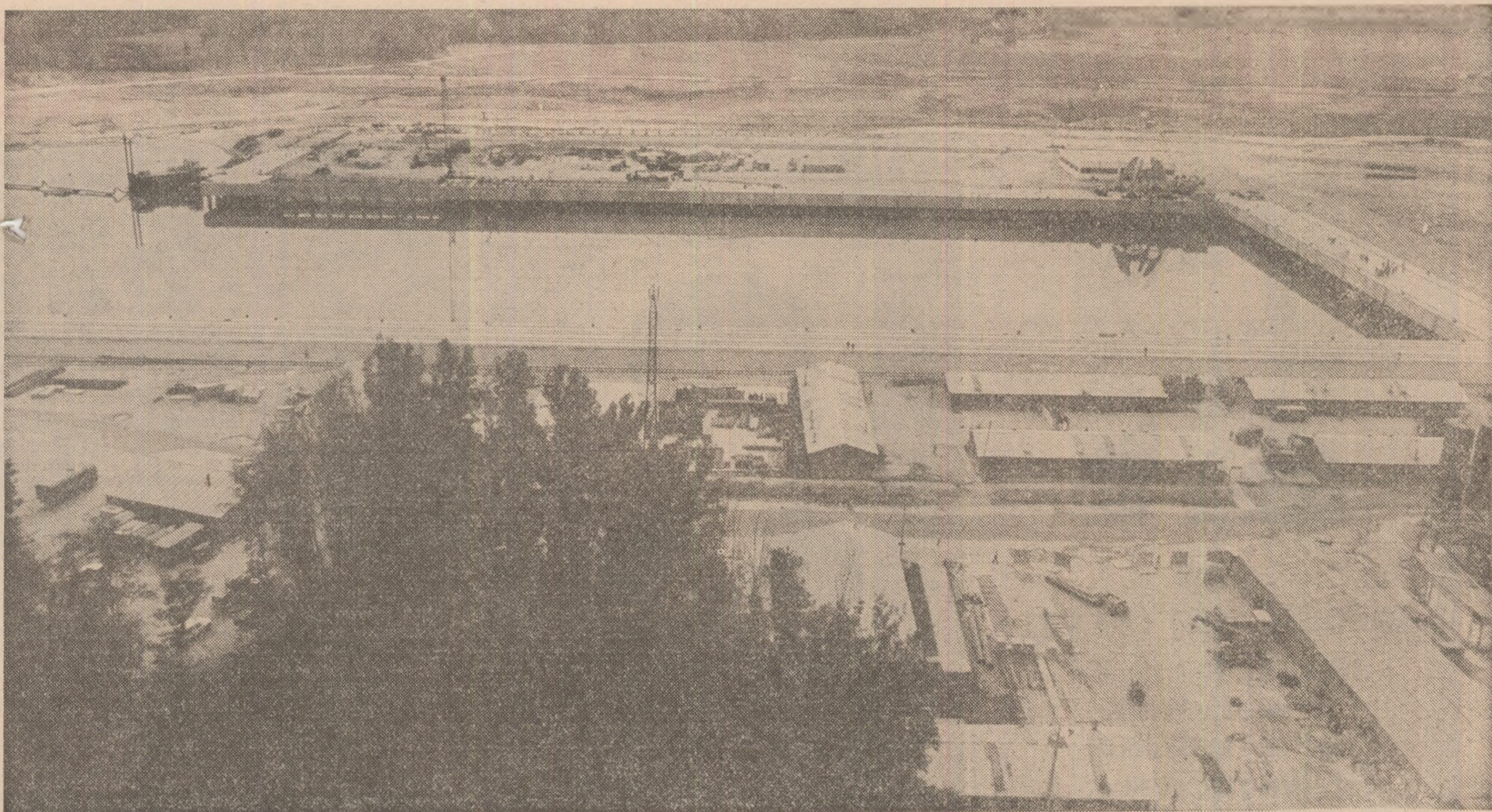
Hai-deți cu metroul !

BUCUREȘTENII de azi nu mai sînt, practic, cei proveniți din tată-n fiu bucureșteni ; putem spune că masele Bucureștiului sînt în primul rînd cele ale muncii plurale, ale edificării unei capitale cu totul și cu totul modernă și nouă. Oamenii Bucureștiului de azi sînt veniți din toată țara, din toate mediile profesionale și sociale, prîbind închegarea unei lumi capabile să schimbe în mod

Stația de metrou Politehnica

Argeş. Portul 30 Decembrie

revoluţionar tot ce n-au putut-o face secolele.

După cel de al IX-lea Congres al partidului, în mai puţin de un sfert de veac, marile oraş, nou şi puternic, dialoghează cu marile aşezări urbanistice din toată lumea. Dacă ne mai gândim că această metropolă, numai în cîţiva ani, a devenit una din cele mai frumoase, moderne, industriale, civilizate capitale şi dacă mai adăugăm că aceeaşi metropolă — Bucureştiul nostru — este printre puţinele capitale din lume dotate cu un metrou atît de modern şi luminos şi cald şi prietenos, ne putem mindri pe drept cuvînt cu o cetate a unei alte istorii a acestui popor, o cetate a revoluţiei socialiste moderne. Cel dintîi muncitor şi arhitect al ţării şi Bucureştiului de azi este marele întemeietor, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, bărbatul care gindeşte în chip genial toată revoluţia ctitoriilor noastre contemporane.

Pînă la această oră, milioane şi milioane de cetăţeni din ţară şi din capitală au şi călătorit cu navele elegante subpămîntene. Am observat că pentru fiecare om, călător, intrarea în metrou este egală cu intrarea într-un palat sau într-un spaţiu din care te aştepţi să fie lansate trenuri cosmice ale păcii spre alte planete. Peroane, săli, lumină, îngrijire perfectă, tinereţe, linişte, ordine, politeţe, căldură, cupe cu flori, muzică, marmură, scări şi... viteze silenţioase neobişnuite. Uneori, ţi se pare că în metrou lumea e mai gînditoare parcă, mai liniştită, călătoria e un fel de odihnă şi bucurie civilizată ; pe de altă parte, ai senzaţia că ajungi cu el mai repede în viitor. Intrat în unul din trenurile metroului românesc, dintr-o dată ai senzaţia că eşti în alt spaţiu şi în alt timp. În realitate, sîntem în propria noastră izbindă, în propria noastră civilizaţie, şi, de ce nu, în propria noastră hărnicie revoluţionară. Ceea ce s-a făcut pînă acum este la dispoziţia fiecărui călător. Ceea ce se face însă... Mi-a fost dată posibilitatea să escaladez chiar în viaţa unor eroi care au făurit epopeea metroului bucureştean. Oamenii aceştia vorbesc altfel decît noi, cei de pe stradă ; limbajul lor e plin de... benzi, locomotive, scuturi, chei dinamometrice ; oamenii aceştia, tinerii aceştia sînt foarte harnici şi curajoşi, veseli şi ironici, îndrăgostiţi de fetele care lucrează cot la cot cu ei ; cînd ieşeau din schimb plecau la teatru sau la concerte, sau participau cu lucrări proprii în şedinţe de cenacluri literare, ori plastice. Fac parte din formaţii artistice sau sportive, sînt elevi la seral ori studenţi, duc o viaţă complexă, veselă şi sănătoasă, plină de probleme pe care şi le rezolvă din mers ; sînt fături de viaţă şi frumuseţe. Spre exemplu, iată-l pe minerul Gheorghe Bencheu (din comuna Oţeleni — Iaşi), voinic, bun meseriaş, iubit de tot şantierul ; pe inginerul Alexandru Martin, apoi tinerii G. Gîltan, Al. Bodoran, V. Stuparu, Andrei Beres, Mitică Ulian, Costică Apetri, Ion Petrescu, Ion Gorgioaia sau Mihai Burduhosu... Prin ei, prin construirea metroului bucureştean în numai cîţiva ani, sîntem cu mult mai devreme sosiţi în viitor ; cu metroul românesc am ajuns cu mult mai devreme pe platformele de lansare ale mileniului al III-lea, de bucurie şi pace. Metroul face acum parte din viaţa mca, a ta, a noastră. Fără metrou, ca bucureştean, nu-mi concep viaţa.

Două zile printre giganţii de Drobeta!

DESPRE muncitorii de la întreprinderea de anvelope Drobeta Turnu Severin,

despre munca şi ritmul accelerat al producţiei de-aici nu se cunosc prea multe date. Mai mult ca în alte sectoare de producţie industrială, aici misterul te întîmpină încă de la primul pas : materia pe care o întîlneşti la intrare o vei revedea, dar sub altă înfăţişare, în final. Chiar din primele clipe eşti lansat într-o mişcare a elementelor atît de rapidă încît nu tu, ci întregul univers, însuşi timpul pare să se oprească şi numai ea, materia, zbuciumată, provocată şi însuşită de utilaje complexe garantează, mai înseamnă mişcarea. Printre maşini şi elemente, muncitorul este un fel de demiurg. Sub ochii şi comenzile lui geneza îşi începe, îşi urmează şi desăvîrşeşte drumul. E vorba despre **anvelopele-giganti**. Dar ce sînt aceşti giganţi ? La ce şi cui folosesc ? Înainte de răspunsuri la aceste întrebări sînt necesare cîteva lămuriri.

Cine mai păstrează legenda roţii ? ! Sînt mii de ani de cînd descoperirea ei într-o formă primitivă nu era decît un disc de lemn şi totuşi... a însemnat o realizare imensă în viaţa societăţii omenestii, întrucît folosirea carului de mai tirziu, a trăsurilor au permis oamenilor să-şi sporească posibilităţile de transport, drumul spre progres şi civilizaţie fiindu-le deschis. De-a lungul timpului, roata s-a tot perfecţionat, aşa încît s-a ajuns ca acesteia să i se aplice spîte întărite cu cercuri de fier, osii întărite fiind înfipte în butucul ei. Dar ce le-a fost dat oamenilor să vadă în anul 1833 e greu de crezut ! Pe cîteva drumuri circulau nişte trăsuri avînd roţi... bandajate cu cauciuc ! Totul era însă o copilărie ; bandajele confecţionate din cauciuc ne Vulcanizată durau puţin, se muiau la căldură şi se întăreau la frig. Nici la frecare pe drumuri nu rezistau, căzînd repede de pe roţi. Vulcanizarea cauciucului a însemnat un succes epocal. Metoda aceasta s-a răspîndit fulgerător, cauciucul transformîndu-se într-un material cu calităţi statornice şi elastice, duritate şi rezistenţă ; roţile trăsurilor bandajate cu inele de cauciuc vulcanizat au devenit de neînlocuit. Pentru bicicletă, s-a folosit tot acest tip de cauciuc. De la crearea ei şi pînă azi, anvelopa a evoluat cu aceeaşi repeziciune cu care este şi solicitată. După cum se ştie, de aer nu ne putem lipsi măcar cîteva secunde ; în zilele de azi se poate spune şi despre anvelope acelaşi lucru, ele fiind necesare şi prezente în toate domeniile de activitate, de la agricultură la aviaţie supersonică, de la autoturism şi bicicletă, la troleibuz ori în aparatul medicală. Anvelopa e prezentă într-un combinat siderurgic, dar şi la şantierul naval sau în cele de construcţii ; este condiţia călătoriei pe autostradă, la fel ca spre Universitate. Iată-o, azi, cîntărind de la cîteva sute de grame pînă la o tonă şi jumătate. Despre aceasta din urmă vom vorbi.

Directorul tehnic al întreprinderii de anvelope gigant de la Drobeta, inginerul Ioan Dan Buzulică — om asezat şi umblat prin ţară şi prin lume în urmărirea genezei acestei indispensabile creaţii care este anvelopa, ne avertizează că aici ne aflăm în faţa gigantilor de cauciuc despre care s-ar putea vorbi cu îndreptăţire ca despre oţel sau beton. Ca să ne facem o idee despre dimensiunile anvelopelor de la Drobeta Turnu Severin trebuie să reţinem că unele dintre ele au diametrul între 5 şi 6 m. Prin deschiderea ei Interioară se poate trece, în voie, cu un automobil sau cu un ARO ; patru-cinci oameni pot poposi calm în

spaţiul circular al gigantului. El este rezultatul muncii a peste 1500 de oameni, producînd anual zeci de mii de giganţi care iau drumul spre toate colţurile ţării sau în toată lumea. Giganţii de la Drobeta sînt în dialog, în competiţie cu cele mai rafinate succese ale tehnicii, ale ştiinţei care abordează secolul XXI. Întîlniţi în Japonia sau Paris, aceşti giganţi sînt la fel de prezenţi şi la roţile autobasculantelor de pe marile şantiere de construcţii hidroenergetice, în porturile româneşti, dar mai ales în industria extractivă a minerurilor la minele de la Roşia Poieni sau Moldova Nouă. Acolo condiţiile de exploatare sînt foarte aspre, grele, rocile fiind tari, tăioase, ascuţite. Giganţii trec peste ele calm şi nestîngheriţi. Şi tot ei sînt folosiţi la echiparea unor utilaje de transport greu, între care autobasculantele de la 27 la 110 tone !

De două zile şi de tot atîtea nopţi un grup de ingineri şi operatori chimişti urmăresc în laborator secundă cu secundă cum diverse materii devin din ce în ce altceva.

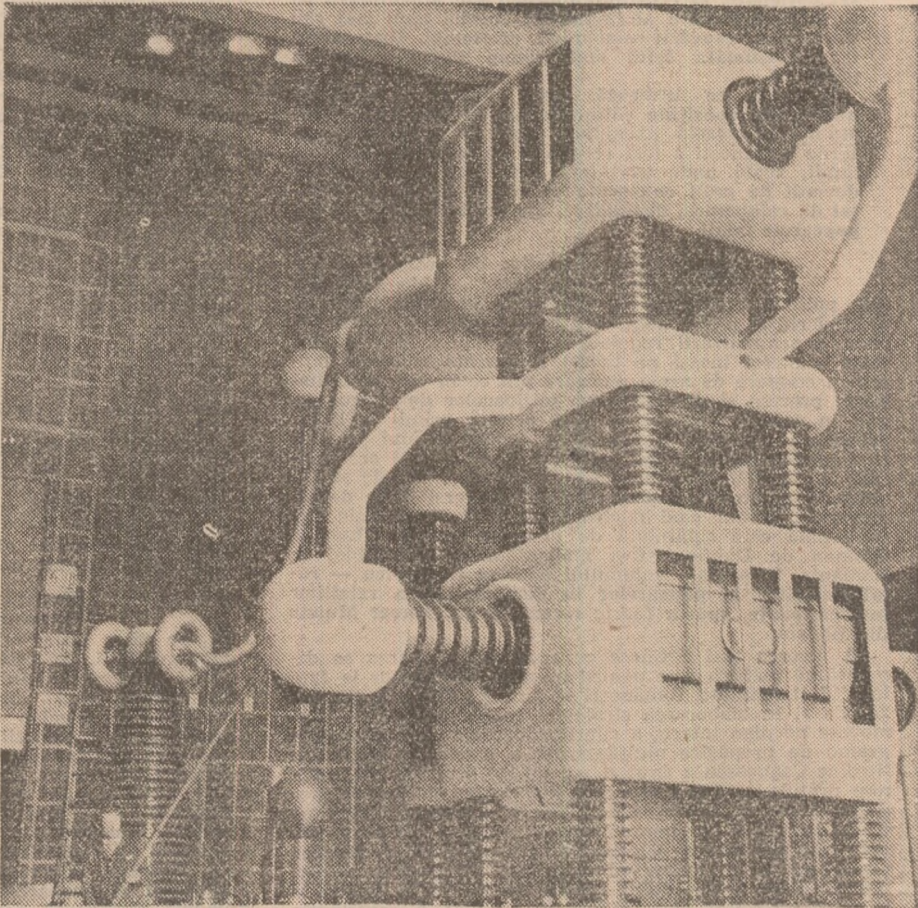
Materia, marea, minunata materie se autodevorează, se leagă şi se dezleagă de ea însăşi într-o tăcere numai de ea ştiută. Geneza prin care elementele devin anvelope-giganti cere participarea a peste 300 de materii prime ! Cauciucul natural venit de peste mări şi oceane se întîlneşte aici cu cel sintetic sosit de la Brazi şi Borzeşti. În 72 de ore, toate cau-

ciucurile de producţie funcţionează în aşa fel încît materiile prime au nevoie de acest răstimp pentru a putea să fie transformate în giganţi. Măsura acestor creaţii e la scara celor din toate domeniile de activitate de azi. Aici, lumea muncii, ca de altfel în toate orizonturile României moderne, este cea a păcii, a creaţiei, a libertăţii şi ctitoriilor revoluţionare. Nu spunem cuvinte mari, vorbim în limba română şi în limbile de pe tot pămîntul după limba adevărului nostru, un adevăr liber şi conştient de sine. Un adevăr revoluţionar, modern, de azi, din viitor...

Tabletă

CTITORIILE muncii sînt ctitoriile, sînt timpul lumii muncitoare. Niciodată în patria noastră, omul constructor, muncitor nu s-a manifestat atît de plener, atît de încrezător şi dinamic, captivat de vocaţia revoluţionară a edificărilor, ca în perioada inaugurată de Congresul al IX-lea al partidului, de cînd în fruntea destinului noastre se află tovarăşul Nicolae Ceauşescu, ctitorul epocii care-l poartă numele. Întreaga ţară este cea mai vie carte de istorie, forţa, faptul edificat al devenirii prin forţa libertăţii libere şi a muncii. Intrarea în viitor prin patria, prin România de azi se face.

Ion Cringuleanu

„Electroputere” — Craiova. Laboratorul de înaltă tensiune

CEAUȘESCU — ROMÂNIA — PACE

ROMANIA
AND PRESIDENT NICOLAE CEAUȘESCU'S
outlook on the eradication
of underdevelopment
and the establishment
of democratic relations
among all the world's states

NICOLAE CEAUȘESCU

Για μία ενωμένη
Ευρώπη
των ανεξάρτητων και
ελευθέρων εθνών
Αθήνα 1989

NICOLAE
CEAUȘESCU

EL PAPEL DECISIVO
DE LOS PUEBLOS EN LA
DEMOCRATIZACION
DE LAS RELACIONES
INTERNACIONALES

ESTE acum limpede formulată în-
ginea viitorului de lumină al
României, așa cum a fost ea prefigurată în documen-
tul istoric, de excepțională importanță, pe care-l re-
prezintă magistralul Raport prezentat de tovarășul
Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului
nostru, președintele Republicii, de la înalta tribună a
celui de-al XIV-lea Congres al partidului.

Este limpede formulată vocația de constructor al
comunismului într-o lume a păcii pe care poporul
român, strins unit în jurul partidului comunist, al
secretarului său general, a manifestat-o pe drumul
de marele împliniri început odată cu Congresul al
IX-lea, drum care, iată, capătă extraordinară amploare
pentru viitorul ce se construiește pe temeliiile unui
prezent pe care-l numim, cu legitimă mândrie patrio-
tică, „Epoca Nicolae Ceaușescu”.

De nenumărate ori — în sute și sute de articole,
comentarii, dezbateri de presă, radio și televiziune
— în întreaga lume s-au făcut cunoscute aceste suc-
cese ale societății românești în dezvoltarea sa multi-
laterală. De tot altfel ori aceste succese au fost aso-
ciate, pe drept cuvânt, cu o politică de înțelepciune
și înalt umanism revoluționar, cea promovată cu fer-
mitate, de aproape un sfert de veac, de președintele
României — personalitate de înalt prestigiu interna-
țional, eminent om politic al lumii contemporane,
tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Vom reda, în aceste pagini, câteva fragmente din
aceste ample comentarii și analize ce se referă la
contribuția esențială, determinantă, a președintelui
României, la edificarea progresului și prosperi-
tății țării, a întregului popor român, la clădirea
unui nou sistem al relațiilor politice și economice
internationale, bazindu-se pe principiile respec-
tării neabătute ale suveranității și independen-
ței naționale, al refuzului folosirii sau amenințării cu
forța ca argument al impunerii voinței unui stat sau
altui, al promovării colaborării, prieteniei. Toate ace-
stea, subsumate celui mai scump ideal: o lume a
păcii.

În cele ce urmează, vom ilustra — selectând
numai din aparițiile editoriale ale acestui an — mo-
dul în care această exemplară acțiune a politicii ex-
terne românești a fost receptată pe toate continentele
lumii, acolo unde cuvintele României—Ceaușescu au
devenit de mult cunoscute ca semne ale păcii, voin-
ței de colaborare, destindere, ale prieteniei între toate
popoarele lumii.

ASEMENEA analize de profunzime ale
„drumului românesc”, ale virtuților
sale politice exemplare în afirmarea idealului păcii, al
destinderii, al luptei împotriva cursei aberante a înarmă-
rilor, a semnificării repetate a pericolului grav pentru
viața planetei însăși pe care-l reprezintă stocurile me-
reu în creștere de arme nucleare din ce în ce mai sofis-
ticate precum și diversificarea mijloacelor de distrugere,
pun în evidență modul în care, printre primii în lume,
președintele Nicolae Ceaușescu a propus acțiuni practice
în favoarea păcii, a unei păci reale, nu numai cea apă-
rată la masa tratativelor, ci și aceea care trebuie să fie
obținută printr-un proces amplu și ireversibil de dezarmare,
în primul rând nucleară. Această contribuție ex-
cepțională este subliniată de doamna senator Lucella
Ossman de Duque, fost ambasador al Columbiei în
România, în prefața volumului Nicolae Ceaușescu — ro-
lul hotărâtor al popoarelor în democratizarea relațiilor
internationale, apărut foarte recent la Ed. Tercer Mundo
din Bogota.

„A încerca să-l definesc cu acest prilej marea sa di-
mensiune politică este pentru mine — observator la fața
locului al realității românești — un fapt care mă onorează.
Ca și în elaborarea strategiei economico-sociale pro-
mulate pe plan intern, a cuprinzătoarelor planuri și pro-
grame de propășire multilaterală a patriei, președintele
Nicolae Ceaușescu a avut și are un rol determinant, una-
nim prețuit, în fundamentarea și aplicarea politicii de pace
a României, în ridicarea continuă a prestigiului țării pe
arena mondială. În impresionanta sa operă teoretică, din
care este realizată și selecția de față, președintele Nicolae
Ceaușescu a dat glas, cu deosebită pregnanță, voinței
nestrămutate a poporului român de a trăi în liniște și
pace cu celelalte popoare, de a-și aduce o contribuție
mereu sporită la rezolvarea nouă, democratică a marilor
probleme păcii, la făurirea unei lumi mai drepte și

mai bune, fără arme și fără războaie, o lume a drep-
tății, echității și securității depline pentru toate nați-
unile. Prin pozițiile și propunerile formulate într-o îm-
prejurare sau alta, inclusiv în momente de criză și de
tensiuni internaționale, prin mesaje și apeluri de un vi-
brant umanism adresate celorlalți conducători politici din
lumea actuală, tuturor statelor, guvernelor, forțelor lu-
cide și realiste ale contemporaneității, președintele
Nicolae Ceaușescu a chemat stăruitor la depășirea cursu-
lui nefavorabil al evenimentelor, la promovarea unei po-
litici de destindere, de conlucrare, dialog și negocieri
constructive pe plan mondial. Toate acestea au făcut ca
șeful statului român să fie cunoscut drept unul dintre
cei mai prestigioși și dinamici conducători ai epocii ac-
tuale, personalitate politică proeminentă a zilelor
noastre”.

VALOAREA contribuției președintelui
Nicolae Ceaușescu la fundamentarea
teoretică a unui complex sistem de gândire politică ce
stă la baza acțiunii politice românești începând de la
Congresul al IX-lea încoace, — iată și subiectul abordat
de comentatorul de politică externă al ziarului egiptean
„Al Ahram” în articolul cu titlul **O gândire nouă, pro-
fund științifică și umanistă** în care se afirmă: „Pre-
ședintele Nicolae Ceaușescu s-a consacrat ca un gânditor
de seamă în mișcarea de idei contemporană. Filosofia
sa politică, de esență materialist-dialectică și istorică,
îmbină rigurozitatea științifică, vocația teoretică cu cunoaș-
terea vie a practicii sociale, spiritul realist cu cel vizio-
nar, aplicarea creatoare a legilor și principiilor generale
ale dezvoltării societății la tradițiile și specificul Româ-
niei, al noii orinduirii în curs de edificare în țara sa.
Ideile pe care le dezvoltă au însă nu numai o valoare
de interes național, ci abordează și căile posibile de
evoluție și progres ale națiunilor în lumea de azi și cea
de mâine. O mare importanță teoretică și practică prez-
intă concepția președintelui Nicolae Ceaușescu privind
depășirea stadiului de țară în curs de dezvoltare și intra-
rea în rîndul țărilor cu dezvoltare medie prin efortul
propriu al națiunii. Amplasarea și complexitatea procesului
constructiv determină — potrivit concepției președintelui
Nicolae Ceaușescu — instituirea unui atotcuprinzător
sistem al democrației reprezentative și directe, partici-
parea tuturor oamenilor muncii la conducerea vieții
economice și sociale. Deviza conducerii politice și de
stat în România este «împreună cu poporul și pentru
popor». Telul suprem al politicii statului român este
bunăstarea și fericirea poporului”.

La această dimensiune planctară a ideilor conținute în
programul politic de mare complexitate și realism propus
lunii de președintele României se referă și autorul
articolului dedicat politicii externe românești de ziarul
pakistanez „Daily News”. Oprindu-se asupra importanței
și actualității principiilor promovate de președintele
României, este subliniat caracterul de urgență cu care
aceste idei trebuie să devină programe practice de ac-
țiune, cod de conduită între toate națiunile lumii pentru
a evita izbucnirea unui al treilea conflict mondial, nîm-
citor pentru însăși civilizația umană în întregimea sa.
„Obiectivul spre care țintește întreaga strategie româ-
nească a păcii — se arată în acest articol — îl constituie
respectarea dreptului inalienabil al omului la viață, la
dezvoltare liberă. În viziunea șefului statului român,
marele comandament al contemporaneității îl reprezintă
preîntîmpinarea unui nou război mondial”.

ROMÂNIEI, participării sale active la
discutarea și rezolvarea pe cale pa-
nică, pe calea tratativelor, a marilor probleme ale con-
temporaneității, le este dedicat și numărul special al
revistei mexicane „Mundo internacional”, articolele din
acest număr fiind însoțite de portretele în culori ale
președintelui Nicolae Ceaușescu și tovarășei Elena
Ceaușescu, de fotografii ce ilustrează realizări economice
și pe plan edilitar ale României socialiste. Iată, profund
semnificative, câteva dintre titlurile articolelor ce alcă-
tuiesc acest număr special dedicat României, **România,
Ceaușescu — un nou mod de gândire în abordarea pro-
blemelor fundamentale ale lumii contemporane, Nicolae
Ceaușescu — necesitatea reinnoirii în viața internațio-
nală, România militează pentru respectarea dreptului
inalienabil al popoarelor de a-și hotări singure soarta,
România acționează pentru respectarea strictă a noilor
principii de relații între state, Propuneri românești pri-
vind eliminarea subdezvoltării.** Selectăm câteva dintre

aprecierile cu caracter de ansamblu pentru analiza poli-
ticii românești.

„Întreaga activitate pe plan internațional, de o inten-
sitate și o amploare fără precedent, a României, este indi-
solubil legată de numele președintelui Nicolae Ceaușescu,
care, prin forța personalității sale, prin clarviziunea poli-
tică, prin principialitatea și umanismul manifestate în
toate acțiunile și demersurile sale, prin energia și pa-
siunea puse în slujba marilor idealuri ale păcii, liber-
tății, progresului, a făcut ca țara sa să ocupe un loc
de cînstă între națiunile lumii. [...] O țară care se
bucură de un binemeritat prestigiu pe plan internațional
este România, iar un nume care s-a impus prin contri-
buțiile de excepție aduse la soluționarea complexelor
probleme mondiale este președintele Nicolae Ceaușescu.
În concepția României, factorul dinamizator al înnoirilor
în relațiile internaționale sint popoarele înseși, făuri-
toare ale istoriei”.

De asemenea, trebuie consemnat aici amplul ecou in-
ternațional de care s-a bucurat anunțarea de către
România a lichidării datoriei sale externe, fapt ce capătă
dimensiuni exemplare în cadrul actualei situații econo-
mice dramatice pe plan mondial, demonstrînd justetea
politicii economice românești, a opțiunii sale de dezvoltare
multilaterală și progresivă. În articolul **Soluții româ-
nești pentru lichidarea datoriei externe**, revista „Al raed
al arabi” din Iordania relevă următoarele: „Preșe-
tele Nicolae Ceaușescu a anunțat recent că România
achitat definitiv întreaga datorie externă. Secreul
acestui miracol românesc constă în existența industriei
puternice pe care România a realizat-o în anii construc-
ției socialiste, precum și în creșterea an de an a produc-
ției agricole. Din experiența sa proprie, România a ajuns
la concluzia că numai alocînd permanent circa o treime
din venitul național pentru dezvoltare se pot asigura
condițiile necesare pentru progresul general și, pe această
bază, pentru ridicarea nivelului de trai al poporului. Pre-
ședintele Nicolae Ceaușescu are meritul nu numai de a fi
fundamentat imperativul unor schimbări de structură,
care să reorganizeze pe baze noi, echitabile, actualul sis-
tem de relații economice, de a-i fi dat contururi teoretice
dintre cele mai clare, ci și de a fi indicat căile și meto-
dele de realizare a acestui deziderat”.

La rîndul său, cotidianul italian „Italia oggi”, în artico-
lul intitulat **Lichidarea datoriei externe — realizare
istorică a poporului român**, își informa cititorii că „La
mijlocul lunii aprilie 1989, de la București ne-a parvenit
o știre de excepție: România, care în 1980 avea o datorie
externă de peste 11 miliarde de dolari, a reușit să se
elibereze în întregime de această povară. Știrea este de
excepție, într-adevăr, deoarece în cursul ultimului dece-
nii ne-am obișnuit să auzim, să citim sau să constatăm
că datoria externă a majorității statelor — în primul rînd
a celor în curs de dezvoltare — a continuat să crească în
mod vertiginos... Este un act demn de respect, pe care
orice om de bună credință nu poate să nu-l aprecieze la
justa lui valoare, cu atât mai mult cu cît rambursarea in-
tegrală a datoriei externe s-a făcut concomitent cu dez-
voltarea neîntreruptă a economiei românești”.

Evident, acest act politic de însemnătate majoră este,
integrat în linia de ansamblu imprimată dezvoltării
românești în perioada de aproape 25 de ani de cînd
tovarășul Nicolae Ceaușescu se află la cîrma destinului
națiunii române. O perioadă de glorie a istoriei româ-
nești, așa cum aprecia comentatorul politic al ziarului
japonez „Mainichi Daily News”, „perioada cea mai bogată
în realizări, a unor înfăptuiri istorice fără precedent, în
care România a dobîndit un loc nou în conștiința de sine
însăși și în conștiința lumii, ea începînd odată cu anul
1965. Sint anii de cînd la conducerea partidului și a țării
a fost ales Nicolae Ceaușescu, strălucit strateg și ctitor al
României moderne, cel care a adus țării un nou climat
moral al vieții, caracterizat de demnitate și dragoste pen-
tru adevăr, de înlăturarea discrepantei între vorbă și
faptă, de acțiunea politică închinată slujirii și împlinirii
marilor năzuințe ale poporului român de dreptate socială
și națională, de pace și progres general uman”.

La rîndul său, comentatorul politic al ziarului indian
„The Statesman” subliniază importanța deosebită, de rez-
onanță mondială, a acțiunilor politicii externe românești
care are la bază gîndirea, opera filosofică și acțiunea
practică ale președintelui Nicolae Ceaușescu, operă cu
care cititorii indieni au avut posibilitatea să ia contact

direct, notînd apariția în această țară a mai multe volume dedicate personalității președintelui României.

„Opera social-politică a președintelui României, Nicolae Ceaușescu — se subliniază în articolul indian — în care sint cuprinse vaste domenii ale cunoașterii — de la economie la științe politice și ideologice, de la istorie la morală și drept — aprofundează răspunsuri la probleme ce frământă contemporaneitatea, între care și cele privind raporturile economice; aceste răspunsuri nu rămîn în plan teoretic, ci se reflectă puternic în politica externă a României, în acțiunile acestei țări pentru o nouă ordine economică mondială...”

România se prezintă ca o țară stăpînită pe sine, angajată plenar în înflorirea ei multilaterală, pe baza inteligenței și muncii propriului popor, dar cooperînd principial și deschis cu toate statele lumii, fără deosebire de ordinul social, de situarea geografică ori de apartenența la alianțe politico-militare. Românii sint apreciați în orice zonă a lumii ca prieteni apropiați și de nădejde atît la bine, cit și la greu, profund atașați marilor idealuri de independență”.

SUB semnul aceleiași înalte aprecieri date, pe plan internațional, politicii de pace și prietenie promovată de România socialistă, în Tanzania a apărut un nou volum dedicat analizei operei teoretice și activității practice pe scena arenei politice naționale și mondiale a Președintelui României, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Volumul a apărut în editura **Publicity International Ltd** sub semnătura lui Joseph Kamuzora, directorul general al acestei edituri, fiind intitulat **Concepția României, a președintelui Nicolae Ceaușescu, privind lichidarea subdezvoltării și instaurarea unor relații democratice între toate statele lumii**. În cuvîntul rostit cu prilejul ceremoniei oficiale de lansare a volumului ce a avut loc la Dar Es Salaam, Joseph Kamuzora a afirmat, printre altele:

„Președintele României este cunoscut astăzi ca unul dintre cei mai de seamă și prestigioși oameni politici ai epocii noastre, care descifrează și deschide cutezător noi drumuri și noi orizonturi... Sint adine impresionant indeosebi de forța coplesitoare a personalității sale, de originalitatea modului în care abordează problemele vitale ale lumii contemporane, de clarviziunea cu care sesizează elementele de esență din multitudinea aspectelor conjuncturale, precum și de capacitatea de a degaja, pe această bază, soluțiile ce se impun, novatoare, pe deplin realiste și eficiente. Dovedindu-și neabătut preocuparea tărutoare pentru continua dezvoltare și afirmare independentă a patriei și, în același timp, pentru respectarea drepturilor legitime, inalienabile, ale tuturor celorlalte țări ale lumii, președintele Nicolae Ceaușescu s-a impus pe plan internațional ca o conștiință realistă și responsabilă a contemporaneității, descifrînd cu rigoare științifică imperativele prezentului, scrutînd cu clarviziune viitorul, ca un renumit gînditor umanist și vizionar și, totodată, ca una dintre cele mai prestigioase și dinamice personalități politice ale epocii, al cărui nume este demn să fie înscris în rîndul marilor eroi ai umanității”.

ÎN prezența a peste 120 de personalități, între care reprezentanți ai conducerii principalelor partide politice din Grecia, alți oameni politici, academicieni, reprezentanți ai Ministerului Afacerilor Externe, la Atena a avut loc lansarea volumului „**Nicolae Ceaușescu — Pentru o Europă unită, a națiunilor independente și libere**”. Apărut la Editura „Coronakis Press”, în condiții grafice deosebite, volumul reunește ample extrase din rapoarte, expuneri, cuvîntări, interviuri, din alte luări de poziție ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, oferînd cititorului o imagine de ansamblu asupra concepției politice și filosofice a președintelui României, a valoroaselor sale inițiative privind soluționarea problemelor grave și complexe ale contemporaneității, în vederea instaurării unui climat de pace, încredere și cooperare în întreaga lume.

Subliniînd importanța volumului apărut la Atena, Haralambos Protopopas, președintele Partidului Socialist Democratic din Grecia — KODISO, autorul Prefetei, a adresat tovarășului Nicolae Ceaușescu o scrisoare în care se arată: „Ceremonia prezentării volumului Nicolae Ceaușescu — Pentru o Europă unită, a națiunilor independente și libere, pe care am avut onoarea să îl prefațez, imi oferă fericitul prilej de a-mi afirma admirația și preluirea față de neobosită activitate pe care o depuneți de aproape două decenii și jumătate, în calitate de conducător al Partidului Comunist Român și al Republicii Socialiste România, pentru afirmarea idealurilor de pace, independență și egalitate ale tuturor popoarelor lumii.

Doresc să subliniez că în Grecia sînteți cunoscut ca o personalitate politică de mare prestigiu internațional, profund atașată cauzei păcii, independenței și suveranității popoarelor, eforturile dumneavoastră deosebite în sprijinul luptei pentru edificarea unor raporturi democratice între toate statele lumii fiind unanim apreciate.

Permiteți-mi ca, odată cu înalta apreciere față de activitatea dumneavoastră la conducerea partidului și statului român, să-mi exprim convingerea că apropiatul forum al comuniștilor din România, cel de-al XIV-lea Congres al Partidului Comunist Român, va reprezenta un nou și remarcabil moment de referință nu numai pentru țara dumneavoastră, ci și pe plan internațional. Imi este deosebit de plăcut, domnule președinte, să folosesc acest prilej pentru a vă adresa cele mai sincere urări de sănătate și viață îndelungată, spre binele întregului popor român și, totodată, a cauzei păcii, prieteniei și colaborării între popoare”.

APRECIERI care onorează locul și acțiunea României pe plan internațional, care subliniază rolul central, decisiv și determinant, al președintelui Nicolae Ceaușescu în definirea liniilor de forță ale acestei politici de înalt umanism, corespunzînd intereselor supreme ale poporului român, ale întregii umanități. Și — așa cum demonstrează cu deplină claritate istoricul Raport prezentat de către tovarășul Nicolae Ceaușescu la cel de-al XIV-lea Congres al partidului nostru — această acțiune românească pe plan internațional va continua și pe viitor prin aceeași politică a păcii, a consecvenței în susținerea dreptului tuturor popoarelor de a-și construi libere și suverane destinul spre progres și dezvoltare, afirmînd cu putere forța socialismului, a principiilor coexistenței pașnice, colaborării între toate popoarele. Într-o lume de pace, pentru o lume de pace, progres, cooperare și solidaritate în lupta pentru o viață mai bună și demnă a tuturor oamenilor de pe planeta Pămînt, România și-a făcut auzit mesajul său de adine umanism și acum, de la înalta tribună a celui de-al XIV-lea Congres, Marcele erou al păcii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, personalitate de înalt prestigiu internațional, eminent om politic al lumii contemporane, a chemat popoarele lumii la luptă comună pentru edificarea unui univers al păcii, bune înțelegeri, guvernat de principii și relații noi, democratice, spre folosul oamenilor de pretutindeni, al întregii comunități umane. Acesta a fost, acesta este, acesta va fi mereu mesajul înțelepciunii românești!

Oana Ruxandra Constantin

PREZENȚE ROMÂNEȘTI

SUEDIA

● În orașele Lund, Malmo, Göteborg și Stockholm, sub egida Comitetului suedez pentru comemorarea a 100 de ani de la moartea lui Mihai Eminescu și a Asociației de Prietenie Suedia-România, s-au desfășurat simpozioane dedicate creației marelui nostru poet național. Despre creația eminesciană și însemnătatea ei națională și universală, au vorbit scriitorii Ion Milos, Sven Christer Swahn, Jan Oestergren (Suedia), prof. Nadine Brewe (S.U.A.) și prof. Alexandru Balaci, vicepreședinte al Uniunii Scriitorilor din România. Au fost recitate poeme din opera poetului, în limbile română și suedează, s-au interpretat cîntece pe versuri de Eminescu. Cu această ocazie a fost lansat primul volum de poezii de M. Eminescu în limba suedează, în traducerea lui Ion Milos.

La manifestări au participat oameni de cultură, cadre didactice, studenți, membri ai Asociației de Prietenie Suedia-România.

MAREA BRITANIE

● La Universitatea din Londra a fost organizată o seară culturală în cadrul căreia au fost evocate personalitatea și opera lui Mihai Eminescu. O expoziție de fotografii documentare despre viața și locul poetului în cultura universală a înțregit această manifestare culturală.

● La editura Pergamon din Oxford a fost publicată lucrarea colectivă interdisciplinară **Simetria — unificarea a înțelegerii umane**, cuprînzînd sinteze ale fenomenului de simetrie în știință, artă și tehnologie. Din țara noastră sint prezenți în paginile acestei lucrări profesorii Alexandru T. Balaban (Institutul Politehnic București): **Carbonul și legăturile sale** și Solomon Marcus (Universitatea din București): **Simetria în cazul cel mai simplu : dreapta reală**.

R. F. GERMANIA

● În cadrul manifestărilor prilejuate de Centenarul Eminescu, la Rheinische Friedrich-Wilhelms-Universität din Bonn — prof. dr. J. Antochi a prezentat expunerea **Mihai Eminescu, un clasic al poeziei române, și cultura germană**.

LIBAN

● Sub titlul **O fereastră arabă către Mihai Eminescu : personalitatea acestuia și poezia română**, revista cultural-politică libaneză „Al Tariq” a publicat un amplu studiu care prezintă viața și opera poetului nostru național, cu prilejul Centenarului Eminescu.

ITALIA

● Într-un cadru festiv, la Roma și Caserta se desfășoară săptămîna culturii românești în Italia. Manifestarea cuprinde o gamă largă și variată de acțiuni din domeniul artei, științei și culturii, conferințe, gale de film, expoziții de pictură, de artă populară, de carte și fotografii, audii de muzică.

La inaugurare au luat cuvîntul Mario Benocci, secretarul general al Asociației italiene pentru relațiile culturale și științifice cu România, Domenico Di Cresci, primarul orașului Caserta — care va găzdui o parte din manifestările culturale —, precum și ambasadorul Republicii Socialiste România în Italia, Constantin Tudor, alte oficialități, oameni de artă și cultură, istorici profesori, ziaști, membri ai asociației „Dacia”, un numeros public.

● O seară culturală dedicată țării noastre a avut loc la Academia română în cooperare cu Academia il Tetradramma. Cu acest prilej, a fost evocat momentul istoric al cuceririi independenței de stat a României și importanța acestui eveniment în evoluția ulterioară a țării noastre. A fost relevată consecvența cu care, în zilele noastre, România promovează o politică de dezarmare, de înțelegere și de edificare a păcii pe glob.

Cu acest prilej, a fost inaugurată o expoziție de artă plastică cu lucrări de pictori români și italieni.

AUSTRIA

● Revista „Osterreichische Osthefte”, anul 31, nr. 3/1989 care apare la Viena, publică, în secțiunea de literatură și limbă, un amplu studiu intitulat **Anghel Dumbrăveanu — un poet român din „Generația 60”**, aparținînd lui Hans Dama, profesor la Universitatea din Viena. În textul exegezei, sint publicate, în original și în traducerea germană a autorului acestui studiu, poeziile: „Geneza”, „Cutia pămîntului”, „Cum raza soii”, „Baladă”, „Moment”, „Poarta albastră”, „Oră și întrebare”, „Nocturnă”, „Vocile mării”, „Difgența de seară”. În secțiunea de istorie, sint inserate studiile lui Emil Condurachi — „Dacii și daco-romanii : originea poporului român” — și, respectiv, Dan Berindei — „Aspecte socioculturale ale societății în deceniile de dinaintea independenței”.

R. D. GERMANIA

● Ansamblul de cîntece și dansuri „Busuioic” din Bacău a întreprins, recent, un turneu în Republica Democrată Germană. Mesagerii folclorului românesc au oferit patru spectacole în localitățile Bernsdorf, Waldemburg, Oberwiesenthal și

Heinichen. Evoluția dansatorilor a fost susținută de orchestra condusă de violonistul Geo Drăgoi și întregită de prezența Maricnei Lungu, apreciată interpretă a folclorului moldovenesc. Concomitent, la KarlMarxstadt a fost vernisată o expoziție de artă populară.

INDIA

● În sala de festivități a Centrului cultural Nandan din Calcutta, ambasada română, în colaborare cu Federația Societăților de film din India și cu Societatea culturală indo-română, a organizat o seară culturală românească, prilej cu care a fost prezentat și filmul artistic de lung metraj **Ciuleandra**. La manifestare au participat Abdul Bari, ministrul educației din statul indian Bengalul de Vest, Saral Deb, ministru de stat la Ministerul Educației din Bengalul de Vest, Rodin Banerjee, secretar regional al Federației Societăților de film din India, Sunil Kanti Kar, secretarul general al Societății culturale indo-române, Nicolae Finanțu, ambasadorul R.S. România în India, un numeros public.

● La Centrul cultural Nandan din Calcutta a fost organizată, în colaborare cu Societatea culturală indo-română din statul indian Bengalul de Vest o expoziție de fotografii intitulată generic „Imagini din România”. La vernisajul expoziției au participat Saral Deb, ministru de stat la Ministerul Educației din statul Bengalul de Vest, profesor Sunil Kanti Kar, secretar general al Societății culturale indo-române, ambasadorul României în India, oameni de artă și cultură, un numeros public.

NORVEGIA

● Asociația pictorilor din localitatea norvegiană Ski împreună cu Departamentul culturii din cadrul primăriei au vernisat, în clădirea Consiliului Comunal, expoziția lucrărilor de artă ale pictorilor români Stefan Cîlția și Sorin Ilfoveanu, membri ai Uniunii Artiștilor Plastici din București.

În cuvîntul de deschidere al expoziției, președintele Asociației pictorilor din Ski a vorbit despre importanța schimburilor reciproce în domeniul culturii între Norvegia și România, elogiînd, totodată, operele de artă ale celor doi pictori români.

Expoziția prezintă lucrări de pictură, litografii gravură, care au fost prezentate în cadrul unei expoziții, în orasul Frederikstad din sudul Norvegiei.

Operele de artă ale celor doi pictori români s-au bucurat de aprecieri pozitive din partea numerosului public prezent la deschiderea oficială a expoziției.

Reportajul pe meridian

VIOREL SĂLĂGEAN, cunoscut publicist contemporan, e purtătorul unor calități cu ajutorul cărora imbină, rafinat și atent la felul cum rezonază cititorul, informațiile, observațiile și faptele de cultură, prim-planurile politice, nuanțele vieții sociale pe care le descifrează cu mult tact dar și cu o răbdare demnă de invidiat. Instrumentul preferat în investigațiile sale pe meridiane îl constituie, firește, interviul.

După **Meridianul Mississippi** (Editura Sport-Turism, 1985) și **Dialoguri simplificate — despre lumea în care trăim** (Editura Politică, 1987), ca să amintim numai două din ultimele sale cărți, iată, în librării, un nou volum de reportaje internaționale: **Meridianul albastru**. * La prima vedere cartea poate surprinde pe cei care s-au familiarizat cu scriitura lui Viorel Sălăgean. Autorul pedalează acum pe latura poetică și istorică a realităților pe care le-a întîlnit. În actuala carte îl însoțim în trei mari perimetre geografice: China, Mongolia, Anglia. Ea se încheie cu un mic ciclu (unele reportaje sint deja cunoscute), o pledoarie pentru pămîntul natal, românesc.

Trebuie să precizăm însă că, după parcurgerea întregii cărți, detectăm o originală întreprindere a autorului. El a avut ambiția de a aplica, de a

implica în scriitură, un anumit ritm, o anumită culoare, specifică civilizațiilor cu care intră în contact.

Pline de o frumusețe interioară sint observațiile autorului care parcurge Marele zid chinezesc, prilej pe care-l fructifică familiarizînd cititorul cu o parte din istoria construirii acestui monument unic, cu cele făcute într-o serie de orașe ca Shanghai, Beijing, Xiamen precum și în alte localități. Ziaristul român participă la mai multe sărbători tradiționale ale țării gazdă. În același timp, este atent la transformările democratice, revoluționare care au schimbat China în ultimele decenii. O vizită la o unitate agricolă model, într-o discotecă, în cîteva cîinării, pe strada electronică din Beijing, la Palatul de vară din același oraș ori la Centrul de lansare și control al sateliților de la Xian — toate sint prilejuri de a scrie despre modul specific Chinei de a imbina armonios vechile tradiții cu elementele vieții moderne.

Acelăși observații colorate se regăsesc și în paginile dedicate Mongoliei contemporane. Spațiul, mai puțin frecventat, s-a dovedit extrem de generos în noutăți. Viorel Sălăgean urmărește în mai multe dialoguri modul cum sint apreciate o serie de construcții industriale edificate de specialiști români în Mongolia. Rezultatele colaborării, inclusiv în domeniul învățămîntului, se dovedesc fructuoase. Plonjăm apoi într-un spațiu mai puțin sesizat, Mongolia grăbește pasul, e preocu-

pată de construcția de locuințe, pe verticală, dar și de modernizarea iurtoare, pe orizontală; de tehnologii moderne; de practicarea unei agriculturi eficiente, a unei zootehnii organizate pe principii productive și, nu în ultimul rînd, de viața culturală. La Ulan Bator fiecare stațiune teatrală cunoaște montări de succes cu piese de Cehov, O'Neill, Beckett, Moliere, Shakespeare, dar și spectacole de operă și balet ca „Tosca”, „Boema”, „Spartacus” etc.

În sfîrșit, ajungem în Anglia, pe **Insula cu juben**. Aici reporterul român revine, după o scurtă familiarizare cu istoria locurilor, la „bune maniere europene” și provoacă o serie de interviuri în care este de reținut, printre altele, modul concentrat de exprimare al partenerilor, în același timp cantitatea mare de idei și informații furnizate. Biografi ai unor personalități politice, actori de cinema, lideri ai unor companii de televiziune, petroliști, reprezentanți ai industriei de confecții dar și producători de whisky, reprezentanți culturali, dar și o interesantă dispută parlamentară — sint numai cîteva dintre personajele și tablourile britanice conturate cu veravă și talent de Viorel Sălăgean. În întregime, cartea își împlinește misiunea de a ne conduce și familiariza cu noi aspecte, unele inedite, din lumea în care trăim.

Marian Constantinescu

POEME PENTRU ROMÂNIA

Miguel Angel ASTURIAS (Guatemala)

Stindardele României

Oriunde pașii-mi duc prin România
de-un farmec sfînt simțirea-mi
are parte
căci peste tot se vede omenia
unui popor îndrăgostit de arte

Și-acolo unde-și coace spicul glia,
și-n fabrici unde focul veșnic arde
a fost să-mi iasă-n cale Poezia
sub falnicele vieții noi stindarde.

Sub ale visurilor împlinite
în întregime, nu pe jumătate !
Sînt ale roadelor, de toți muncite,
ce tuturor, nu cîtorva, sînt date !

Și totodată sînt și ale mele
stindardele, căci visul meu e-n ele !

În românește de
RALUCA și VICTOR TULBURE

Carlo Emanuele BUGATTI (Italia)

Voi cînta

Ascunsa
înimă-a pămîntului
Muntele Transilvaniei
rug cristalin
și de granit
peste

verzile pajiști
și codrii cei verzi
Muntele Transilvaniei —
miezul ascuns al pămîntului.

În românește de
MIHAI MINCULESCU

Zhang ZHIXIANG (R. P. Chineză)

Înainte, Românie!

Tribună solemnă.
Audit-riu înflăcărat.
Mii de inimi
Legate de milioane de inimi.
Puls unitar
Ce se transmite pe calea undelor
În cele patru părți de zare.

Ritmuri, ritmuri coordonatoare.
Direcții, direcții ferme.
Acesta este imperativul independenței
naționale
Și al înaltelor idealuri de miine.

Trebuie să i se dea omului
o minunată înzestrare materială,
Trebuie să i se dea hrană spirituală
de înaltă ținută.

Toți oamenii slujesc societatea,

Societatea oferă garanții tuturor
oamenilor.
Fie ca aplauzele să unifice pașii
Fie ca glasul epocii să fie și mai
răsunător !

Miine vor fi edificii noi, mai semețe,
Omul epocii noi crește viguros.

Înainte, Românie !
Pentru aspirațiile viitoare minunate.
Popor viteaz,
În fața dușmanului, mergi
cu pieptul înainte !

Popor harnic,
În fața greutăților, mergi
cu pieptul înainte !
În românește de
EUFROSINA DOROBANȚU

Bertil GEDDA (Suedia)

București

N-am văzut pe fața nimănui
încrîncenarea săpată de-a vieții
cruzime,
ci zimbete numai
asemenea strugurilor pîrguiți
ce se răsfață-n soare.
Nu mi-au ieșit în cale robi
împovărați de greutate și nevoi,
eu am văzut doar un popor
trîndu-și bucuria, jocul, munca.
Nici tristețe n-am văzut
nici măcar acolo unde încă
se mai zăreau

cicatricele războiului,
ci doar bucuria și mindria
reconstrucției tămăduind răni
și durere.

o, București, oraș cu case albe
și flamuri de purpură,
glas de pace,
tu îmbrățișezi cu miini de frate
ziua de miine...

În românește de
NICOLAE NICOARĂ

Ungenda NSELE (Zair)

Lîngă inima ta, Românie

Neprețuită Românie,
o,
pămînt al oamenilor înțelepți, —
vatră caldă a prieteniei !
Ne stringi lîngă inima ta
ca lîngă o amforă de aur,
din care sorbim insetați
învăînd să creștem ca voinicii
din basme,
noi,
studenții veniți de departe,
arzînd de nerăbdarea de a clădi,
miine,
o lume mai bună și mai dreaptă,

sub ramura de măsline a păcii,
sub palmierul sfînt al libertății,
sub soarele veșnic al independenței
națiunilor.

O, scumpă Românie,
ram al vieții,
grădină cu păsări albastre,
laudă aducem școlilor tale
noi, studenții de pe atîtea meridiane,
îmbogățiți de darurile tale
fără de moarte.

În românește de
LEONARD GAVRILIU

Desen de Mihu Vulcănescu

Rafael ALBERTI (Spania)

O doină spaniolă pentru România

Foaie tremurată-n dungă
descintarea ta prelungă
mult îmi place și-mi îmbie
dorul meu de Românie.
Frunză verde cîntătoare
de pădure și de soare
de stei negru, de poiană
și de apă dunăreană !
Frunză verde — la orașe,
pe furnale uriașe,
și-n nisipul mării scrise
cu dantelă și cu vise
de talazele cărunte...
Și iar verde foi de munte
Românie, mult mă bucuri !
Totul dă la tine-n muguri !
Totul dă la tine-n floare !
Și-aș mai zice o cîntare
de acele luminoase
nalte și frumoase case
printre care — Ovid, la Tomi,
uită azi de dorul Romii.
Că tot locul se îmbină
cu mireasmă de grădină :
trandafirii cu văpaia
au cuprins toată Mamaia
și-mpinzesc gherghini și dalii
țărîmul magice Mangalii.

Frunzuleană de la vie
unde soarele-ntîrzie
dincolo și de chindie
chiar de-i poama brumărie,
că vrea fruntea să și-o culce-n
Murfatlar cu suflet dulce.
Aurii sau de rubinuri,
cite foi, atîtea vinuri ;
Otonel de pe Tîrnave
și Cotnar din glee moldave.
Frunză, trestioară zveltă,
mindra mindrelor din Deltă
și a stuhului de baltă
și-a porumbului — înaltă
dar și-a verii, a țărîni,
a căruțelor, a piinii,
a belșugului din case...
Foaie verde de baroase,
de țitei, motor, văpaie
și cojoc întors de oaiie,
dar, mai mult, a miinii care
flutură din zare-n zare,
și în pisc și-n largul lumii
creanga păcii, creanga muncii,
și îmi cheamă și-mi îmbie
dorul meu de Românie.

În românește de
RALUCA și VICTOR TULBURE

Pab'o NERUDA (Chile)

Acum cîntă Dunărea

Merg spre pini
spre gurile joase-ale Dunării,
aerul-albastru zgîlție
viețile, viața,
aerul curăță
adîncul saloanelor
prin ferestre pătrunde
o adiere de steaguri populare.

Înlăturînd în acest ceas, Românie,
din inimile tale zdrențele,
poporul tău a ivit

un alt cap, alți ochi
o nouă gură care cîntă.

Și nu doar un neam de păstori
astăzi arăți pe pămînt
ci o uimitoare
construcție în marș.

În românește de
OMAR LARA

(Antologie realizată de
CR. UNTEANU)

„România literară“

Săptămînal de literatură și artă editat de Uniunea Scriitorilor din Republica Socialistă România
Apare sub conducerea unui consiliu redacțional coordonat de
DUMITRU RADU POPESCU
președintele Uniunii Scriitorilor

Redactor șef adjunct Ion Horea Secretar responsabil de redacție Roger Câmpeanu

5 lei

REDACȚIA : București. Piața Școlii nr. 1, poarta B2—B3, telefon 17 60 10. ADMINISTRATIA : Calea Victoriei 115. Telefon : 50 74 96.
ABONAMENTE : 3 luni — 65 lei ; 6 luni — 130 lei ; 1 an — 260 lei. Cîștigurile din strălătitate se pot aduna prin „ROMPRESFILATELIA“ —
sectorul export-import presă P.O. Box 12—201, telex 10876, prsfir București, Calea Griviței, nr. 64—68. Tiparul: Combinatul Poligrafic „CAȘA ȘCOLII“

